

DUCH
SVATÉ TEREZIE
JEŽÍŠKOVY

V PŘEROVĚ 1927

Sestry Neposkvrněného Početí Panny Marie v Přerově, Šířava 7, ještě zpracovaly a vydaly :

Schmid T. J., *Vrchol úcty k Srdci Ježíšovu*. Cena váz. 26 Kč.

Dörner, *Na rozcestí*. Cena 2·40 Kč.

Pfannmüller O. F. M., *Když přišla na svět Láska*. Cena 20·60 Kč.

Faber, *Dobrota*. Cena 3 Kč.

Chautard O. C. R., *Duše veškerého apoštolátu*. Cena 20 Kč.

Květy nejsvětější Svátosti. – Eucharistické povídky pro mládež. Cena 8 Kč.

Po vůni tvých růží. Modlitební příručka pro ctitele svaté Terezie Ježíškovy. Cena váz. poloplát. 10 Kč, celoplát. 12 Kč.

Wiesen, *Čeho po tobě žádá laický apoštolát?* Cena 1 Kč, na 10 výtisků 1 zdarma, 100 výtisků za 80 Kč.

DUCH SVATÉ TEREZIE
'
JEŽÍŠKOVY

Sv. Terezie Ježíškova.

DUCH
SVATÉ TEREZIE
JEŽÍŠKOVY

PODLE JEJÍCH SPISŮ A PODLE
OČITÝCH SVĚDKŮ JEJÍHO ŽIVOTA

*Tato šťastná služebnice Boží
získala sama tolik vědění, že
mohla i druhým ukázati pra-
vou cestu spásy.*

Benedikt XV.

V PŘEROVĚ LÉTA PÁNĚ 1927

No 4.336

IMPRIMATUR

Olomucii, die 28. Aprilis 1927

Josephus Vyvlečka,

Praeses a. e. Consistorii

A P R O B A C E

J E H O M I L O S T I

M S G R A L E M O N I E R A,

B I S K U P A Z B A Y E U X

A Z L I S I E U X

J E H O E M I N E N C E K A R D. V I C O R Á Č I L S Á M
V E L M I V Á Ž N Ě A B L A H O S K L O N N Ě V Y -
T K N O U T I V Ý Z N A M A Ú Č E L T O H O T O
D Í L A .

A B Y C H T O T O D Í L O O C E N I L I J Á , D O -
V O L U J I S I O N Ě M U Ž Í T I S L O V S V. B O N A -
V E N T U R Y , U Č I T E L E C Í R K E V N Í H O , S L O V ,
J I M I Ž U V Á D Í S V Ě D Í L O *I N C E N D I U M*
A M O R I S :

„U Č E N C I A M O U D Ř Í T O H O T O S V Ě T A
M O H O U T U T O K N I H U Č Í S T I S U Ž I T K E M
P Ř I M O D L I T B Ě A P Ř I R O Z J Í M Á N Í . P O -
V E D E J E V Ě C M I Č A S N Ý M I A Ž K T R Ů N U
P O K O J E .

DUŠE PROSTÉ, NEMAJÍCÍ JINÉHO LIDSKÉHO VĚDĚNÍ, MOHOU SE Z NÍ NAUČITI, KTERAK MILOVATI BOHA A ČINITI VELKÉ POKROKY V SVATÉ LÁSCE.“

V TÉŽE ŠKOLE NELÍČENÉ PROSTOTY AŤ SE VZDĚLÁVAJÍ ŽÁCI SV TEREZIE JEŽÍŠKOVY, ABY JAK ONA VNIKLI DO HLUBIN MILOSRDNÉ LÁSKY BOŽÍ! „BLAHO-SLAVENÍ ČISTÉHO SRDCE, NEBOŤ ONI BOHA VIDĚTI BUDOU.“¹

TOMÁŠ,
BISKUP V BAYEUX
A V LISIEUX

PŘEDMLUVA

Jeho Eminence kardinála Vica,

prefekta Sv. Kongregace obřadů

Vydání knihy DUCH SVATÉ TEREZIE JEŽÍŠKOVY je podle mého mínění neobyčejně včasné a způsobí velmi mnoho dobrého.

Dne 14. srpna 1921 při slavnostním a nezapomenutelném zasedání, v němž byla naše nová světice prohlášena za ctihodnou, ráčil papež Benedikt XV. velké a svaté paměti upozorniti na cestičku duchovního dětství, jíž kráčela sestra Terezie Ježíškova. Z jeho hluboké řeči lze souditi, že nejvyšší hlava Církve chtěla tuto cestu evangelního dětství všem svým dítkám odkázati jako svou duchovní závěť. Není tedy potřebí, abychom ji ještě zvláště doporučovali věřícím.

Velmi cením vážnou a metodickou formu tohoto díla o duchu sv. Terezie. Lze z něho logicky vyvoditi, že význačného rázu jejímu vnitřnímu životu dodává láska Boží a že tato láska jest u ní podkladem veškeré její dokonalosti. Odtud podivuhodná bohatost života, jenž se zdál zevně zcela obyčejným. Není zde nic, co by budilo úžas, avšak pod vnějškem okouzlující prostoty tají se ctnost ctností. V tomto díle nalézáme též podstatné věci

z kanonisačního řízení, jež zjišťuje hrdinství této světice v nejmenších jednotlivostech.

Posléze četba této knihy zvyšuje naši představu o mravní velikosti Tereziině a vnucuje nám úctu k její neuvěřitelně vznešené ctnosti. Dítě se stává hrdinkou, panna s náručím květin oslňuje svou mužnou odvahou.

Ano, vpravdě, tato duše, jejíž oddanost potěšuje Srdce Boží a jež se podřizuje bez odporu jeho nejsvětější vůli, zkrátka, toto dítě, jež o sobě neví, stalo se velkým v očích Nejvyššího.

Kéž světice používá víc a více svého nebeského vlivu k prospěchu těch, kteří ji milují a snaží se kráčet v jejích stopách! Kéž získá kouzlem svého dobrovolného dětství i ty, které marnivá citlivost nebo neznalost pravdy vzdaluje od její zářivé a jasné cesty! „Teď je doba jejích výbojů“ a minulost dokazuje nezvratně, že sv. Terezie Ježíškova bude mnoha duším andělem spásy.

A. kardinál Vico,

*biskup z Porta a ze sv. Rufiny,
prefekt Sv. Kongregace
obřadů.*

U P O Z O R N Ě N Í

Doslovné doklady v této knize jsou vzaty jednak z původních spisů sv. Terezie Ježíškovy, jednak ze zápisků jejích novicek, pojatých v úřední záznamy o jejím blahořečení a svatořečení. Ostatní pak výroky sv. Terezie, jež jsou obyčejně datovány, sebrala v posledních měsících života této světice její sestra Pavlina, jako řeholnice ctihodná Matka Anežka Ježíšova, a denně si je zaznamenávala pro svou vlastní duchovní potřebu.

Tyto doklady byly vybrány a uspořádány za vzácné pomoci pana kanovníka Dubosqua, kněze od sv. Sulpicia a představeného kněžského semináře v Bayeux.²

Doklady, jimiž by bylo lze doložiti více věcí, se neopakují, ale jsou po každé zařaděny do toho oddílu, do kterého se nejlépe hodí svou hlavní myšlenkou. Mezi jednotlivými výroky jsou tu a tam nepatrné přechody, aby se usnadnila četba.

Karmelitky z Lisieux

ZKRATKY

- Hl. – Vztahuje se na různé *hlavy* Dějin duše.
- A. – Listy sv. Terezie ctih. Matce *Anežce* Ježíšově (sestře Pavlině, „její matičce“).
- M. – Listy sestře *Marii* od nejsv. Srdce (nejstarší sestře *Marii*).
- L. – Listy sestře *Leonii*.
- C. – Listy sestře *Celi*
- M. G. – Listy sestřenci *Marii Guérinové*.
- B. – Listy duchovním *bratřím* misionářům.
- Datum – Data, uvedená sama, vztahují se na poznámky z r. 1897, které byly posbírány v posledních měsících života svaté Terezie.
- Pozn. překl.: Sv. Terezie Ježíškova neuváděla obyčejně doslovně různých míst z Písma sv. ani z Následování Krista atd. Aby se zachovala souvislost těchto míst s ostatním textem, neopravovaly jsme jich všude podle schváleného překladu Písma svatého a Následování Krista.

H L A V A P R V N Í

LÁSKA K BOHU JE ZDROJ SÍLY, JEŽ ČINÍ BOHULIBÝM VŠECHEN DUCHOVNÍ ŽIVOT SV. TEREZIE JEŽÍŠKOVY

„Horlete o dary lepší. A ještě vám ukáži cestu na výsost
vznešenější.“¹ – „Kdybych mluvil jazyky lidskými
i andělskými, lásky však neměl, byl bych jako měď
zvučící a jako zvonec znějící. A kdybych měl proroc-
tví a znal všechna tajemství a veškerou vědu a kdybych
měl všechnu víru, takže bych hory přenášel, lásky však
kdybych neměl, ničím bych nebyl. A kdybych rozdál
na pokrmy chudých veškeren statek svůj a vydal své
tělo k spálení, lásky však kdybych neměl, nic by mi
to neprospělo.“² – „Láska je svazem dokonalosti.“³

„Láska nikdy nepřestává.“⁴ – „Nyní však trvají
víra, naděje, láska, tyto tři; ale větší z nich

jest láska,⁵ neboť vyplněním záko-

na jest láska.“⁶

*Poslyšme, co nám chce říci
„Tereška“, jež se stala Hla-
sem Božím. Pius XI.*

I

NAUKA SV. TEREZIE JEŽÍŠKOVY O CENĚ LÁSKY

*Láska jest jejím pravidlem a zá-
konem.*

„Mým povoláním jest láska!“ volávala Terezie.⁷ „Ježíš! Chtěla bych ho tak vroucně milovati, milovati tak, jak ještě nikdy nebyl milován . . .“⁸

„Kéž mi dá lásku bez mezí, bez hranic!“⁹
„Chci stůj co stůj získati palmu, ne-li krvi, aspoň láskou.“¹⁰

„Věda lásky! Nežádám si nic, než této vědy . . . neboť nemám jiné touhy, než milovati Ježíše až k šílenství.“¹¹

Sv. Terezie nespatořovala v ctnostech cestu k lásce; právě naopak, všechna její dokonalost se prýštila z lásky. Myslívala na odpověď z katechismu: Bůh mě stvořil, abych jej poznávala, jej milovala a jemu sloužila. A protože jej dříve milovala nade všecko, sloužila mu potom tak dokonale.

Věrna jsouc této zásadě, napsala:

M. G. 1894 „Toužíš a hledáš, jak bys došla dokonalosti? Zním jen jedinou cestu: lásku.“¹²

A když byla tázána „Jistě jste velice bojovala, abyste se tak dokonale přemohla – či ne?“ odvětila s přízvukem nepopsatelným:

3. srpna „Ó, to není to!“

Skutečně se dočítáme v jednom dopise z r. 1893:

C. 6. čce 1893 „Vím, že někteří duchovní vůdcové radívají těm, kteří usilují pokračovati v dokonalosti, aby počítali své ctnostné skutky; ale můj duchovní vůdce Ježíš mě neučí skutky počítati, on mě učí konati všechno z lásky.“¹³

A blízka smrti praví:

22. čce „Nikdy jsem nedala Bohu nic jiného než lásku.“

M. G. 1888 Ví, že „Ježíš hoří touhou, vstoupiti do našeho srdce“, a že naši lásku cení víc než všechny dary, které bychom mu mohli obětovati.

Hl. 8 „Bez lásky,“ píše, „jsou všechna, i nejskvě-
Hl. 11 lejší díla pouhé nic; ne, ne, Ježíš nežádá velkých činů, nýbrž jen oddanost a vděčnost,“ t. j. lásku.

„Není mi třeba ničeho z tvých stád,“ pravil, „neboť má jest všecka zvíř lesní; kdybych lačněl, neřekl bych ti o tom, jeť mým svět se vším, co na něm jest. Požívám snad masa

býků, nebo piji kozelčí krev? Přinášej Bohu oběť chvály a díky.“¹⁴

Terezie vzpomíná, že „nejmenší úkon čisté HI. 11 lásky prospívá Církvi víc nežli všechny ostatní skutky dohromady“,¹⁵ proto vždy důvěřuje jediné lásce a posuzuje vše podle lásky.

Vysvětlujíc žalm výše uvedený, napsala: „Pán nepotřebuje našich skutků, nýbrž HI. 11 jediné naší lásky. Týž Bůh, jenž praví, že nám nepotřebuje říkati, jestliže lační, neostýchá se žebrati u Samaritánky o trochu vody ... Žíznil! ... Ale slovy ‚Dej mi píti!‘¹⁶ dovolával se především lásky svého ubohého tvora; žíznil po lásce!“

V svých dopisech a pokynech sv. Terezie ustavičně opakuje, jak je Bůh nejvyšší lásky hoden, jak velice nás miluje a jak vyhledává naší lásky, jak je něžný a jak málem se spokojuje; konečně, kterak láska je cestou, vedoucí k dokonalosti.

„On chce naši lásku, žebra o ni . . .,“ psala, C. 2. srp. 1893 „vzdává se nám takřka na milost a nemilost. Nechce nic z toho, co mu nedáváme rádi, a nejnepatrnější dárek z lásky má u něho velikou cenu.“

Své tvrzení opírá o tato slova sv. Jana od Kříže:

„Vrať se, má holubice, neboť jelen pora-

něný objevil se na vrcholu pahorku, přiváben vánkem tvého letu a vdechuje tam čerstvý vzduch.“

Rady a
vzpomínky

„Vidíte,“ praví se sv. reformátorem, „že Ženich, poraněný Jelen, není váben výšinou, nýbrž toliko vánkem letu,“ a dodává: „Pouhý úder křídel stačí, aby způsobil ten jemný vánek lásky.“

L. 12. čce 1896

O slovech Písně písní „Ranilas mé srdce jedním vlasem šíje svojí“¹⁷ ještě napsala:

„Řka, že jediný vlas může způsobiti tento div, ukazuje nám Ježíš, že nejmenší skutky, vykonané z lásky, okouzlují jeho srdce.“

L. leden 1895

Míní, že „duše nejhorlivější také nejvěrněji koná z lásky vše, co koná“.

To klade Ježíškovi na rty v básni Andělé u jeslí:

Andělé u jeslí

*Nejmenší duše, jež mě miluje,
se rájem pro mne stává.*

Vypravujíc novickám o hračce krásnohledu, jejíž zařízení a činnost prozkoumala, vysvětluje jim, kterak toliko láska dodává ceny jejich skutkům:

Rady a
vzpomínky

„Dokud se naše skutky, i nejmenší, nevzdalují od ohniska lásky, obrážejí se v nejvyšší Trojici jako v trojím zrcadle a objevují se v podivuhodné kráse, takže Ježíš

shledává vždy krásným vše, co činíme. Jestliže se však vzdalujeme od tohoto tajemného středu, co uvidí? Stébla slámy, skutky bez krásy a bez ceny.“

Konečně opakuje s apoštolem:

„... že ani nejdokonalejší dary nejsou ničím bez lásky; že láska je nejlepší cesta, abychom se jistě dostali k Bohu,“¹⁸ a navíc, kterou stránku vyvolila pro sebe, uzavírá:

„Chápu velice dobře, že jediné láska je s to, aby nás učinila Bohu milými, že tato láska je jediným pokladem, jehož si toužebně žádám. „Kdybych zaň dala všechno své bohatství, jako bych nic nedala.“¹⁹

Dále praví:

„Mé srdce netouží po bohatství ani po cti, ba ani po slávě nebeské. Touží jen po lásce!“

A nežli se láska stala její odměnou, byla její jedinou cestou a zároveň jejím jediným cílem. Láska „její nitro očistila, láska ji učinila silnou, aby trpěla, a pevnou, aby vytrvala“.²⁰ Láska jí též jako měkkým kobercem zakryla všechnu drsnost cesty, „učinila jí těžké snadným a trpké sladkým a příjemným“.²¹ Tak volíc tuto cestu rychlou a jistou, našla pravý kámen mudrců, jenž jí všechno proměňoval, ne sice v zlato, ale v radost.

Aby se s dušemi podělila o tento poklad, prahla sv. Terezie Ježíškova také je roznítiti

Hlava první

žářem své lásky k Bohu i naučiti je tak si vésti v duchovním životě, jak sama v něm postupovala s takovým zdarem.

Ale nejen za svého života byla vůdkyní duší k dokonalosti božské lásky: umírajíc doufala, že jí bude až do konce časů. A když pronášela výrok jedinečný, jenž jako rytířské heslo zůstane spjat s její památkou, „Budu z nebe dobře činiti na zemi“, jistě myslila především na pomoc, které poskytne duším, aby je vedla k věčné spáse láskou.

II

SMĚRNICE JEJÍCH PROJEVŮ LÁSKY

Snaží se pečlivě o vše „co působí Bohu radost“.

„Zůstala jsem vždy maličkou, nemajíc jiné práce, než trhati květy, květy lásky a oběti, a působiti jimi Pánu Bohu radost.“ 6. srpna

Pod těchto několik slov shrnula sv. Terezie Ježíškova několik dní před smrtí svůj život, jenž byl samá láska.

Napsala, že „se snažila jednati jediné proto, aby potěšovala božského Spasitele“ HI. 10

Lze pozorovati, že skutečně tato myšlenka, činiti Ježíši radost, jej potěšovati, jej obveselovati, má u ní přednost přede vším ostatním.

„Velcí svatí pracovali pro slávu Boží,“ říkala, „ale já, jsouc jen malinkou dušinkou, pracuji toliko jemu pro radost. Chci býti v rukou Božích květinkou, růží neužitečnou; avšak kéž aspoň pohled na ni a její vůně Pána blaží a poněkud přispívá k jeho radosti!“ Vzpomínky
nevydané

„Nebyla bych chtěla ani špendlíku zvednouti proto, abych ušla očistci,“ ujišťovala jindy. „Vše, co jsem činila, činila jsem proto, abych Pánu Bohu působila radost, zachraňujíc pro něho duše.“ 30. čce

Jinde praví výslovně:

Úkon
obětování

„Nechci, Bože můj, shromážďovati zásluh pro nebe. Budu pracovati jen za tvou lásku, jen s tím úmyslem, abych ti působila radost, abych potěšovala tvé svaté Srdce a zachraňovala duše, které tě budou věčně milovati.“

Mluvic o své blízké smrti, napsala Matce HI. 9 převorce: „Nedomnívejte se, že Vaše dítě pokládá za větší milost, zemřítí raději při svítání než na sklonku dne; váží si jedině toho a touží jen po tom, aby Ježíši dělalo radost.“

Podle jejího mínění je dokonalost odměnou takové lásky:

L. 17. čce
1897

„Chceš-li se státi světicí,“ čteme v listě jedné z jejích sester, „bude Ti to snadné; neměj jiného cíle, než působiti Ježíši radost.“

Očekává od této lásky i pomoc Boží:

C. 20. října
1893

„Budeš-li se vytrvale věrně snažiti, abys mu působila radost v maličkostech, bude se cítiti povinen pomoci Ti ve věcech velkých.“

„Potěšovati Ježíše“ za lhostejnost a za nevděk lidí bylo jejím zaměstnáním ustavičným. Již jako dítě obětovala se Ježíši, aby byla jeho „květinkou“.

HI. 4 „Chtěla jsem ho potěšovati,“ praví, „prodlévati pod jeho pohledem, od něho býti pěstěna a trhána.“ Proto „mu dávala přecho často své srdce a snažila se, aby se mu líbila

ve všem, věnujíc největší pozornost tomu, aby ho nikdy neurazila“.

V jednom jejím listě čteme:

„Nechci, aby Ježíš trpěl, chtěla bych mu A. 1889
utíratí slzy, které prolévá pro hříšníky, přičiňovati se, bych je obrátila všechny.“

A jednou ve velké úzkosti praví:

„Ach, nemařme času, zachraňujme duše! C. 14. čce
Duše ‚padají tak hustě do pekla jako v zimě 1889
vločky sněhové‘,²² a Ježíš pláče; a my, my bychom se měli trudití a nemysliti na to, jak bychom ho potěšili?“

Přiznává se:

„Výkřik umírajícího Ježíše ‚Žízním‘ zazníval v mém srdci ustavičně, zaněcuje v něm HI. 5
žár neznámý a velmi prudký. Chtěla jsem utišiti žízeň svého Miláčka .“

Chce-li zachraňovati duše, činí tak vpravdě, nejen aby zajistila každé z nich věčné štěstí, nýbrž také a především proto, aby Ježíši získala lásku těch zachráněných duší. Píše:

„Jen jedno je třeba konati v jedinký den, C. 14. čce
ba spíše v jedinkou noc tohoto života, milo- 1889
vati Ježíše, milovati ho vší silou svého srdce a zachraňovati pro něho duše, aby byl milován . . .“

Jedné novicce, která se jí svěřila s obavou, že malými denními nevěrnostmi pozbývá milostí, odpovídá:

Vzpomínky
nevydané

„Protože Pán Bůh je samé milosrdenství a protože vy máte dobrou vůli, neztrácíte vy, nýbrž on, on ztrácí lásku! .“

A aby on neztrácel lásky, prosí Terezie jednoho ze svých duchovních bratří, aby se za ni denně modlil tuto modlitbu, v níž jsou „obsažena všechna její přání“:

B. 24. února
1897

„Milosrdný Otče, ve jménu tvého sladkého Ježíše, Panny Marie a všech svatých prosím tě, rozněť mou sestru svým duchem lásky a dopřej jí té milosti, abys jejím přičiněním byl velice milován i od jiných.“

Prosí, aby se za ni tato modlitba konala i po její smrti, neboť dodává:

B. 1897

„Jen jediné věci si přeji, a to, aby Bůh byl milován; přiznávám se, že bych raději volila nebyti ve Vlasti, kdybych v nebi již nemohla o tom pracovati.“

Zatím však spoléhá jen na oběť, aby došla svého cíle.

Věděla, jak málo duší jest dokonale věrno v maličkostech, a protože věrnost ta je spolehlivým zkušebním kamenem pravé lásky, pravila smutně:

7. srpna

„Ach, jak málo jest Bůh zde na zemi milován! Ne, Bůh není dosti milován .“

V svém rukopise si stýská:

Hl. 11

„Víc než kdy jindy žízni Ježíš po lásce..., ale i mezi svými učedníky nalézá jen málo srdcí,

která by se oddávala bez jakékoli výhrady něžnosti jeho nekonečné lásky!“

Protože vidí, jak velice láska Boží zde na zemi se neuznává, obětuje se této milosrdné lásce. Chce tím dáti na srozuměnou, že otvírá své srdce Bohu jako propast, a přeje si, aby tato propast byla nekonečnou, aby do ní svedla všechny plameny lásky Boží, odmítané většinou lidí, a aby zemřela jsouc jimi strávena. Chtějíc tak „Bohu poskytnouti úlevy“, hledala a našla prostředek k tomu v nesčetných HI. 10 projevech lásky, neboť „duše zanícené láskou nemohou zůstatí nečinnými“.

III

VLASTNOSTI LÁSKY BOŽÍ SV. TEREZIE JEŽÍŠKOVY

1. *Láska činná.*

„Pracuj jako dobrý bojovník Kristův,“²³ pravil sv. Pavel svému učedníku Timotheovi.

Slova ta potvrzují, že úkolem člověka na zemi není, aby se v pokoji těšil z lásky blaživé, nýbrž aby bojoval proti zlým náklonnostem, které se v něm protiví království Božímu, a aby toto království rozšiřoval výboji lásky činné. Tak tomu rozuměla sv. Terezie Ježíškova; v tomto boji „proti zlým náklonnostem“ se snaží, aby nám jako vždy ukázala lásku jakožto cíl, jehož chce dosáhnouti.

C. 18. čce
1893

„Nečiním to,“ praví, „abych si připravila korunu, abych si získala zásluhy a nabyla ctností, nýbrž abych Ježíši působila radost, zachraňujíc pro něho duše.“ Proto zpívá:

Můj pokoj
a má slast

*Je slastí mou ten neustálý boj,
by vyvolení byli stvořeni*

Modlitba

„Ó můj Ježíši, budu bojovati za tvou lásku až do večera svého života. Protože sis neráčil na zemi dopřátí pokoje, budu následovati tvého příkladu; hořím touhou bojovati za tvou

1. Láska činná

slávu; prosím tě snažně, posilni mou odvahu, vyzbroj mě k boji!“

Terezie nesložízbraně; když ji viděli, kterak ještě několik týdnů před smrtí se zapírá při každé příležitosti, tázali se jí: „Vy si chcete nasbíratí zásluh?“

„Ano,“ odpověděla, „ale ne sobě: duším, celé Církvě v jejích potřebách, chci si konečně zasloužiti, abych všem lidem, spravedlivým i hříšníkům, mohla sypati růže na cestu životem.“ 18. srpna

Nežli budeme podrobně mluvit o tomto boji, jenž krok za krokem postupuje proti přirozenosti, poslyšme, co sv. Terezie Ježíškova myslí o účasti, kterou musí člověk při tom míti, a uvidíme, že v jejím pojmu o dokonalém životě není pranic z netečného kvietismu.

Především praví:

„Ač nepohrdám krásnými myšlenkami, které duši spojují s Bohem, přece jsem již dávno poznala, že se musíme varovati, abychom na ně příliš nespoléhalí. Míti třeba nejvznešenější osvícení nic není, není-li skutků.“ HI. 10

Vzhledem k chvále, které se dostalo Juditě, „Zmužile jsi jednala, tvé srdce došlo posily,“²⁴ uvažuje takto:

„Mnohé duše se omlouvají: ‚Nemám síly k této oběti.‘ Ale ať si učiní násilí! To je někdy nesnadno; Bůh však nikdy neodpírá první 8. srpna Rady a vzpomínky

milosti, která nám dodává odvahy, abychom se přemohli; jestliže s ní duše působí, dostane se jí hned světla, srdce se posilní a duše dobývá vítězství za vítězstvím.“

Tamtéž „Kde by byla vaše zásluha,“ pravila jedné znovicek, „kdybyste měla bojovati jen tehdy, když máte odvalu? Což na tom, že jí nemáte, jen když jednáte vždy, jako byste ji měla! Chtěla bych vás viděti vždy jako statečného bojovníka; ten si nikdy nenaříká na útrapy, rány svých bratrů pokládá za velmi těžké, své vlastní však jen za nepatrná škrábnutí.“

Vzpomínky
nevydané Když jiná novicka čtla místo v Sirachovcovi „Každý skutek milosrdenství zjedná každému místo podle jeho zásluhy,“²⁵ přišla se tázat své mladé učitelky: „Proč se praví ‚podle jeho zásluhy‘, když sv. Pavel praví, že ‚bývají ospravedlněni jeho milostí darmo‘²⁶?“

Služebnice Boží prohlásila na vysvětlenou rozhodně, že, je-li naděje naše pevná a skládá-li se z oddanosti a z důvěry v Boha, žije toliko z oběti. Svou myšlenku rozvádí takto:

„Musíme činiti vše, co je na nás, musíme dávat a nepočítat, co jsme dali, zapírat se ustavičně, zkrátka, dokazovat svou lásku všemi dobrými skutky, které můžeme konati. Poněvadž však ve skutečnosti vše to je málo, musíme všechnu svou důvěru skládati

v toho, jenž jediný posvěcuje skutky, a sebe pokládati za „služebníky neužitečné“,²⁷ doufající, že nám dá Bůh z milosti vše, po čem toužíme.“

Tuto poslední myšlenku ještě širě rozvedeme v hlavě o duchovním dětství. Ale je dobře zde upozorniti, že světici to stálo boje, aby „se ustavičně zapírala“, a že potřebovala odvahy, aby věci Boží v sobě uhájila proti útokům opačných náklonností.

Tento boj, tyto protivy, se jeví v životě všech svatých. Terezie chtěla, aby se to říkalo a zdůrazňovalo pro potěchu a pro povzbuzení „malých duší“, které se zneklidňují náklonnostmi porušené přirozenosti.

Bdělou a ustavičnou pozorností učinila tedy Terezie svůj život nádhernou květnicí ctností. V dalších úvahách snadno poznáme, jak veliká jest její zásluha při tom neb onom úkonu neb druhu lásky, když uvidíme, kterak se chvěje před některou obětí, neb jak pociťuje drsnost úzké cesty do nebe. Ale s jakou vytrvalostí, s jakým sebeovládáním, s jakou věrností „dobývá vítězství za vítězstvím, hl. 5 kráčejiíc, jak se sama přiznává, po cestě dokonalosti kroky obrovskými!“

Vizme některé důkazy:

V dětství byla pro ni „převeliká citlivost“ hl. 5 ustavičným zdrojem utrpení. Píše:

HI. 4 „Trápila jsem se pro všechno. Plakávala jsem nejen z důležitých příčin, nýbrž i z pranepatrných. Stalo-li se někdy, že jsem někomu mimoděk ublížila, místo abych to pominula, trápívala jsem se, až jsem onemocněla; tím se má chyba spíše zvětšovala než napravovala; a jakmile jsem se počala uklidňovati pro tu chybu, plakávala jsem proto, že jsem plakala.“

Tento sklon, který by jinak byl ochromoval její úsilí, byl jí podnětem k velkému vítězství, o němž vypravuje podrobně v svém rukopise.

HI. 5 Bylo to po půlnoční mši sv. o vánocích 1886. Kdosi učinil poznámku, která jí „bodla do srdce“, ale Terezka neplakala, jak byla zvyklá pro maličkosti mnohem nepatrnější, nýbrž potlačila statečně slzy, takže se mohlo mysliti, že neslyšela nic.

Tamtéž Miluje horoucně studium; poznává však brzo nebezpečí „takové přílišné vědychtivosti“; mírní tedy svou touhu po knihách vědeckých a věnuje se zvláště četbě zbožné.

Mívala nesnáze se svou letorou. Nežli vstoupila na Karmel, rmoutila se pro tříměsíční odklad a „měla pokušení, aby se neostýchala vésti pohodlnější život než obyčejně“. Ale milost zvítězila; Terezie nechce ztráceti „vzácného času, který jí byl dán, a věnuje se ještě

1. Láska činná

víc než jindy životu vážnému a umrtvenému“.

Srdce Tereziino bylo něžné a citlivé a jako tolik jiných přirozeně toužilo milovati a milovánu býti.

V pensionátě, „pozorujíc, že několik žaček HI. 4 příliš lne k jedné z učitelek, chtěla Terezie jednati jak ony, ale nepodařilo se jí to“.

Nebyla to odpověď na její denní modlitbu: Tamtéž „Ó Ježíši, obrať mi v trpkost všechny útěchy pozemské“? ²⁸

Zvolila si mezi družkami přítelku, ale v této Tamtéž lásce se brzo zklamala, a poznávajíc marnost lidských náklonností, volá:

„Jak děkuji Pánu za to, že mi ukázal v po- Tamtéž zemských přátelstvích jen hořkost! Takové srdce, jako je mé, snadno by chytili a přistřihli mu křídla; jak bych potom mohla vzlétnouti a odpočinouti?“ ²⁹

Ale přiznává se, že „opuštěna jsouc od tvo- Tamtéž rů, cítila se na chvílku zarmoucena...“ – Potěšila se však modlitbou. „Vystoupila jsem,“ praví, „na kůr v kapli a našla jsem při této tiché návštěvě svou jedinou útěchu. Vzpomínám si, že jsem si potom často opakovala veršík krásné básně, kterou nám otec rád předříkával:

„Čas je tvou lodičkou, domovem tvým není.“

Tato slova vrátila mi odvahu; myslím-li na to, noří se můj pohled do nekonečna, zdá se mi, že se již dotýkám věčnosti.“

Tamtéž Ale naše dívenka se přiznává, že v tomto věku „neměla ještě tolik nebeského světla
HI. 3 jak později“. Píše: „Neznala jsem tehdy radosti z oběti. Má duše nebyla ještě nikterak zralá, neměla jsem tolik ctnosti, abych se povznesla nad takové trampoty, a mé ubohé srdcečko velice trpělo.“

Když vstoupila na Karmel, budily v ní odpor některé úkony, předepsané řeholí; ona však je konala tím přesněji.

2. září „Za mého noviciátu,“ přiznala se později, „bylo mi pro velkou ostýchavost velice trapným prositi o dovolení na některá umrtvování, obvyklá v našich klášteřích, ale byla jsem v tom velmi věrná.“

HI. 7 „Činila jsem si velké násilí,“ napsala, „abych se neomlouvala; mé první vítězství není velké, ale stálo mě mnoho přemáhání. Našla se rozbitá nádobka, kterou kdosi postavil za okno. Naše novicmistryně se domnívala, že ten nepořádek jsem zavinila já. Pravila mi, abych byla po druhé pozornější, nemám prý ani trochu smyslu pro pořádek. Nenamítala jsem nic, políbila zem a slíbila, že budu po druhé pořádnější.

Poněvadž mám tak málo ctnosti, byly mi

tyto úkony velice těžké, jak jsem již řekla, a bylo mi třeba utěšovati se myšlenkou, že při posledním soudu vyjde vše najevo.“

V téže době „byla pokoušena, aby hledala svého uspokojení a šla si pro několik kapek útěchy k Matce převorce. Napadalo jí tisícero záminek, že by si měla požádati o to neb ono dovolení, jen aby se k ní dostala.“

Ale čím větší bylo pokušení, tím statečněji odporovala.

„Míjí rychle celu představené a zachycuje se křečovitě zábradlí na schodech, aby se nevrátila.“

Jinde vyznává, že je „velmi nedokonalou“, neboť když se dává do malování a najde štětec v nepořádku, pohřešuje pravítko neb nožík, „jižjiž pozbývá trpělivosti“.

Co činí, aby ji zachovala?

„Uchopí ji oběma rukama a mírně žádá o předměty, které pohřešuje.“

Zakusila tedy béd lidské křehkosti, proto, popisujíc pokušení novicek, dodává:

„Nemohla bych ani tak dobře vyjádřiti těchto smutných přirozených pocitů, kdybych jich nebyla sama zakusila.“

Svěťice však přece vítězí, jak ukazuje tento příklad:

Cítila velký přirozený odpor proti jedné reholní sestře, která se Terezii v ničem nelí-

HI. 9 bila; Terezie však nepovolila těmto pocitům, ano, vymyslíla si důmyslnou válečnou lest, které užívala po celé měsíce, až zvítězila dokonale:

Tamtéž „Snažila jsem se,“ praví, „chovati se k této sestře tak, jako bych jí byla měla nejraději. Kdykoli jsem jí potkala, modlíla jsem se za ni. Ale tím jsem se nespokojovala, nýbrž snažila jsem se prokazovati jí všeliké služby, a když jsem měla pokušení odpověděti jí nelaskavě, rychle jsem se na ni vlídně usmála. Často také, když mě zlý duch prudce pokoušel a mohla jsem se vytratiti tak, aby nepostřehla mého vnitřního boje, utekla jsem jak voják zběh“

Vesele se přiznává, že „tento poslední prostředek, ač málo čestný, vždy se jí dokonale osvědčil“!

Nabídla se, že bude voditi nemocnou sestru každého večera do klášterní jídelny, ale při-
HI. 10 znává se, že „jí bylo velice těžké nabídnouti se k tomu“.

Právě tak energické bylo její chování při vnitřních zkouškách; o svých pokušeních proti víře světice píše:

HI. 9 „Kdykoli mě zlý duch opět začíná pokoušeti, chovám se statečně. Vědouc, že je zbabělé bítí se v souboji, obracím se k odpůrci zády, nikdy mu nehledíc do tváře. Potom

1. Láska činná

uteku k svému Ježíši a říkám mu, že jsem ochotna prolít krev do poslední kapky, abych dosvědčila, že nebe jest. Ježíš ví, že, ač nečerpám z víry útěchy, přece se snažím konati skutky víry. V posledním roce jsem vzbudila víc úkonů víry než za celý svůj život.“

Ale v jaké sklíčenosti byly vykonány tyto skutky, vzbuzovány tyto úkony!

Terezie se námi s tím svěruje:

„Když opěvuji nebeskou blaženost, věčné Tamtéž požívání Boha, nepociťuji z toho radost, neboť opěvuji prostě to, co chci věřiti.“

Ani svaté přijímání, k němuž tak lne, nepřináší jí citelné útěchy. Ona však neustává připravovati se na ně tak, jak dovede nejlépe. Vizme, kterak si chudobu proměňuje v bohatství:

„Představím si svou duši jako volný pro- HI. 8stor a prosím Pannu Marii, aby z něho odstranila sutiny, totiž nedokonalosti; dále ji snažně žádám, aby sama zřídila veliký stan Boha důstojný a ozdobila jej svými vlastními skvosty. Konečně zvu všechny anděly a svaté, aby přišli zpívati písně lásky. Zdává se mi potom, že Ježíš má radost z přijetí tak velkolepého, a já se raduji s ním.

To ovšem nebrání, aby mne neobtěžovaly roztržitosti a ospalost, a nezřídka si umiňuji, že budu pokračovati v díkůčinění po celý

den, protože jsem je v kúru vykonala tak špatně.“

Rady a
vzpomínky

Jedna novicka se jí přiznala, že v době utrpení prosila Pannu Marii, aby jí poslala potěšitelný sen. „A byla jsem vyslyšena,“ dodala.

Svěťice odvětila živě: „Ach, nic takového bych nikdy neučinila! Přáti si útěch! Chcete-li mě následovati, poslyšte, co říkávám:

Žít láskou

*Ó Pane, neboj se, že vzbudím tě,
chci čekat klidně na nebeský břeh*

Je tak sladké sloužiti Bohu v noci zkoušky! Nemáme než tento krátký život, abychom žili z víry!“

Své jednání vysvětluje takto:

C. 18. čce 1893

„Když nic necítím, když jsem vyprahlá, jsouc neschopna se modliti, konati ctnost, hledím působiti svému Ježíši radost maličkostmi, nicotkami, na př. úsměvem, laskavým slovem, když bych raději mlčela a projevila, že se nudím. A když nemám ani k tomu příležitostí, aspoň mu často opakuji, že jej miluji . . .“

C. 12. bř. 1889

Ale jsou hodiny, kdy duše bývá ještě skleslejší, kde mraky jsou tak nízko nad našimi hlavami, že nejen „nás vše unavuje, vše je

nám břemenem“, nýbrž i v svém vlastním nitru vidíme, že jsme samá slabost. Terezie neujde této zkoušce, která jest pro ni jen novou pohnutkou k velké důvěře. Přirovnávajíc se k ptačátku, vypadlému z hnízda, modlí se pokorně:

„Ó můj Bože, často se nechávám rozptylovati v svém jediném zaměstnání, vzdaluji se od tebe, smáčím svá křidélka sotva opeřená v bídných kalužinách pozemských. Potom „lkám jak mládě vlaštovičí“³⁰ a mé vzdechy ti praví všechno. Ty však, ó nekonečné Milosrdenství, se rozpomínáš, žes „nepřišel povolat spravedlivých, nýbrž hříšníků.“³¹ HI. 11

Světice se bude vždy řaditi mezi slabé, ubohé, kteří nesmírně potřebují „nekonečného milosrdenství“. Při tom se nikdy nestane nevěrnou své povinnosti, vyprošovati Božího milosrdenství „svým bratřím hříšníkům“ ustavičným úsilím v ctnosti. Ani na okamžik nesvolí k útěku z duchovního zápasště, chceť

*... umřít, kde bojuje tvůj sbor,
však v ruce zbroj!*

Mé
zbraně

2. *Láska velkodušná.*

HI. 11 „Ó můj Bože,“ zvolala sv. Terezie, „vím, že ‚Láska se splácí jen láskou‘;³¹ proto jsem hledala a našla, kterak bych ulevila svému srdci, dávajíc ti lásku za lásku.“

„Hledala“ a domnívala se nejprve, že toho dojde v činné práci o záchraně duší.

Vzpomínky
nevydané Cestou do Říma podal jí jakýs poutník zprávy o misijních sestřích. Přijala je s nadšením, potom však je odevzdala své sestře se slovy: „Nebudu to čísti, neboť příliš toužím věnovati se apoštolské činnosti, a já se chci uchýliti do klášterního zátíší, abych se mohla dokonaleji věnovati Pánu Bohu.“

Tak mínila obětovati útěchu a uspokojení, které přináší vnější apoštolát. Našla, kterak uleviti svému srdci ještě větší obětí sebe samé.

Později řekne:

Poznámky
nevydané „Jen tehdy milujeme, když dokonale obětujeme sebe samy.“

A vzpomínajíc na svá první dívčí léta praví:
HI. 1 „Když jsem nabyla představy o dokonalosti, pochopila jsem, že, kdo se chce státi svatým, musí mnoho trpěti, musí hledati vždy to, co je dokonalejší, a zapomínati na sebe. Pochopila jsem, že je mnoho stupňů svatosti, že každé duši je dáno na vůli, chce-li vyhověti pozvání Páně, chce-li konati málo

2. Láska velkodušná

nebo mnoho pro jeho lásku, zkrátka voliti si z obětí, kterých Pán žádá. A zvolala jsem: „Nechci býti jen napolo svatou, nebojím se pro tebe trpěti, můj Bože, bojím se jen jedné věci, své vlastní vůle. Vezmi si ji, neboť chci vše, co chceš ty.“

Již jako dítě navykla si Terezie býti v lásce velkodušnou. Na sklonku života praví o sobě, že „od svého třetího roku Bohu nic neodepřela“, a krátce před svým prvním sv. přijímáním vyznává:

Rady a
vzpomínky

„Snažím se, abych denně přinesla mnoho malých obětí. Činím, co mohu, aby mi neušla žádná příležitost. Chci, aby se Ježíškovi 8. května tak velice líbilo v mém srdci, aby ani nepomyslel vrátiti se zas do nebe.“

A. únor
1884

Později píše:

„Dávejme, dávejme Ježíši, budme k němu marnotratnými!...“

C. 1. srp.
1893

A několik týdnů před smrtí se svěřila jedné ze svých sester:

„Přinesla jsem mnoho malých obětí.“

6. čce

Pravila:

„Dávám přednost jednotvárným skrytým obětem přede všemi vytrženými.“

A. 1889

A když v svých „Dějinách duše“ poznává, že nemůže konati skvělých skutků, ani kázati evangelia, ani prolíti své krve, volá:

„Co na tom? Já, malé dítě, dlím poblíž HI. 1

královského trůnu. Miluji za ty, kteří bojují... Ó můj Bože, nemám ti čím dokázat lásku, než tím, že ti sypu kvítí, to jest, že si nedám ujíti ani nejmenší oběti, pohledu ani slova, že vyžítkuji nejmenších úkonů a že je konám z lásky. Z květů, které najdu, nebude jediného, jež bych neutrhla pro tebe!...“

To jest její program, který plnila do písmene. V druhé a v třetí hlavě této knihy se uvádějí některé úkony jejích ctností, čímž se ovšem nevyčerpává předmět, který vyplňuje téměř 2.500 stran záznamů o blahorečení a svatořečení služebnice Boží. Ostatně cílem tohoto díla jest, abychom vytkli ducha naší světice, ne abychom psali podrobně o jejích skutcích.

Tím duchem byla láska: „láska velkodušná, která nezná mezí a jako vroucí voda rozlévá se na všechny strany“.³³

Terezie mívala často bolesti tělesné, mnoho trpěla také duševně. A přec ještě lituje, že ušla některým utrpením a pokušením... touží po zkouškách, jichž byla uchráněna.

Hl. 9 „Nemám srdce necitelné,“ píše, „a právě proto, že jest schopno velice trpěti, přeji si, aby snášelo pro Ježíše co nejvíce útrap.“

Z téhož důvodu touží, aby se dostala do Karmelu v Indočině, jenž o ni prosil.

Tamtéž „Zde jsem milována, a tato láska je mi

2. Láska velkodušná

sladká, proto sním o klášteře, v kterém bych byla neznáma, kde bych mohla Pánu obětovati svou opuštěnost.“

„Chtěla bych jíti do Hanoi, abych tam 15. květ. mohla mnoho trpěti pro Boha. Ráda bych tam šla, abych byla zcela sama, abych neměla útěchy ani radosti pozemské.“

Je známo, jak velice si přála umřít, aby patřila na svého Boha, aby s ním byla navždy spojena, jak „se jí srdce chvělo radostí“, HI. 9 když dostala první pozvání na věčnou svatbu! A přece se přiznává:

„Nikdy jsem nežádala Boha, abych zemřela B. 1897 mláda, to by se mi zdálo zbabělostí.“

A vskutku, jestliže božský Spasitel řekl: „Větší lásky nemá nikdo nad tu, aby kdo položil svůj život za své přátele“,³⁴ máme z lásky k němu býti hotovi obětovati svůj život ne- toliko najednou, smrtí, nýbrž po troškách, dlouhým pobytem na zemi.

A to uměla Terezie dobře; ujišťuje nás:

„Jsem volná, nebojím se ničeho, a jestliže HI. 9 by to způsobilo Pánu Bohu radost, ráda svolím k tomu, aby můj život, život útrap duševních i tělesných, trval léta. Ó, nebojím se dlouhého života, nezříkám se boje. „Pán je má skála, na níž stojím, on učí mé ruce bojovati a mé pěsti zápolit; on je můj štít, v který skládám naději.“³⁵

Tamtéž „Často se Pán spokojuje jen tím, že toužíme pracovat pro jeho čest, a mé touhy jsou velmi veliké. Ano, byla bych hotova zalétnouti i na jiné bojiště, kdyby nebeský Vojevodce vyslovil takové přání; nebylo by třeba ani rozkazu, stačil by mi pouhý pohled, stačilo znamení.“

HI. 11 V své žhavé touze, aby mohla přispívati k tomu, by Bůh byl milován, píše naše světice: „Chtěla bych býti misionářem, ale netoliko na několik let, nýbrž chtěla bych jím býti od stvoření světa a zůstatí jím až do konce věků.“
Ovšem ví:

Vysvětlivka

*Na cestě, kterou jest nám jíti,
můžeme padnout do nástrah . . .*³⁶

Není jí neznámo, jak veliká je lidská křehkost a že duše za dlouhého života je v nebezpečí, že se velice potřísní pozemským prachem; ale nic nemůže brzditi její horlivosti. „Bůh vše napraví,“ ujišťuje a pokračuje:

*„. . . Pro lásku však chci ráda žíti
zde ve vyhnanství temnotách.“*

Vždyť praví sv. Terezie z Avily ke konci svého života: „Od té doby, co jsem zahrnuta četnými pracemi, dopouštím se mnohem ví-

2. Láska velkodušná

ce chyb. Přece však cítím, že se k Bohu blížím víc a více, poněvadž velkodušně bojuji a namáhám se jen pro Boha.“

Naše světice nyní pokračuje, vypočítávajíc svá vznešená přání:

„Chtěla bych osvěcovati duše jako proroci HI. 11 a církevní učitelé, chtěla bych procházeti světem, abych hlásala tvé jméno a zasazovala tvůj slavný kříž, můj Miláčku, v pohanskou půdu. Ale jen jediná misie by mi nestačila; chtěla bych hlásati evangelium ve všech dílech světa zároveň a až na nejosamělejších ostrovech . . .

A nadto nade všecko toužím po mučednictví, ale to jest nová pošetilost, neboť netoužím po jedněch toliko mukách; bylo by potřebí všech, aby byla má touha ukojena...

Jako ty, můj přesvatý Snoubenče, chtěla bych býti bičována a křížována. Chtěla bych si dáti stáhnouti kůži jak sv. Bartoloměj, býti ponořena do vroucího oleje jak sv. Jan. Přála bych si býti rozdrcena zuby šelem jak sv. Ignác Antiochijský, abych se stala chlebem hodným Boha. Se sv. Anežkou a se sv. Cecilií chtěla bych svou šíjí nastaviti meči katovu a jako sv. Jana z Arku šeptati jméno Ježíšovo na hořící hranici. Myslím-li na neslýchané muky, které čekají na křesťany v době Antikristově, cítím, kterak se mé srdce

chvěje, a chtěla bych vytrpěti všechny tyto muky. Otevři, můj Ježíši, knihu života, v níž jsou zapsány skutky všech tvých svatých! Přála bych si, bych mohla všechny tyto skutky vykonati pro tebe.“

Tyto stránky, plné horoucího nadšení, „žáru ohně, plamenů Páně,“³⁷ zřetelně ukazují planoucí velkodušnost naší světice. Terezie v nich však nevidí projev citů Bohu nejmilějších a vysvětluje to v listě své nejstarší sestře. Řádky tyto se ovšem poněkud odchyľují od našeho předmětu, potěší však duše, které, ač jinak velmi velkodušné, přece by mohly zmalomyslněti vzletnou řečí shora uvedenou.

M. 17. z.
1896 „Jak se jen můžete ptáti, zdali jste s to, abyste milovala Boha tak, jak já jej miluji?... Mé touhy po mučednictví nejsou nic; na nich nezávisí neomezená důvěra, kterou cítím v srdci. Možno je vlastně nazvati ‚duchovním bohatstvím, jež činí člověka nespravedlivým‘,³⁸ když se jimi kochá a když myslí, že jsou něčím velikým . . . Tato přání jsou toliko útěchou, kterou Pán někdy uděluje slabým duším, jako jsem já. A takových duší je mnoho.

Ale je zvláštní milostí, nedává-li nám Pán této útěchy. Ježíš řekl: ‚Otče, odejmi ode mne tento kalich‘³⁹ . Jak si můžete mysliti, že

3. Láska nezištná

má přání jsou známkou lásky! Ach, dobře cítím, že to není ještě vše, co se Bohu líbí v mé dušičce. Líbí se mu, miluji-li svou maličkost a ubohost, líbí se mu slepá důvěra, kterou mám v jeho milosrdenství. Hle, toť můj jediný poklad; proč by nemohl býti i Vaším pokladem?“

V těchto slovech jest shrnut již celý duch *Cesty dětství*.

3. *Láska nezištná.*

„Nejsem sobecká, miluji Boha a ne sebe.“ 27. čce
Co sv. Terezie Ježíškova vyjádřila dva měsíce před smrtí těmito několika slovy, to stále dokazovala svým životem.

„Proste Ježíše, abych ho milovala láskou A. 1890
nezištnou,“ psala v noviciátě Matce Anežce Ježíšově: „netoužím po tom, abych jeho lásku cítila; stačí mi, když ji cítí Ježíš.“

A v duchovních cvičeních před sliby jí psala:

„Vaše dceruška nepije ‚sladkého vína hroznů z vinic engadských‘, ⁴⁰ ale modlete se, aby jí uměla uctíti svého Snoubence, zachraňujíc duše. To jí bude potěchou.“ A. září 1890

„Má duše je stále v temném podzemí, ale jsem šťastna, ano, velmi šťastna, že nemám útěchy; styděla bych se, kdyby se má láska Tamtéž

podobala lásce pozemských snoubenců, kteří stále hledí jeden druhému na ruce, zda jim přinášejí dar, neb aspoň na tvář, aby na ní zachytili úsměv lásky, jenž je opojuje. Terezie, malá snoubenka Ježíšova, miluje Ježíše pro Ježíše.“

Své nejstarší sestře píše:

M. 4. z.
1890 „Vaše dceruška neslyší téměř nebeské hudby, její svatební cesta je velmi vyprahlá. Domníváte se snad, že se proto rmoutí? Ó, nikoli, naopak, je šťastna, že může následovati svého Snoubence jen pro něho, a ne pro jeho dary. Jen on! Je tak krásný! Tak uchvacuje! I když mlčí, i když se skrývá!“

C. 11. čce
1889 Toto štěstí, záležející v dokonalém zapomínání na sebe, nazývá světice „láskou až hrdinnou“.

Tamtéž „Milujme Ježíše tak,“ radí nejmladší ze svých sester, „že trpíme vše, co on chce, i vyprahllost a zdánlivý chlad. Milovati Ježíše, i když necítíme sladkosti té lásky, to je velká láska, to je mučednictví. Nuže, zemřeme jako mučednice! . . .“

C. květen
1890 „Ach, sestřičko, odlučme se od země, vyletíme na horu Lásky, kde je krásná Lilie našich duší, odlučme se od útěch Ježíšových, abychom přilnuli toliko k němu!“

C. 2. srpna
1893 Rmoutí se, že „Ježíš měl tak málo přátel, když mlčel před svými soudci“.⁴¹

3. Láska nezištná

„neboť mnoho duší mu slouží, když je těší, málokteré však chtějí býti jeho společníky, když spí na rozbouřených vlnách, nebo když trpí v zahradě smrtelnou úzkost. Kdo tedy bude sloužiti Ježíši pro Ježíše? – Ó, to budu já! . . .“

C.
1894

Sv. Terezie Ježíškova učila také novicky tomu, co sama tak věrně konala. Pokárala jednu z nich, která jí pravila, že si postěžuje na své utrpení Ježíši a že se vypláče u jeho nohou, on aspoň že jí vždycky porozumí a ji potěší. Pravila jí:

„Plakati před Pánem Bohem? Toho se chraňte! Před ním smíte ještě méně býti smutná než před tvory. Vždyť náš dobrý Mistr má jen naše kláštery, aby se potěšil; přichází k nám, aby si odpočinul a zapomněl na ustavičné stesky svých přátel ve světě. Vždyť zde na zemi se pořád pláče a nařiká a neuznává se blaho kříže; a vy chcete jednati jak obyčejní smrtelníci? Upřímně mluvíc, to není láska nezištná. Na nás jest, abychom Ježíše potěšovaly, a ne on nás! . . . Vím, on má tak dobré srdce, že, když pláčete, osuší vaše slzy, ale sám odejde smuten, protože si nemohl u vás odpočinouti.“

Rady a
vzpomínky

O duchovních cvičeních před sliby píše:

„Ach, vidím, že duše jen málokdy ho nechají v svém srdci klidně spáti. Náš dobrý

Hl. 8

Mistr je znaven, protože jim musí stále věnovati pozornost, i spěchá, aby použil odpočinku, který mu nabízím. Před mými velkými, věčnými exerciciemi se již asi neprobudí. Ale nermoutím se proto, nýbrž mám z toho neobyčejnou radost.“

A dále píše:

A. leden 1889

„Ve styku s Ježíšem nic než vyprahlost a ospalost. Chce-li můj Miláček také spáti, nebudu ho v tom rušiti: jsem velmi šťastna, že se mnou nejedná jako s cizinkou, že se mnou nedělá okolků; ujišťuji Vás, že nečiní nic, aby mě pobavil.“

A svěřujíc se Panně Marii, praví:

Proč tě miluji? *„Vše, co mi Ježíš dal, mi může zase vzíti, rci mu, že obtížnou mu nikdy nechci být, a kdyby se mi skryl, chci v čekání jen dlíti, až vzejde jasný den, kdy zhasne víry svit.“*

Tato víra byla v její duši podrobena trpké zkoušce, kterou však přijala také a především sláskou vpravdě nezištnou. Nejsou další řádky jistým toho důkazem?

Hl. 9 „Čím prudší jest utrpení, čím skrytější před očima tvorů, tím víc tě potěšuje, můj Bože. A kdyby bylo možno, že bys ty sám nic o tom nevěděl, byla bych přece šťastna, trpíc v naději, že mohu svými slzami zame-

3. Láska nezištná

ziti nebo snad usmířiti jeden jediný hřích proti víře.“

Později praví podobně :

„Kdyby, což je nemožno, ani Pán Bůh neviděl mých dobrých skutků, nermoutilo by mě to. Miluji ho tak velice, že bych mu chtěla působiti radost, aniž by věděl, že jsem to já. Když to ví a vidí, jest jaksi povinen mi to odplatiti, já však bych ho chtěla ušetřiti této námahy.“

Rady a
vzpomínky

I v okamžiku sv. přijímání žádal po ní Pán této nezištnosti.

„Není okamžiku,“ přiznává se, „v kterém bych měla méně útěchy. A není to zcela v pořádku? Vždyť si nepřeji návštěvy Spasitelovy pro své potěšení, nýbrž toliko, aby on měl radost.“

III. 8

Věděla, že zde na zemi je pro nás modlitba někdy unavující, a když v ní vytrváme, že jsme společníky Spasitelovými na hoře Olivetské. Odpovídá novice, která jí pravila, že se těší na duchovní cvičení, protože si při nich odpočine :

„Vy tedy hledáte v duchovních cvičeních odpočinku? Já je konám, abych mohla Bohu dáti ještě více. Vzpomeňte si na slova Následování Krista, jež jsou tak velice pravdivá: ‚Jakmile kdo sebe sama hledá, z lásky vy-
padá.‘“⁴²

Vzpomínky
nevydané

A. 1892 „Sláva mého Ježíše,“ psala, „je veškerá má čest; odevzdávám mu svou, a když se zdá, že na mne zapomíná, nechť, může se mnou dělati, co se mu líbí, protože již nenáležím sobě, nýbrž jemu! Jemu se dřív omrzí nechati mě čekati, nežli mně čekati na něho!“

Je to dojemná výzva k Srdci Ježíšovu, výzva, jež nezůstane bez odpovědi . .

Ale jiná domněnka, a to vzhledem k věčné odměně: „A což, jestliže radosti nebeské budou menší než vaše naděje? . . .“

Ó, což Terezii na tom záleží!

15. kv. „Jen když budu viděti, že Bůh je šťasten, to úplně postačí k mému štěstí.“

Jednou světice sypala růžové lístky před křížem na klášterním dvoře, i tázali se jí:

„Činíte to, abyste dosáhla nějaké milosti?“

11. čna „Nikoli,“ odvětila rychle, „činím to, abych Ježíši způsobila radost. Nedávám proto, abych dostala.“

Jedné novicce pravila:

Rady a
vzpomínky

„V sextě se modlíme jeden verš žalmu, který vždy vyslovuji s jakousi nechutí: ‚Naklonil jsem své srdce, bych činil tvé rozkazy, bych odměněn byl.‘⁴³ Rychle v srdci dodávám: ‚Ó můj Ježíši, ty víš, že ti nesloužím za odměnu, nýbrž výhradně proto, že tě miluji a bych zachraňovala duše!‘“

3. Láska nezištná

Ten, kdo je láskou živ, ten dává neměře, nežádám odměny si tady dole hned, ach, nepočítám nic, jsouc jista v důvěře, když člověk miluje, pak nezná rozpočet. Žít láskou

Nepřeje si ani, aby ji Bůh miloval zvláštní láskou, myslíc, že je mu milejší, když je v své štědrosti docela svobodena. O duších sobě svěřených píše:

„Ó můj Bože, jestliže jednoho dne v nebi poznám, že je miluješ více než mne, budu se z toho radovati, protože se ti to tak líbí.“ III. 10

Již jednou pravila, že, ač tak velice touží patřiti na Boha, přece ji neleká pomýšlení na dlouhý život.

Tuto myšlenku, která je tak význačná pro naši světici, uvedeme ještě častěji.

„Dejme tomu,“ vysvětluje, „že by mi Bůh řekl: ‚Umřeš-li teď, dostane se ti velmi veliké slávy; umřeš-li v osmdesáti letech, bude tvá sláva mnohem menší, ale já z toho budu míti větší radost.‘ Ach, pak bych neváhala odpověděti: ‚Můj Bože, chci umřít v osmdesáti letech, neboť nehledám své slávy, nýbrž toliko tvou radost.‘“ 16. čce

S touž naprostou nezištností ujišťuje:

„Nijak by mě to nezklamalo, kdybych se zas uzdravila.“ 9. čna

„Uzdraviti se? Kdyby to Pán Bůh chtěl, 18. srp.

byla bych šťastna, že mu tu radost mohu učiniti . . .“

Jednoho dne zdála se potěšena, když lékař shledal, že se její stav zhoršil. Sestra ošetřovatelka jí pravila: „Vidíte, tak přece byste raději zemřela nežli žila!“

5. září „Ó, nikoli!“ pospíšila si Terezie s odpovědí. „Ujišťuji vás, že, kdybych se uzdravila, řekla bych z hloubi srdce: „Jsem velice ráda, že jsem zdráva a že mohu Pánu Bohu ještě zde na zemi sloužiti, protože je to jeho vůle. Trpěla jsem již jako před smrtí, ale nechť, po druhé začnu nanovo!““

4. *Láska něžná.*

„Veselého dárce miluje Bůh,“⁴⁴ praví apoštol, odpovídaje na náрек prorokův: „Přikrýváte slzami oltář Hospodinův, pláčem a kvílením, že již nedbám oběti a že nepřijímám nic příjemného z ruky vaší.“⁴⁵ Jeho přáním jest: „Při každém daru ukazuj tvář veselou.“⁴⁶

Chtějíc dávat Bohu to, co mu milo, čeho si žádá, přičiňovala se sv. Terezie Ježíškova, aby mu oběť podávala vždy s úsměvem.

Vykládajíc místo Písma sv. „Co vidíš na nevěstě, ne-li sbor hudební v táboře vojenském?“⁴⁷ napsala:

c. 1893 „Ano, život je bojiště. Naříkáme na březích

4. Láska něžná

řek babylonských, „jak bychom mohli zpívati Hospodinovu píseň v cizí zemi?“⁴⁸ A přece máme zpívati, celý náš život má býti jedinou písní.“

Proto prohlašuje na jiném místě:

*„Mám-li jak bojovník v své ruce mocnou zbroj, Mé zbraně
když v bitvy vřavy jdu, ve zbraní třesk a boj,
jak Panna uchvacujíc milostně,
chci v bitvě pěti písně radostně*

*Chci usmívajíc se klást střelám mocný vzdor,
v svých loktech, Ženichu, mé srdce upokoj.
Chci umřít zpívajíc, kde bojuje tvůj sbor :
však v ruce zbroj!“*

A v „Dějinách duše“ zjišťujíc s klidnou a láskyplnou lítostí, že se její ctnosti nerovnají jejím horoucím tužbám po dokonalosti, přirovnává se k děfátku a volá:

„Ale nechť, děfátko zaplaví trůn Boží vůní HI. 11
a svým stříbrným hláskem zapěje píseň lásky.

Ano, budu zpívati, ustavičně zpívati, i když budu musit trhati své růže mezi trnům, a můj zpěv bude tím krásnější, čím delší a pichlavější bude trní.“

Světice tuší, že tato něžná láska ponese ovoce.

„K čemu ti budou, ó Ježíši, mé růže a mé HI. 11

písně? Ó, vím dobře, že ten vonný dešť, ty něžné, bezcenné květinové lístky, ty písně lásky srdce tak maličkého přece tě okouzlí. Ano, ty nicotky ti vyloudí úsměv. Vyloudí úsměv Církvi vítězné, která, sbírajíc tyto otrhané růže a vkládajíc je do tvých božských rukou, aby jim dodala nekonečné ceny, bude je sypati na Církev trpící, aby uhasila plameny, a na Církev bojující, aby jí pomohla k vítězství.“

Již ve 14 letech psala v témž smyslu:
A. 1887 „Když pomyslím, že pro jedno utrpení s radostí snášené budeme Boha více milovati po celou věčnost .!“

Ještě jinak projevuje svou něžnou lásku v utrpení: ukazuje Ježíši tím větší radost, čím víc se zdá, že Ježíš na ni zapomíná:

Oddanost

*A když mě opustíš,
Bohatství jediné,
tvé něhy nemám již,
však úsměv nezhyne .
Chci klidně čekati,
ó Jezu, na tvůj zjev
a nechci přestati
ti zpívat chvalo zpěv.*

A pokračuje:

4. Láska něžná

*Mým nebem úsměv je, jenž míří v Boží výš, Mých nebes
i když se skrývá Bůh, by zkoušel víry žár, dar
mám úsměv naděje, že shlédne ke mně níž,
hle, toť mých nebes dar!*

S touto jemnou láskou spojuje nevýslovnou něhu, která se projevuje zvláště v hodinách utrpení, jak dosvědčuje tento příklad:

V své poslední nemoci nazývala Spasitele ráda „božským Zlodějem“, vzpomínajíc na slova evangelia: „Syn člověka přijde jako zloděj v hodinu, v kterou netušíte“.⁴⁹

Jednoho dne, když jí bylo hůř, pravili jí: „Dnes jistě vidíte „Zloděje“ a máte z toho radost!“

„Ach,“ odpověděla, „kdybych ho ani neviděla, miluji ho tak velice, že jsem vždy spokojena tím, co činí. Nemilovala bych ho méně, kdyby mě nepřišel ukrásti, naopak . . ., jestliže mě klame, říkám mu všeliké poklony. Již ani neví, co se mnou začít.“

V jedné z jejích básní čteme:

*. . . svou něžnost násobím,
když víře uniká.*

Můj pokoj a
má slast

„Kdybyste věděla, jak laskav bude Pán ke mně přisoudu!“ pravila jedné ze svých sester. „Ale kdyby byl i trošku přísný, pokládala

bych ho přece za laskavého, vždyť ho znám tak dobře! Ujišťuji vás, že budu velmi spokojena, má-li úmysl dáti mě do očistce. Vím, co potom učiním. Budu následovati příkladu tří mládenců v peci ohnivé a procházeti se v své výhni, zpívajíc píseň lásky.“

15. kv. „Myslím již na to, že, nebudu-li vstupujíc do nebe dosti překvapena, že se budu tvářiti, jako bych byla překvapena nejvýš, abych Pánu Bohu učinila radost . . . Není obavy, že mu projevím zklamání; přičiním se, aby nic nepoznal . . .“

Z téže něžné lásky nechtěla si nikdy naříkati na denní nepříjemnosti ani prostými slovy: Je velice zima! Je příliš horko!

Vzpomínky
nevydané

„Pánu Bohu, jenž nás tak miluje, jest již beztoho dosti těžké, že nás musí nechat na zkoušku v slzavém údolí; není třeba stále mu opakovati, že se tu máme zle. Nemá to býti na nás ani viděti, že si toho všímáme.“

Jestliže se za velkého vedra potila nebo trpěla-li zimou, měla ji něžná láska k tomu, aby si utírala tvář nebo mnula ruce jen „zcela úkradkem“, „aby Pán ani neměl kdy to viděti“.

Konala-li některou kajícnost stanovami předepsanou, jednávala podobně: „Přičiňuji se, abych se při tom usmívala, aby Pán jakoby oklamán výrazem mé tváře nevěděl, že trpím.“

4. Láska něžná

Kárala též novicku, která sebe samé litovala :

„Ježíš miluje srdce veselá, miluje duši vždy usměvavou. Kdy konečně dovedete skrývati před ním svá utrpení nebo mu říkáte s jáso-tem, že jste šťastna, trpíte-li pro něho?“

Rady a
vzpomínky

Z téhož důvodu nerada přednášela Pánu prosby o časné věci „z bázně, že by ho to trochu zarmoutilo, kdyby se viděl nucena, něco jí odepříti“; neb ho ujišťovala :

„Neučiníš-li, čeho si přeji, budu tě milovat ještě víc.“ 15. srp.

V nemoci váhá konati uloženou modlitbu, jejíž vyslyšení by ji velice těšilo.

„Neobrátila jsem se na Pána Boha,“ pravila s dojemnou prostotou, „protože mu chci nechat na vůli, aby činil, co chce. Prosila jsem o to Matku Boží a to není totéž; ona již uspořádá mé tužbičky, řekne je nebo neřekne, a postará se, aby s mou prosbou nepřišla Bohu nevhod.“ 4. čna

Později v nebi chce činiti podobně :

„Nežli vyslyším ty, kteří se ke mně budou modliti,“ pravila, „dobře se podívám Pánu Bohu do očí, abych poznala, neprosím-li o něco, co je proti jeho vůli.“

Vzpomínky
nevydané

Nesmíme však mysliti, že láska tak něžná ji nestála námahy. Jednoho dne se kdosi divil velkodušnosti, s jakou přijímala svou vnitřní

opuštěnost a duševní úzkost; světice odpověděla mezi jiným:

25. srp. „Věřte, že, když za těchto okolností říkám Pánu Bohu a všem svatým ještě vroucněji, že je miluji, činím to proti všemu tomu, co pociťuji v prvním okamžiku.“

Právě tehdy činívala Pánu všelike poklony a nalézala svou sílu a své štěstí ve chvalozpěvu, jímž zastírala právě pokušení proti dobrotě Boží. V Dějinách duše nalézáme opět a opět slova podobná těmto:

Hl. 11 „Ó Ježíši, kdo by vyslovil, s jakou něhou, s jakou laskavostí vedeš mou dušičku! .“
Hned poté však se přiznává, že „bouře velmi zuří, že je pro ni noc, stále tmavá noc“.

Domnívala by se, že není dosti něžnou k nebeskému Otci, kdyby nebyla za všech okolností velmi spokojena se svým údělem.

14. čce „Vždycky se mi líbilo to, co mi Pán Bůh dal,“ vyznává, „i když se mi to zdálo méně dobré a méně pěkné než to, čeho se dostalo jiným.“
Rady a vzpomínky

14. srp. A když jí řekli „Dnes jste měla mnoho utrpení“, odvětila: „Ano, ale protože je miluji, . . . Miluji všecko, co mi Pán Bůh dává.“

Zvyk chváliti Pána za vše a ve všem velice jí pomáhal při úkonech sesterské lásky.

Jsouc pokoušena, aby myslila na chyby sestry jí málo milé, vzpomíná hned na ra-

5. Láska čistá

dost, kterou bude Ježíš míti „z pochvaly svého díla“, a jedná s tou sestrou takto :

„Pokaždé, když jsem ji potkala, modlila jsem se za ni a obětovala jsem Bohu všechny její ctivosti a zásluhy. Cítila jsem dobře, že to Ježíše velice těší; vždyť není umělce, který by přijímal nerad pochvalu svých děl. A božský Umělec duší se raduje, nezdržujeme-li se u vnějšku, nýbrž vnikáme-li do vnitřní svatyně, kterou si zvolil, a podivujeme-li se její kráse.“

Všechno své smýšlení shrnuje konečně pod tato slova :

„Až uvidím při své smrti, jak je Pán Bůh dobrý, jak mě chce po celou věčnost zahrnovati svou něhou, a že mu již nemohu své vlastní něžnosti nikdy dokazovati obětmi, bylo by pro mne nesnesitelným, kdybych zde na zemi nebyla učinila vše, co jsem mohla, abych mu způsobila radost.“

Poznámky
nevydané

5. Láska čistá.

„Jako smrt mocné jest milování, silné jako peklo jest její horlení,“⁵⁰ praví Duch svatý v Písni písni. I u sv. Terezie Ježíškovy vidíme svatou horlivost, aby ze svého srdce vyloučila každou jinou lásku kromě lásky Miláckovy a své zřízené náklonnosti aby posvěcovala touto láskou.

Již v prvním mládí se u ní jeví tento šťastný sklon. Poslyšme, co vypravuje o době po svém prvním sv. přijímání:

Hl. 4 „Cítla jsem jen jediné velké přání, milovati jen Pána Boha, nalézati radost jen v něm jediném.“

Tamtéž „Jak jen se může srdce, oddané lásce pozemské, vroucně spojit s Bohem? Cítím, že to není možno. Viděla jsem tolik duší, svedených tímto falešným světlem, kterak se do něho vrhly jak ubozí motýli, spálily si v něm křídla a potom zraněny vrátily se k Ježíši, božskému Ohni, jenž hoří, aniž stravuje.“

Tamtéž A hned potom praví, že se božskému Spasiteli zalíbilo, splniti její přání, aby „klamné světlo tvorů nikdy nezářilo jejím očím, aby jen on jediný byl vždy její nevýslovnou sladkostí“.

Lilie mezi trnám *Když srdce mladého se zmocnil ohně svit,
jenž Láska jméno má, tys žádal tento dar,
ty sám, ó Ježíši, mě můžeš ukojit,
bez konce milovat chce duše mojí žár!*

Hl. 4 „Ano, Ježíš byl mým jediným přítelem; uměla jsem mluvit toliko s ním. Všechny jiné zábavy, i zbožné, mě duševně unavovaly.“

V duchovních cvičeních před obláčkou napsala Matce Anežce Ježíšově:

„Ježíš sám jest uchvacující a chce mi uká- A. leden 1889
zati, jak bych se klamala, kdybych jinde hle-
dala stín krásy, který bych pak mohla poklá-
dati za Krásu samu. Jak dobrý je ke mně ten,
jenž bude brzo mým Snoubencem! Jak je bož-
sky laskav, když nedopouští, abych se dala u-
chvátiti něčím pozemským!

Nechci, aby tvorové měli třeba jen atom
mé lásky, chci všechno dáti Ježíši, protože mi
ukázal, že jedině On je dokonalým štěstím,
i když se zdá, že není přítomen . . .

Kdybyste věděla, jak až chci býti lhostejna
k věcem pozemským! Co je mi po všech stvo-
řených krásách! Byla bych velmi nešťastna,
kdybych je měla! . . . Jak velkým se mi zdá
mé srdce se zřetelem k pozemským dobrům,
ježto vše dohromady nedovedlo by ho uko-
jiti; ale jak se mi zdá malým vzhledem k Je-
žíši! . . . Chtěla bych ho milovati tak vrouc-
ně!“

Přece však se všeho pozemského odříká
jedině věrou a vůlí; vyznává, že její přiro-
zenost není ještě umrtvena.

„Přiznávám se Vám,“ píše své nejstarší M. 8. led.
sestře, „že mé srdce dychtivě žízni po štěstí. 1889
Ale vidím dobře, že žádný tvor není s to, aby
ukojil tuto žízeň! . . . Naopak, čím více bych
pila z tohoto čarovného pramene, tím pal-
čivější by byla má žízeň.“

„Znám pramen, který zvyšuje žízeň těch, kdo z něho pijí,⁵¹ ale žízeň velmi sladkou, žízeň, kterou možno vždy ukojiti: tímto pramenem jest utrpení, o kterém ví jenom Ježíš.“

V jejích listech čteme :

C. 15. ř.
1889 „Kéž všechny okamžiky našeho života jsou jen pro něho jediného ! Kéž tvorové mají na nás vliv jen jako mimochodem !“

Praví Pánu :

Oddanost

*Vše tvorstvo, celý svět
mě může opustit
nepřejde repot ret,
když budu s tebou dlít*

Když skládá řeholní sliby, má na srdci tuto modlitbu :

Hl. 8 „Ó Ježíši, kéž nikdy nehledám a nenalézám nic jiného než tebe jediného ! Kéž tvorové nic nejsou pro mne a já nic pro ně !“

A tento pocit ji proniká čím dál tím více.

A. 1891 „S žárlivou péčí musíme vše opatrovati pro Ježíše . . . Je to tak krásné, pracovati jen pro něho ! . . . Jakou radostí jest pak srdce naplněno a jak je duše volná ! . . .“

Ráda se přirovnává „k nepatrnému zrnku písečnému“ :

A. 1892 „Jenom Ježíš ! Nic než on ! Zrnko písečné je tak nepatrné, že, kdyby chtělo otevřít

5. Láska čistá

své srdce ještě někomu jinému kromě Ježíše, nemělo by tam již místa pro svého Miláčka . . .“

Jindy popisuje obrazně svá duchovní cvičení před sliby :

„Před odchodem tázal se mě Snoubenec, kam bych si přála cestovati, kterou cestou bych chtěla jíti. Odpověděla jsem mu, že mám jen jedno přání, dostati se na vrchol hory Lásky. Hned se mi ukázaly před zrakem různé cesty; ale tolik z nich bylo dokonalých, že jsem hned viděla, že nejsem s to, abych si sama vyvolila podle libosti. Řekla jsem proto svému božskému Průvodci:

A. září
1890

„Víš, kam se toužím dostati, víš, pro koho chci zlézt horu, znáš toho, jež miluji a jemuž jedině chci působiti radost. Jen pro něho podnikám tuto cestu; veď mě tudíž cestami, které vyvolíš sám. Bude-li on spokojen, budu i já zcela šťastna.

. . . Můj Snoubenec mi nepraví nic a já neříkám nic jemu než to, že jej miluji víc nežli sebe. Cítím v hloubi srdce, že je tomu tak, protože náležím víc jemu nežli sobě . . .

Nemám nižádné útěchy na cestě, kterou kráčím. Ale Ježíš ji pro mne vyvolil a jemu jedinému chci působiti radost, ano, Ježíši jedinému! . . .“

„Domnívám se, že práce Ježíšova v těchto M. 4. z. 1890

duchovních cvičeních měla za úkol zbaviti mě všeho, co není on.“

M. 7. z. 1890 „... Pozemské radosti pominuly. Pro mne jsou již jen radosti nebeské, to jest hluboký mír, v němž všechno stvořené, pouhá nicota, ustupuje nestvořenému, pravé skutečnosti ...“

Třeba podotknouti, že světice začala život řeholní s touž horlivostí, která ji vedla již jako dítě k svatosti, a že se v této horlivosti udržela. Měla jen jedinou myšlenku, nechtíti nikdy nic jiného než Ježíše jediného, a nejmenší příhody přiváděly ji k tomu opět a opět.

C. 20. říj. 1890 Myslíc na kvítí hor a osamělých údolí, shledává, že „je šťastnější než nádherné zahravní růže, protože nekvete k radosti tvorům, nýbrž jen proto, aby oblažovala pohled svého Tvůrce“.

Vyzývá svou sestru Celinu, „družku svého dětství“, aby se stala „malou krůpějí rosnou“, a píše jí:

C. 25. dub. 1893 „... Šťastná rosná krůpějí, kterou zná toliko Bůh ... , nezdržuj se pozorováním toku řek tohoto světa; nedychti ani po jasném potůčku, jenž se vine lučinou; jeho šepot je zajisté sladký, leč mohou jejslyšeti tvorové...“

C. 6. čce 1893 a kalíšek božského „polního Květu“⁵² by ho nemohl v sebe pojmouti ...“

5. Láska čistá

„Ó můj Ježíši,“ volá, „olej rozlity jest jméno tvé.⁵³ Do této božské vůně se chci zcela ponořiti, daleka pohledu tvorů.“ Rady a vzpomínky

Jsouc kdysi svědkem, jakou něžnost a vlídnost probouzí lidská láska u snoubenců pozemských, odhaluje své nejskrytější myšlenky:

„Nikdy se nesmí říci, že světská žena činí pro svého chotě, obyčejného smrtelníka, víc než já pro svého nebeského Snoubence . . . Přičiním se víc než kdy, abych se mu líbila ve všem; on mě jistě ráčí povznést až k sobě.“ HI. 8

Zpívá Snoubenci své duše:

*Jen láskou tvojí duše má chce plát,
na pláni nechám ovečky své stát
a nestarám se, jak je ohlídat,
jen Beránkovi svému Novému
se líbit chci.*

Co jsem měla
ráda

Jednoho roku byla pozdě ořezána v klášterní zahradě kaštanová alej, která se světici zvláště líbila. S počátku ji zarmoutil pohled na pučící již větve, poházené po zemi. Brzy však se vzpamatovala a myslila si:

„Kdybych byla v jiném klášteře, což bych se starala o to, že všechny kaštany v klášteře lisieuxském byly třeba docela osekány? Nebudu se již rmoutiti pro věci pomíjející, můj Rady a vzpomínky

Miláček mi nahradí vše. Budu se procházeti toliko v loubí jeho lásky, jehož se nikdo nemůže dotknouti.“

A její harfa opakuje opět a opět tuto jedinou melodii:

Co jsem měla ráda

*Ty stačíš mi, ó Dobro nejvyšší!
Mám v tobě nebe, zem, touhy se utiší.
Květ, Králi nebeský, jež mám,
tys sám!*

Poněvadž sv. Terezie Ježíškova vyhostila ze svého srdce lásku k pomíjejícím věcem, postřehovala jasně, že se vše děje působením Božím. Nic se jí nezdálo přicházeti přímo od tvorů, ani radosti, ani bolesti; vše, co ji stihlo, dopouštěl vždy Bůh. Jak by tedy neměla přijímati s láskou různé události tohoto života?

Napsala:

Hl. 10 „Všemohoucí dal nám opěrný bod: Sebe sama, sebe jediného!“

C. 21. říj. 1893 „To ruka Ježíšova vše řídí,“ opakovala neúnavně, „ve všem musíme viděti jen jeho...“

Se srdcem plným bolestného zklamání a s palčivou bolestí nad neštěstím svého dobrého otce, jehož se dotkla ruka Páně jako kdysi patriarchy Joba, píše své sestře v předvečer přijímání závoje:

5. Láska čistá

„Jak Ti mám říci, co se děje v mé duši? C. 23. září 1890
Jaká rána! Ale cítím, že ji učinila ruka přátelská, ruka božsky žárlivá . Jest ovšem pravda, že mi Ježíš dal již mnoho klenotů do košíčku, ale chyběl asi ještě jeden, nevýslovně krásný, a tento drahocenný démant dal mi Ježíš dnes . . . Když jsem jej přijímala, tekly mi slzy . . . tekou ještě, co to píše, sotva držím pero. Ale to Ježíš vše tak řídil, ano, on je to, poznala jsem dotek jeho Lásky . . .“

Není tedy bezcitná ubohá „Terezka“. Ale pokračuje;

„Tvá Terezie může s tebou mluvit již jen C. 23. září 1890
řečí nebeskou. To nezpůsobila ruka lidská, je to Ježíš, to jeho pohled nás zasáhl. Přijmeme srdečně rády trn, ježž nám Ježíš dává . . .“

Při jiné trudné příležitosti napsala:

„To ruka Ježíšova zdobí snoubenku k svat- C. 8. ún. 1889
bě. Ó, vidím dobře, že jeho milovaná ruka umí vybírat ozdoby . . .“

A v témž smyslu:

„Ano, přeji si těchto ran do srdce, tohoto A. 1889
píchání jehlicí, které tak bolí. Jsem „slabá třtina“, zasazená na okraj vod lásky a utrpení, ale třtiny se ohýbají, a nezlomí se. Jak bych se mohla zlomit, vidím-li ve všem, co se mi stává, jen dobrotivou ruku Ježíšovu?“

Ale Terezie není jen písečným zrnkem,

slabou třtinou, jest i zářivou hvězdou, sršící tisícovým ohněm. Vizme jeden z těchto paprsků, jenž se pojí s pokorou:

Dobro, které činí, přisuzuje světice „svému jedinému Ježíši“.

Vypravujíc o vítězství nad svou citlivostí o vánocích 1886, o vítězství rozhodném, praví:

Hl. 5 „Ježíš spokojuje se mou dobrou vůlí, vykonal v jediném okamžiku dílo, jehož jsem nemohla provésti po mnoho let . Učinil mě silnou a odvážnou, vyzbrojil mě svými zbraněmi.“

A později popisujíc svůj duševní stav:

Hl. 8 „Ježíš mě živí každého okamžiku potravou zcela novou. Nalézám ji v sobě, nevědouc, jak jsem k ní přišla. Věřím prostě, že to sám Ježíš, skrytý v hloubi mého ubohého srdce, ve mně tajemně působí a vnuká mi vše, co chce po mně v tom neb v onom okamžiku.“

Tamtéž „... V každém okamžiku mě vede a osvěcuje; právě tehdy, když toho potřebuji, vidím světlo dosud neznámé.“

Jinde radostně opakuje:

C. 6. čce 1893 „Ježíš koná vše, já nečiním nic.“

Když chce získávati duše, spoléhá toliko na zásluhy Páně:

Má dnešní
píseň

*Kéž se mnou spojíš se, ó révo přesvatá,
a plod svůj vydá ti má slabá ratolest,*

5. Láska čistá

*pak tobě, Pane můj, já hrozen ze zlata
chci ode dneška nést!*

A opět:

*Že každá naše ctnost – to zcela dobře vím –
bezceňnou tobě jest jak každý lidský dar,
bych ceny dodala nicotným žertvám svým,
chci uvrhnouti je na Srdce tvého žár!*

Božskému
Srdci Páně

Ale jak velká je tato cena v jejích očích!
Odvazuje se napsati:

„Zvedneme-li špendlík z lásky, můžeme L. leden 1895
obrátni duši.“

Rychle však jako vždy dodává:

„Jenom Ježíš může našim skutkům propůj-
čiti takové ceny.“

Mluvic o lásce k bližnímu, činí to s týmž
přesvědčením tak správným:

„Jsem-li laskava, působí to ve mně Ježíš HI. 9
sám. Ó můj Ježíši, vím, že nežádáš ničeho ne-
možného; znáš mou slabost a nedokonalost
lépe než já, víš, že bych nikdy nedovedla
milovati svých sester tak, jak ty je miluješ,
kdybys ty, můj božský Spasiteli, sám jich také
nemiloval ve mně! . . .“

Když jí bylo svěřeno vedení novic, pra-
vila:

„Když jsem poznala, že sama ze sebe ne- HI. 10

Rady a vzpomínky
Hl. 10
zmohu nic, zdála se mi má úloha mnohem snadnější. Ježíš mi ukázal, že nejsem s to, abych potěšila kteroukoli duši, a že je právě tak nemožno, prokazovati duším dobro bez pomoci Boží, jako v noci pošinouti slunce zpět na naši polokouli.“

Napsala:

C. 13. srp. 1893
„Nejkrásnější řeči největších světců nebyly by bez milosti, jež zasahuje srdce, s to, aby vzbudily jediný úkon lásky. Jenom Ježíš dovede rozechvěti struny své lyry.“

Když jí v kterýsi den na sklonku jejího života děkovali za vzácné rady a příklady, odpověděla:

11. čce
„Pánu Bohu se zalíbilo, vložití do mé duše věci, které mně samé jsou na prospěch a o něž se dělím s jinými; Duch Boží vane, kde chce . . .“

Rady a vzpomínky
„Má duše se vám zdála samá zář a samé zlato, protože jest na výsluní Lásky. Kdyby mi božské Slunce neposílalo svého světla, hned bych se zatemnila.“

A když chválili její trpělivost, zvolala:

18. srpna
„Ale vždyť já sama jsem nebyla ještě ani minutu trpěliva; to není má trpělivost. Stále se lidé ve mně mýlí!“

Dopustila-li se z ukvapenosti nějaké nedokonalosti, modlívala se:

5. Láska čistá

*V tvém svatém Srdci, Jezu, chci se skrýt
a nechvěji se, ty jsi silou mou!*

Božskému
Srdci Páně

„A když někdy klesnu ze slabosti, kéž tvůj božský pohled očistí mou duši, kéž sžehne všechny mé nedokonalosti jak oheň, který vše přetvořuje v sebe!“

Úkon
obětování

Jednou v nemoci jí pravil představený kláštera: „Nesmíte zemřít tak mláda, vždyť jste svou korunu ještě nedokončila.“

„Ach, Otče,“ odvětila ihned světice, „to jest ovšem pravda, já jsem svou korunu nedokončila, ale dokončil ji Ježíš! . . .“

9. čce

R. 1896 napsala:

„Ježíš nám chce dáti nebe zadarmo.“

M. 17. září
1896

A myslíc na slova Písma sv. „Hle, přijdu brzo a odplata moje se mnou, abych odplatil každému podle skutků jeho,“⁵⁴ praví: „U mne bude jistě hodně na rozpacích, protože nemám skutků . . . Inu, odplatí mi podle svých skutků vlastních.“

15. května

„Pocítuji stále,“ napsala, „touž smělou důvěru, že se stanu velkou světicí. Nespoléhám na své zásluhy, neboť jich nemám; ale doufám v toho, jenž je Ctnost, Svatost sama. On sám mě k sobě pozvedne a učiní mě svatou, spokojuje se mou skrovnou snahou.“

Hl. 4

A v svém Úkonu obětování lásce Boží píše:

Úkon
obětování

„Pane, na večer tohoto života objevím se před tebou s rukama prázdnýma, neboť ne-
žádám, abys počítal mé skutky . . . Všechny
naše spravedlnosti jsou poskvrněny v očích
tvých . . .⁵⁵ Proto se přioději tvou vlastní
spravedlností a od tvé lásky přijmu tebe na
věky.“

A v nadšeném vzletu posledních stránek
svého životopisu volá :

Hl. 11 „V své pošetilosti důvěřuji, že na tvých
vlastních křídlech vzlétnu až k tobě, můj
božský Orle!“

HLAVA DRUHÁ

LÁSKA SV. TEREZIE JEŽÍŠ- KOVY SE ROZVÍJÍ ÚKONY VŠECH CTNOSTÍ

„Kdo miluje, ten letí, běží; je volný a nedá se zadržeti. Dává všechno za všechno a má vše ve všem. Nikdy se nevymlouvá nemožností, neboť myslí, že vše dokáže a vše smí. Láska může všechno a mnoho i dokáže a skutečně provede, kdežto ten, kdo lásky nemá, ocha- buje a podléhá. Láska stále bdí a ani ve spánku nespí. Unavena jsouc neumdlévá, stísněna jsouc není sklíče- na, přestrašena jsouc neděsí se, nýbrž jako živý plamen a hořící pochodeň vyšlehne vzhůru a všude jistě proráží.“¹

I

ZVLÁŠTNÍ ÚVAHA O NĚKTERÝCH CTNOSTECH SV. TEREZIE

1. Ctnost zbožnosti

Láska sv. Terezie k Bohu se předně a zcela přirozeně projevuje něžnou úctou, kterou světice měla k sv. svátostem a ke všemu, co se vztahuje k službě Boží.

Mohla říci s Žalmistou:

„Pane, z cesty zjevení tvých raduji se, zpívám o tvých ustanoveních na místě putování svého.“²

Od nejútlejšího mládí byla hluboce zbožná a všechnu píli věnovala tomu, aby svou zbožnost prohloubila studiem katechismu. Při vyučování náboženství v pensionátě byla katechetovi nápadnou mezi všemi svými družkami a rád ji nazýval „malým církevním HI. 4 učitelem“.

Velice jí záleželo na tom, aby neposkvřnila bělostného roucha křestní nevinnosti, a „chtěla vždy věrně plnit slib, který za ni při křtu sv. učinila kmotřenka, nejstarší sestra Marie.“ Vzpomínky nevydané

„V nebi,“ ujišťovala, „se budu přimlouvati Tamtéž za malé děti, abych jim vyprosila milost sv. křtu; bolí mě vědomí, že tolik dětí nebude

nikdy patřiti na Boha, poněvadž nebyly pokřtěny.“

Prosí Pána :

Svatým
neviňátkům

*Ta jarní poupata já hledám, miluji,
rač na ně vylíti křtu vodu posvátnou!*

Měla zvláštní lásku k dětem; okouzlovala ji čistota těchto nevinných duší, zračící se v jejich jasném pohledu. „Jsou jako zrcadlem Ducha svatého,“ říkala. Majíc příležitost vyučovati dvě děvčátka, s úžasem se HI. 5 podivovala „zárodku božských ctností, které Bůh vložil do jejich duší.“

Mile vypravuje světice o své první zpovědi, kterou vykonala, když jí bylo šest let, že se po HI. 2 ní cítila „tak spokojena a tak osvěžena, že ještě nikdy nezakusila takové radosti“, a od té doby chtěla se zpovídávati často, protože „zpověď zaplavovala vždy její srděčko veselostí“.

V pozdější době nalézávala vždy velký prospěch a pravou útěchu v tom, že se utíkávala k svátosti pokání, aby, jak říkala, Vzpomínky
nevydané „smyla v očištné koupeli nejnepatrnější poskvrny, i takové, jichž neviděla“.

Nejsvětější Svátosti oltářní náležela všechna její láska a možno říci, že sv. přijímání bylo pro ni nebem na zemi.

1. Ctnost zbožnosti

Zpívá o něm :

*Mé nebe skrylo se do malé hostie,
kde Ježíš, Ženich můj, se z lásky uzavřel,
chci nabýt sil, kde zdroj se žití rozlije,
kde dnem i nocí dlí můj drahý Spasitel.
Jak sladký okamžik, když něžně přicházíš,
a v sebe mění mě tvé lásky svatý žár!
Ó lásky Jednoto, v níž duše letí výš!
Hle, to mých Nebes dar!*

Mých nebes
dar

„Terezka“ se připravovala čtyři léta na první sv. přijímání a toto dlouhé čekání, které bylo prodlouženo ještě tím, že jí docházela léta v lednu, bylo jí velice těžké.

„Kdybych se byla jen o dva dni dřív narodila,“ vzdychávala, „směla bych o rok dříve přijmouti Pána Boha.“³

Vzpomínky
nevydané

Když byla ještě maličká, nemohla se zdržeti slz, vidouc své sestry přistupovati ke stolu Páně. Jednoho dne šeptala své sestře Marii: „Což, kdybych šla s tebou, Marie? Vezmi mě s sebou, nikdo mě neuvidí, hle, jde tolik lidí, nikdo to nezpozoruje!“

Tamtéž

Ale církevní slavnosti ji odškodňovaly a živily její něžnou zbožnost.

V Dějinách duše čteme:

„Svátky! . . . Jak milé vzpomínky ve mně
budí to prosté slovo! Svátky! Měla

hl. 2

jsem je tak ráda! Mé sestry uměly mi tak pěkně vysvětlovati tajemství skryté v každém z nich! Ano, tyto pozemské dni stávaly se pro mne dny nebeskými! Zvláště jsem milovala průvody s nejsvětější Svátostí oltářní. To bývala radost, když jsem směla sypávati květiny Pánu na cestu! Házívala jsem je hodně vysoko a nikdy jsem nebyla šťastnější, než když se mé růžové lístky dotkly posvěcené monstrance.“

Přišel však svátek ještě šťastnější, den jejího prvního sv. přijímání; světice nám popisuje city svého srdce. Andělské dítě nazývalo toto sv. přijímání „polibkem lásky“ . . .
HI. 4 – „Miluji tě,“ pravila Ježíši, „a dávám se ti navždy!“

Dodává:

„Již dlouho se Ježíš a Terezka na sebe dívali a porozuměli si . . . Toho dne nebylo naše setkání toliko prostým pohledem, nýbrž splynutím. Nebyli jsme již dva: Terezie zmizela jako kapka vody v oceánu . . . Zůstal jen Ježíš, on byl Pánem, Králem!“

Tamtéž Od této návštěvy Spasitelovy „toužívала jen po tom, aby jej mohla přijmouti“. Později praví:

HI. 5 „Pán neseštuje denně proto, aby zůstal v zlaté cibori, nýbrž aby našel jiné nebe, nebe naší duše, v němž je přešťasten.“

1. Ctnost zbožnosti

Světice upozorňuje úzkostlivé duše na lest zlého ducha, který „chce zbaviti Ježíše milého svatostánku, věda dobře, že vše získá, zůstane-li ubohé srdce prázdné a bez majitele“.

M. G.
1888 4

„Chléb andělský musí přicházeti jako božská rosa, aby Vás posilnil a dal Vám vše, co Vám chybí,“ píše jedné novicce velmi úzkostlivé.

Rady a
vzpomínky

Toužívala, aby mohla přijímati denně, a modlívala se vroucně – to je velmi význačné – aby se Církev sv. navrátila k starému zvyku, tehdy opuštěnému, aby věřící přijímali velebnou Svátost po každé, kdykoli jsou na mši sv. V poslední nemoci s hrdinnou odvahou zachovávala dny sv. přijímání. Vlekla se pak vždy do kůru s tak bolestnou námahou, že těm, kdo znali její tajemství, vstupovaly slzy do očí. Ale jaká zkouška to pro ni byla, když pro chrlení krve a pro ustavičné dusivé záchvaty v posledních pěti týdnech života se musila zřítí návštěv svého Boha!

Vzpomínky
nevydané

Což se božský Spasitel, jenž „plnil všechna přání Tereziina“, zbavil „svatostánku tak milovaného“? Nebydlel v ní spíše způsobem tajemným? A neplnil smělé prosby své milující snoubenky?

HI. 8

„Nemohu přistupovati k sv. přijímání tak často,“ praví, „jak bych chtěla. Ale, Pane, což nejsi všemohoucí? Zůstaň ve mně jak ve

Úkon
obětování

svatostánku, nevzdaluj se nikdy ze své hostie . . .“

Přece však bylo pro ni pravým mučednictvím, že se musila zříkati sv. přijímání, a slíbila, že, jakmile přijde do nebe, bude Pána Boha prositi o výsadu denního sv. přijímání pro řeholní rodinu; a byla v tom vyslyšena bez odkladu. Je snad potom opovážlivou myšlenka, že do své přímluvy pojala celou Církev a že přispěla k tomu, aby Pius X. vydal požehnaná ustanovení o častém sv. přijímání?

Její láska k nejsvětější Svátosti oltářní byla též příčinou velké její úcty k vznešené důstojnosti kněžské, a světici bývalo líto, že nikdy nemůže náležeti k tomu svatému vojsku. Prostince se přiznává, že „ráda umírá ve 24. roce proto, že před tímto věkem se kněží obyčejně nevysvěcují. Tak mě Pán Bůh ušetřuje zármutku, že bych žila, nejsouc knězem a nemajíc naděje, že bych se jím kdy mohla státí.“

Vzpomínky
nevydané

Byla nadšena čtouc, že sv. Barbora přinesla nejsvětější Svátost oltářní sv. Stanislavu Kostkovi, a pravila: „Proč ne anděl ani kněz. nýbrž panna? . . . Ó, jaké divy uvidíme v nebi! Představuji si, že ti, kdo si zde na zemi přáli státí se kněžími, budou tam nahoře míti výsady kněžství.“

Vzpomínky
nevydané

Velice byla šťastna, že byla sakristánkou

a že „se směla dotýkati sv. nádob a připravovati plenky pro Ježíše“.

Její úcta ke všemu posvěcenému byla všeobecná a dojemná a svědčila o hluboké víře ve velkou sílu, jíž takové předměty nabývají svěcením.

„Rozsviňte hromničku,“ prosila za své poslední nemoci, „tím se mi ulevuje, cítím, že odhání zlého ducha.“ 26. srpna

Táž nadpřirozená úcta ji měla k tomu, aby vyhledávala rady kněží: Její Úkon obětování milosrdné lásce Boží nabyl pro ni ceny teprve tehdy, až byl prozkoumán knězem.

Světice byla neúprosnou v poslušnosti k církevní vrchnosti. Uvádíme jen jeden příklad:

Velice se jí zamlouval jeden spis o duchovním životě; když však se dověděla, že spisovatel pochybil proti úctě a poslušnosti k biskupovi, odmítla jeho díla a nechtěla o nich již ani slyšeti.

Ne méně věrna byla v poslušnosti k řeholi a k představeným. V jejích básních čteme:

Vzkřik pyšný anděl kdys, když v lůně světla Mé zbraně
byl:

„Já nechci poslouchat a býti v poddanství!“

Já v země temnotách však volám ze všech sil:

*„Chci vždycky poslouchat v tom zemském
vyhnanství!“*

*Již svatá odvaha se ve mně zrodila
a vždy se ubráním, byť zuřil pekla boj,
můj štít je poslušnost, můj krunýř, posila
a srdce mocná zbroj!*

*Ó Bože vítězný, nač jinou slávu chtít
než vůle poddání a svatou poslušnost,
a v poslušnosti té vždy znovu vítězit
po celou po věčnost!*

Hl 9. „Jakmile se přestaneme řídití neomylným kompasem poslušnosti,“ učila světice, „zabloudí duše na vyprahlé cesty, kde se jí brzo bude nedostávatí vody milosti.“

Jak přijala sv. Terezie svátost biřmování? Sama o tom vypravuje:

Hl. 4 „Velmi pečlivě jsem se připravovala na příchod Ducha svatého. Nemohla jsem pochopiti, že se tak málo pozornosti věnuje přijetí této svátosti lásky . . . Ó, jak šťastna jsem byla! Čekala jsem jak apoštolové s radostí na slíbeného Utěšitele, těšila jsem se, že budu brzo dokonalou křesťankou a že na věky budu míti na čele tajemný kříž této nevýslovné svátosti.“

Vzpomínky
nevydané

V duchovních cvičeních před sv. biřmováním vysvětlovala jednou nejmladší ze svých sester, kterak se duše při biřmování stávají vlastnictvím Ducha svatého. Činila to slovy

1. Ctnost zbožnosti

tak úchvatnými a její pohled najednou tak vzplanul, že ho Celina nemohla snést, sklopila oči a vzdálila se, proniknuta nadpřirozeným dojmem, na který nikdy nezapomněla.

Když se světice připravovala před smrtí na svátost posledního pomazání, bylo na ní pozorovati týž oheň Ducha svatého. Po přijetí této svátosti pozorovala s úctou a se zálibou své ruce, očištěné sv. olejem a církevními modlitbami. Vzpomínky
nevydané

Jak velice milovala Církev svatou! Byla matkou její duše. Často opakovala světice s ušlechtilou hrdostí slova sv. Terezie z Avily: „Jsem dcera Církve!“

Božskému Spasiteli zpívala :

*Svou Církev odvěkou, ó Bože, ochraňuj,
já zapřisahám tě, ať noc, ať dne plá svit,
já, její dítě, dám vždy za ni život svůj,
chci láskou žít!* Žít
láskou

A nepřála si též „umřítí na bojišti v obra- HI. 11
ně Církve . .“?

Z lásky k Církvi svaté prýštila u ní i dětinná úcta k viditelné hlavě Církve, k tomu, jež úcta věřících jmenuje tak výrazně „svatým Otcem“. – Vypravujíc o svém pobytu ve věčném městě, projevuje svůj podiv pro náměstka Kristova těmito slovy :

Hl. 6 „Šest dní jsme ztrávili tím, že jsme pozorovali hlavní památnosti římské, a sedmého dne jsme viděli památnost největší ze všech, papeže.“

Potom vzpomínajíc na krásy Švýcarska a Italie, které ji okouzly, končí slovy:

Co jsem měla ráda *Vždy v lásce zřela jsem zrak plný života, když Velekněz a Král a svatý Kmet mě shléd!*

Hl. 8 Velkou radost měla, když v předvečer své profese obdržela „vzácné požehnání“ sv. Otce, požehnání, jež podle jejího svědectví jí pomohlo překonati hroznou vnitřní pokoušení v této rozhodující chvíli jejího života.

Velká byla i její důvěra v modlitbu.

Vzpomínky nevydané Po celý život pokládala za velkou čest, že se smí modliti církevní hodinky, a zvláštní ctí jí bylo, když na ni došlo, aby se modlila sama hlasitě modlitby breviáře jako kněz, prostředník mezi Bohem a lidmi.

V nemoci prosívala o modlitbu spoluses-ter. Píše též jednomu ze svých duchovních bratří:

B. 13. čce 1897 „Prosím Vás, modlete se za mne velice, potřebuji teď modlitby svrchovaně.“

Zdůrazňuje, jak velice potřebují umírající trpělivosti a síly.

1. Ctnost zbožnosti

„Modlete se za ubohé na smrt nemocné!“ 3. srpna
Doporučela své ošetřovatelce: „Kdybyste věděla, jak málo je třeba, aby člověk pozbyl trpělivosti! .“

„Ach, modlete se za mne k Panně Marii; 23. srpna
kdybyste vy byla nemocna, tak velice bych se za vás modlila!“

A jindy pravila:

„Víte dobře, že je vůle Boží, aby si duše Rady a
zde na zemi nebeské dary zprostředkovávaly vzpomínky
modlitbou.“

A dodala:

„Kolikrát jsem si myslila, že jsem snad po- Tamtéž
vinna za všechny milosti, jimiž jsem byla zahrnována, děkovati některé dušičce, kterou poznám až v nebi.“

Jindy vysvětluje, jak nesčetná dobra čerpá z článku víry o obcování svatých.

Ale sluší se, abychom zde krátce připomněli její úctu k andělu strážnému, jemuž věnovala jednu ze svých básní, k svatému Josefu, jehož „láskase od dětství v jejím srdci pojila sláskou HI. 6
k nejsvětější Panně“, k nebeskému dvoru andělů a svatých, na něž hleděla jako na „své rodiče“ od té doby, kdy je prosila, aby „ji HI. 10
přijali za své dítě“. A především si připomeňme její dětinnou lásku k Panně Marii, jejíž nevýslovnou moc takto uznávala:

„Když se obracíme k svatým, nechávají nás Vzpomínky
nevydané

trochu čekati. Poznáváme, že musejí své prosby teprve přednáseti. Prosíme-li však o některou milost nejsvětější Pannu, dostává se nám pomoci okamžitě. Ještě jste toho nepozorovali? Zkuste to a uvidíte!“

Panně Marii zpívá něžně:

Proč tě miluji? *V tom smutném vyhnanství, ó Matko přemilá, chci s tebou, Panno, dlít, jít s tebou každým rozjímat o tobě, mě rozkoš zalila, dnem, neb lásky propasti já vidím v srdci tvém!*

2. Láska k bližnímu.

Láska naší světice k bližnímu jest jednou z nejvýznačnějších známek její lásky k Bohu.

HI. 9 „Přičiňovala jsem se především, abych milovala Boha,“ praví, „a milujíc Boha pochopila jsem velké přikázání lásky v celém rozsahu.“

Tato láska se jeví všemi způsoby.

„Milujte se vespolek, neboť to je přikázání Páně,“⁵ opakoval ustavičně sv. apoštol Jan. A protože to bylo přikázání Páně, chtěla je malá jeho služebnice prohlubovati a prováděti skutkem s touž něžnou láskou, kterou projevovala Bohu.

Nové přikázání, které Ježíš dal svým učedníkům, aby se navzájem milovali, jak on je miloval,⁶ poskytuje jí podivuhodnou látku,

2. Láska k bližnímu

kterou rozvíjí v 9. a 10. hlavě svých Dějin duše; tam praví, že „tím více miluje všechny své sestry, čím víc je spojena s Ježíšem“.

Tamtéž

Vizme několik ukázek z jejího zákoníku lásky k bližnímu:

„Chci-li, aby v mém srdci vzrůstala láska k bližnímu, a snaží-li se zlý duch ukazovati mi chyby té neb oné sestry, ihned hledím pátrati po jejích ctnostech, po jejích dobrých úmyslech, říkám si, že, i když jsem ji jednou viděla klesnouti, jistě již mnohokrát zvítězila, ale že to z pokory skrývá, ano, že to, co se mi zdá chybou, může býti pro dobrý úmysl úkonem ctnostným.“

HI. 9

„Ach, teď vím, že pravá láska záleží v tom, abychom snášeli všechny chyby bližního, nedivili se jeho slabostem, povzbuzovali se jeho nejnepatrnějšími ctnostmi; zvláště však jsem pochopila, že láska nesmí zůstatí uzavřena v hloubi srdce, neboť „nikdo, rozsvítiv svíci, nestaví ji pod kbelík, nýbrž na svícen, aby viděli světlo ti, kteří vcházejí.“⁷

Tamtéž

Soudí z toho, že její „láska musí šířiti světlo a radost“, a zpívá:

HI. 10

*Mých slzí proudy když se valí,
pak nesmějí jich sestry zřít,
ach, jaké kouzlo mají žaly,
když umíme je v květech skrýt!*

Můj pokoj
a má slast

Rady a
vzpomínky

Proto učila světice novicky, by nechodily k společnému zotavení jen proto, aby se samy pobavily a si odpočinuly, nýbrž aby se cvičily v lásce k bližnímu tím, že se snaží pobaviti víc jiné nežli sebe.

Jako její láska k Bohu, tak i její láska k bližnímu je naprosto nezištná a plní doslovně radu, kterou božský Spasitel dává v evangeliu: „Tomu, kdo tě prosí, dej, a od toho, jenž bere, co je tvoje, nežádej zpět.“⁸ – „Tomu, kdo chce souditi se s tebou a vzíti sukni tvou, zanechej i plášť.“⁹

HI. 9 Světice vysvětluje: „Zanechati plášť znamená zříci se všech svých práv a pokládati se za služebnici, otrokyni jiných.

Toužíc jíti ještě dále v něžné lásce, pokračuje:

Tamtéž „Ne, to nestačí, abych dala každému, kdo mě prosí, musím předcházeti přání, jeviti se velmi vděčnou a pokládati si za velkou čest, že smím sloužiti, a vezme-li se mi něco, čeho potřebuji, musí se zdáti, jako bych byla ráda, že mě toho zbavili.

Tamtéž Když někdy přece musí někomu odepřiti, oč ji prosí, učí „odpírati tak půvabně, že odmítavá odpověď těší právě tak jako dar“.

Ostatně, neklame se v tom, jaké následky bude míti její úslužnost v praxi. Poněvadž evangelium je měřítkem jejího chování, ví

2. Láska k bližnímu

světice, že se nesmí straniti těch, kdo hned po ní něco chtějí, vždyť božský Mistr řekl: „Od toho, kdo chce vypůjčiti si od tebe, neodvracej se!“¹⁰

Konečně se pečlivě varuje vší lidské vy-počítavosti:

„Nemám býti úslužnou proto, abych se HI. 9 takovou zdála, nebo v naději, že sestra, k níž jsem úslužná, mi někdy službu oplatí; Pán řekl: „Půjčíte-li těm, od nichž se nadějete, že to zase dostanete, jaký máte vděk? Vždyť i hříšníci půjčují hříšníkům, aby dostali zase tolikéž. Ale vy číňte dobře a půjčujte, nic na zpět nečekajíce, a odplata vaše bude hojná.“¹¹

V tomto duchu postupuje bližnímu vše, HI. 10 „i své hluboké a osobní myšlenky, záblesky svého ducha a srdce, bohatství to, na něž se člověk věsí jako na vlastnictví, jehož – tak se zdá – nikdo se nesmí dotknouti“.

Tvrdí, že „se jí dostalo milosti, že právě tak Tamtéž málo lpí na statcích ducha a srdce jako na statcích pozemských“.

Víme, že se Terezii podařilo tak velice HI. 9 ovládnouti přirozený odpor, že sestra, která v ní budila tento pocit, se domnívala, že jest její nejmilejší přítelkou. – Světice si vypro- HI. 12 síla, aby v jednom klášterním úřadě byla podržena sestře, o níž jistě věděla, že od ní bude mnoho trpěti pro těžkou povahu. –

HI. 10 S vzácnou láskou se dobrovolně nabídla na pomoc jedné ubohé ochromené sestře, které téměř nebylo možno vyhověti; novicku, která byla ošetřovatelkou nemocných, povzbuzovala těmito slovy:

Rady a
vzpomínky

„Jak bych byla bývala šťastna, kdyby mi byli svěřili tento úřad! Vím ovšem, že vyžaduje mnoho sebezáporu, ale zdá se mi, že bych plnila jeho povinnosti s velkou láskou, pamatujíc při tom na slova Spasitelova: „Nemocen jsem byl a navštívili jste mě.““¹²

A aby jí dodala odvahy, praví:

Vzpomínky
nevydané

„Teď nosíte hrníčky sem tam, ale brzo dojde na Ježíše: „Přecházejte, bude vás obsluhováti,“¹³ jak to sám řekl.“

Pozorovala-li u některých ze svých mladých družek sklon zabývat se sebou samou, bojovala proti tomu výzvou k obětavosti:

Tamtéž

„Když se příliš zabýváme sami sebou, vyprahne naše duše a musíme se rychle utíkat k skutkům lásky.“

Uvádíme malou, ale význačnou jednotlivost, která není bez vnitřní krásy, máme-li zřetel na úmysl.

30. čce

Jsouc v nemocnici, šetrila světice much, které ji obtěžovaly, a pravila: „Nemám jiných nepřátel, a protože Pán Bůh poroučí odpouštět nepřátelům, jsem ráda, že mám k tomu aspoň tuto malou příležitost.“

2. Láska k bližnímu

Můžeme se však toliko dotknouti toho předmětu, u sv. Terezie tak plodného na ctnostné úkony, jichž většina musí zůstatí tajemstvím Božím.

Přirovnávajíc kajícnosti k lásce k bližnímu, cenila je svěřice málo. A své mínění dokazovala slovy proroka Isajáše :

„Je to půst takový, jaký se mi líbí, jestliže se člověk časem umrtvuje, z žíní a popela si lůžko stele? To-li nazveš postem a dnem libým Hospodinu? Není-liž půst, jaký miluji, spíše toto : rozvolnití pouta, jež utlačují, utiskované propustit na svobodu a jeho jakékoli poroby zlomit?“¹⁴

„Vzpomínajíc na slova Písma sv. „Láska HI. 9 přikrývá všechny chyby“,“¹⁵ píše, „čerpám z tohoto vydatného dolu, který mi Pán otevřel v svém svatém evangeliu. Zkoumám hlubiny jeho přesvatých slov a volám s Davidem: „Běžela jsem cestou tvých svatých přikázání, když jsi rozšířil srdce mé,“¹⁶ a toliko láska může rozšířit mé srdce . . . Ó Ježíši, od té doby, co tento sladký plamen mě stravuje, běžím radostně cestou tvého nového přikázání a poběžím po ní až do toho šťastného dne, kdy se přidružím k zástupu panen a budu kráčet za tebou v nekonečných prostorech a budu zpívatí tvou novou píseň, jež může býti jen písní lásky.“

Světice však se cvičila hlavně v lásce k duším.

Aby povzbudila jednu novicku k velkodušnosti, stavěla se, jako by sama potřebovala povzbuzení.

C. 23. čce
1893

„Musím počítati své ctnostné skutky na růženci,“ vypravuje své sestře Celině, jež tehdy žila ještě ve světě, „a to z lásky k jedné ze svých družek. Abych ji povzbudila, dostala jsem se sama do pasti, kde se mi nijak nelíbí, to buď jista.“

Snaží se, aby své novicky navykla smýšleti laskavě o jiných.

Vzpomínky
nevydané

„Máte-li proti někomu pokušení, které by Vás svádělo třeba až k zlosti, dojdete opět pokoje, modlíte-li se za tu osobu a prosíte-li Boha, by ji odměnil za utrpení, které Vám připravuje.“

Tamtéž

Světice dodává, že musíme „napřed své srdce utišiti“, abychom neklesli.

Ráda připomíná slova Následování Krista „Lépe je nechat každého při jeho mínění nežli se pouštěti do svárlivých hádek.“¹⁷

Rady a
vzpomínky

„Chtíti přesvědčovati spolusestry o tom, že nejsou v právu, i kdyby to skutečně bylo pravda, není moudré, neboť nám není svěřeno jejich vedení. Nebudme soudci, kteří zjednávají pokoj, nýbrž anděly pokoje.“

Viděla-li proto, že se některá sestra zapo-

2. Láska k bližnímu

mněla a pochybila, „hned se přičiňovala, aby ji uvnitř omlouvala a uznávala její dobré úmysly“.

Když v nemoci pozorovala, kterak sestra ošetřovatelka pro ni vybírala prádlo zvláště jemné, učinila si tento úsudek:

„S trpícími dušemi, i nejnedokonalejšími, musíme jednati právě tak šetrně. Ó, jak často na to nemyslíme a zraňujeme je nepozorností, nedostatkem šetrnosti, drsnými jednáním právě tehdy, kdy bychom se měli o ně starati a jim ulevovati ze všech svých sil.“

Vzpomínky
nevydané

„Ano, cítím, že mám býti právě tak soucitná k duchovním slabostem svých sester, jako jiní jsou k mé tělesné nemoci.“

HI. 10

Snažila se také potěšovati zarmoucené, a jestliže se jí v té snaze nedařilo, prosívala Boha, aby sám potěšil zarmoucenou duši.

Rady a
vzpomínky

Láska Tereziina k duším se také a především jevila horlivostí o jejich spásu.

„Jak cítím s dušemi,“ volá, „které padají do záhuby! Je to tak snadné, zablouditi na květnatých stézkách pozemských!“

HI. 4

Chtěla „stůj co stůj zachrániti hříšníky před věčnými plameny“.

HI. 5

Proto „si umínila, že bude v duchu ustavičně dlíti pod křížem, aby zachycovala božskou, spasonosnou rosu, aby ji pak vylévala na duše“.

Tamtéž

HI. 5 První „kořisti“ dobyla, když ve věku 14 let obrátila vraha tím, že se na ten úmysl modlívala a ukládala si oběti.

Touha po spáse duší vedla ji také na Karmel:

HI. 8 „Přišla jsem sem,“ vyjádřila se při kano-nické zkoušce před skládáním slibů, „abych zachraňovala duše a modlila se za kněze.“

Zpívá o tom:

Ó, rozpomeň se! *Ó Jezu, za hříšné chci prosit vždy a vždy,
vždyť na Karmel chci jít
tvé nebe zalidnit,
ó, rozpomeň se!*

A jinde tvrdí:

B. 21. čna 1897 „Zvolila jsem přísný život, ne abych se kála za chyby vlastní, nýbrž za cizí.“

14. čce „Kdybych byla bohatá,“ pravila, „nemohla bych viděti hladového chudáka, abych mu nedala ze svých statků. Právě tak dávám duším ihned vše, co získám na pokladech duchovních, cítíc, že jsou v témž okamžiku v nebezpečí věčné záhuby. Nenalezla jsem ještě chvíle, abych si mohla říci: Teď budu pracovati pro sebe.“

Připomínajíc si, jaké nadšení měla jako mladá dívka pro bojovnici sv. Janu z Arku, píše jednomu ze svých duchovních bratrů:

2. Láska k bližnímu

„... Místo hlasu z nebe, vyzývajícího mě k boji, slyšela jsem v hloubi duše hlas sladší, ale ještě mocnější, hlas Snoubence duší, jenž mě volal k jiným činům, k slavnějším výbojům, a v samotě karmelské jsem poznala, že mým posláním jest, přičiňovati se, aby Král nebeský byl milován, a podrobovati mu království duší.“ B. 25. dub. 1897

Její zbraň pro toto božské válečné tažení je vždycky táž: Láska.

„Můj meč jest Láska! Jím vypudím vetřelce z království a dám prohlásiti Ježíše králem srdcí.“ Modlitba

Všechna svá utrpení obětovala za duše. V svém pokušení proti víře pronesla podivuhodná slova:

„Tvé dítě, ó Pane, pochopilo tvé božské osvícení, prosí tě, abys odpustil jeho nevěřícím bratrům; jest ochotno jísti chléb utrpení tak dlouho, dokud chceš, z lásky k tobě zasedá za stůl plný hořkosti, s něhož ubozí hříšníci přijímají potravu, a nevstane od něho dříve, dokud tvá ruka nepokyne.“ Hl. 9

„Ó můj Bože, musí-li stůl, jimi poskvrněný, býti očištěn duší, která tě miluje, ráda budu s něho sama jísti chléb slz, dokud se ti nezalíbí uvésti mě do svého království, do sídla věčného světla.“ Tamtéž

„Ježíš si přeje,“ psala světice, „aby spása c. 1889

duší závisela na našich obětech, na naší lásce. Obětujeme svá utrpení Ježíši, abychom je zachránily! Ach, žijme pro ně, budme apoštolů!“

Světice vedla novicky touto cestou, žádajíc po nich velkodušnosti. Jednoho dne, když se pralo, šla jedna sestra loudavě k práci. Terezie, krácející chutě tamtéž, pravila jí s veselou horlivostí:

Rady a
vzpomínky

„Spěchá tak ten, kdo má živiti děti a kdo musí pracovati, aby jim vydělal na živobytí?“

Myšlenka na spásu duší zaměstnávala ji podivuhodně až na práh věčnosti a vnukla jí tuto dojemnou smlouvu:

22. srp.

„Prosím Pána Boha, aby modlitby za mne konané nebyly k tomu, by mi ulevily v bolestech, nýbrž aby vyprosily spásu hříšníkům.“ Svému Miláčkovi zpívala:

Ó, rozpomeň se! *Ó, vzpomeň si na láskyplný sten,
jenž s kříže, z tvého Srdce pronikal,
ach, v srdci mém je, Jezu, zachycen
a ono sdílí žízně tvojí pal.*

*Čím více ranil je tvých ohňů svatých žár,
tím více dychtivo je dát ti duší dar,
neb lásky plamenem tak žízním nocí dnem,
ó, rozpomeň se!*

2. Láska k bližnímu

Posvěcení kněží však zaujímalo první místo v její apoštolské horlivosti. Své sestře psala:

„Snažme se o spásu duší v těchto krátkých chvílích, jež nám zbývají! Nemařme času, zachraňujme duše! Cítím, že Ježíš nás prosí, abychom hasily jeho žízeň, dávající mu duše, zvláště duše kněžské . . . Ano, modleme se za kněze, náš život buď jim zasvěcen! . . . Tyto duše mají býti průhlednější než křišťál; ale bohužel cítím, že mnozí sluhové Páně nejsou tím, čím by býti měli. Modleme se tedy a trpme za ně! . . . Kéž porozumíš výkřiku mého srdce!“

C. 14. čce 1889
15. říj. 1889
14. „ 1890

Světici bylo teprve 16 let, když psala tyto řádky. Později, když psala dějiny své duše, vrací se k tomuto předmětu, který jí tak leží na srdci: „Jak krásné je naše povolání! Máme zachovávatí sůl země neporušenou! Obětujeme své modlitby a oběti za apoštoly Páně! My samy máme býti jejich apoštoly, když slovem i příkladem zvěstují duším našich bratří evangelium.“

HI. 6

*Jen láskou žít, ó Mistře mistrů všech!
a prosit tě, bys dmýchal v žáru klín,
by duši kněze zasáhl ten žeh,
by čistší byl než z nebe serafín!*

Žít láskou!

Její láska konečně nezapomínala ani na

duše v očištcí, jež měly užitek z jejího hrdiného skutku lásky a za něž obětovala četné odpustky.

Když se její nemoc velice zhoršila a pro obtíže čím dál tím větší byla jí zakázána hlasitá i soukromá modlitba breviáře, vyprosila si jako milost, aby se směla modlívati aspoň šest Otčenášů a Zdrávasů, aby získala duším v očištcí všechny odpustky, spojené s touto pobožností.

Ale pravý sklon její duše stále ji pudil zvláště k úkonům sesterské lásky a ráda opakovala: „Nejpřednější plnomocné odpustky, které může získati každý bez obyčejných podmínek, jsou odpustky lásky, neboť ‚lásky přikrývá množství hříchů‘.“¹⁸

Rady a
vzpomínky

3. *Opatrnost. – Moudrost jejích rad.*

„Láska je moudrá, statečná, hbitá, bdělá a opatrná“,¹⁹ praví spisovatel Následování Krista. Všechny tyto známky lásky vyzařují z chování sv. Terezie Ježíškovy.

Světice vyjadřuje podiv nad opatrností Panny Marie, že sv. Josefu nesvěřila tajemství vtělení:

Proč tě miluji? ... *nechá jej plakati tak blízko svatostánku, v němž v lásce skryto Boží spasení.*

3. Opatrnost. – Moudrost jejích rad

Velebí svou nebeskou Matku pro její „výmluvné mlčení“ a volá:

*Mně melodie v něm zní odvěká,
jež líčí duše velikost, všemocnost,
jež z nebe jen se všeho dočeká.*

Tamtéž

I naše světice měla sklon k tomu, aby jako Maria „zachovávala mnoho věcí v srdci svém“.²⁰

„Je to tak dobré a dodává to duši tolik síly, když nemluvíme o svém utrpení!“ pravila. 5. srpna

„Když se nám nerozumí a soudí se o nás nepříznivě, k čemu se hájiti a vysvětlovati? Nechme toho, neříkejme nic! Je to tak sladké, dáme-li se jakkoli posuzovati! Ó blažené mlčení, jež dává duši tolik pokoje!“ 6. dubna

Rady a vzpomínky

Pozoruje však, že někdy je velmi těžko tak jednati, a připouští na př., že „některé umrtvení je mnohem těžší, myslíme-li si, že o něm nikdo neví“. 20. srpna

Usmívala se, viděla-li, kterak novicky hájily svých domnělých práv. Jedna z nich se jednou chlubila, že se jí podařilo uplatniti svou myšlenku.

Vzpomínky nevydané

„Ach,“ zvolala Terezie, „již jste zase v svém uplatňování, ó vy! . . . Já, já se toho chráním, raději říkám s Pánem: ‚Nehledám slávy své, jestli, kdo ji hledá.‘“²¹

Ale ač světice nehledala své slávy, přece se v své opatrnosti snažila, aby z lásky konala vše, co se od lásky očekává. Jako „dítě světla“ chtěla býti v jednání opatrnější nežli dítky temnosti.

V jejích listech čteme:

C. 1893 „Ježíš mě učí, abych .čerpala užitek ze všeho, z dobra i ze zla, které ve mně nachází.“²² Učí mě hráti na burse Lásky.“

L. 12. čce 1896 Vizme jeden z jejích „vrhů“ bursovních: „Zdá se mi, jestliže se Ježíši zamlouvají naše oběti, že ho poutají i naše radosti; k tomu stačí, abychom se z nich netěšili sobecky, nýbrž abychom svému Snoubenci obětovali malé radosti, které rozsévá na naší životní cestě, aby potěšil naše srdce a povznesl je až k sobě.“

Vskutku, světice milovala Boha příliš, znala ho příliš dobře, aby si mohla mysliti, že se mu líbí naše láska jedině v utrpení. Věděla, HI. 8 že je „něžnější než matka“ a že rád vidí, jestliže se usmíváme. Proto mu právě tak ráda obětovala své radosti jako svá utrpení. V jejích spisech čteme:

HI. 11 „Chci z lásky trpěti a z lásky se i radovati“.

Sypati květy

*Mé strasti, slasti, malé oběti,
hle, květy mé!*

3. Opatrnost. – Moudrost jejích rad

A v jiné básni:

*Své slasti, bolesti já tobě nabízím
za duše dětí.*

Svatým
nevinátkům

A jinde:

*Mých slastí, strastí žeň
je pro tvou pro sklizeň! Ó, rozpomeň se!*

Ó, rozpomeň se!

A Matce Boží praví:

*Tvůj pohled mateřský všem brání obavám,
on pláči učí mě i radosti.*

Proč tě miluji?

Vizme jiný projev její moudrosti:

Je-li roztržitou v modlitbě nebo při díků-
činění, napadají-li ji v nepravou dobu myš-
lenky na některé osoby, je to těm osobám na
prospěch, neboť světice ihned používá této
příležitosti, aby je doporučila Bohu. Jde až
tak daleko, že praví, když se roztržitosti stá-
vají trapnějšími: „Přijímám z lásky k Bohu
vše, i nejevštědnější myšlenky, které mě
napadají.“

Rady a
vzpomínky

4. čna

A jak se chová, když se dopustila skutečné
nedokonalosti? Vypravuje:

„Když jsem se dopustila chyby, která mě 3. čce

zarmucuje, vím dobře, že tento smutek je následkem mé nevěrnosti, ale „dovedu z toho těžiti“ a rychle pravím Pánu Bohu: „Ó můj Bože, vím, že jsem zasloužila toho pocitu smutku, ale dovol, abych v něm spatřovala zkoušku, kterou na mne posílá tvá láska. Lituji svého hříchu, ale jsem ráda, že mám to utrpení, abych ti je mohla obětovati.“

A v přirovnání již uvedeném praví, myslíc na to, že by její vnitřní bída mohla býti příčinou zatmění jejího božského Slunce:

HI. 11 „Budeš-li však hluchým k žalostnému cvrlikání svého křehkého stvoření, zůstaneš-li zastřen, nechť! Ráda budu zkřehlou a z toho zaslouženého utrpení se ještě budu těšiti.“

Napsala:

A. led. 1889 „Vše bude pro něho, vše! A i když nebudu mítí nic, z čeho bych mu dala, dám mu to nic! . . .“

Ale jedna myšlenka jí ovládá v její malomoci: chce v nebi vzbuditi soustrast, získati tolik přímluvců, kolik je tam andělů a vyvolených, učiniti si z nich přátele, kteří by HI. 11 jí v pozemském vyhnanství „ochraňovali, hájili proti zlému duchu“ a později „přijali do stánků věčných“. ²³ To však jí nestačí. Chtěla by se nebešťanům tak zalíbiti, že by jí vyprosili, aby milovala Boha víc než oni.

aby ho milovala „jejich dvojnásobnou láskou“, jak výmluvně praví.

Poslyšme její modlitbu:

„Postavila jsem se před anděly a před společností svatých a pravila jsem jim: „Jsem nejmenší z tvorů, znám svou bídu, ale vím též, jak ochotně dobrá a šlechetná srdce prokazují dobrodiní. Proto vás zapřisáhám, přešťastní obyvatelé nebeského Města, přijměte mě za své dítě! Má čest bude ctí vaší. Račte vyslyšeti mou modlitbu a vyproste mi dvakrát tolik lásky, kolik máte vy! Snažně vás o to žádám.““

HI. 11

Horlivě si vypsalala ze slavného Taulera myšlenky, jež se velmi shodovaly s představou, jakou si učinila o obcování svatých:

Vzpomínky
nevydané

„Miluji-li dobro, které má můj bližní, víc, než je miluje on, je to dobro víc mé než jeho. Miluji-li v sv. Pavlu všechny milosti, které mu Bůh udělil, náleží to vše právě tak mně jako jemu. Tímto obcováním mohu se obohatiti vším dobrem, které je v nebi a na zemi, v andělech a svatých a ve všech, kdo milují Boha.“²⁴

Její pokyny novickám, rady, které pokorně dávala reholnicím o ně prosícím, jsou všechny poznačeny pečeti pravé moudrosti. Spatřujeme v nich neobyčejný dar rozeznávání duchů, dar, jenž dovede upotřebiti nejrozličnějších prostředků podle různosti povah a podle

okolností, aby dosáhl žádoucího, vždy téhož cíle.

Vizme nejprve, jak čistý úmysl, jak dokonalý sebezápor, jak vytrvalá síla se u ní jeví při duchovním vedení:

- Hl. 10 „Je nutno,“ praví, „abych se ve všem umrtvovala a obětovala. Tak mívám pocit, že dopis nepřinese užitku, jestliže jej nepíši s jakousi nechutí a toliko z poslušnosti. Mluvíme-li s novickou, snažím se umrtvovati, chráním se dávati otázky, jež by ukojily mou zvědavost. Když pozoruji, že začíná něco zajímavého a nedokončivši toho přejde k jinému předmětu, který mě nudí, neopovážím se ji upozorniti, že odbočila, neboť se mi zdá, že nemůžeme vykonati nic dobrého, hledáme-li sebe.“

A dále:

Rady a
vzpomínky

„Aby pokárání prospělo, musí nám býti těžkým je udělití a musíme je dáti bez nejmenšího stínu vášně.“

- Hl. 10 Jestliže světice cítí, že není pochopena, „pohlédne v duchu na Pannu Marii, a Ježíš vždy zvítězí“. Modlitba a oběť jsou jedinou její silou. Tyto nepřemožitelné zbraně dotýkají se srdcí více nežli slova. To ví ze zkušenosti.

Spoléhajíc pokorně na vnuknutí Boží, nabyla tím, jak jsme již řekli, velkého rozhledu při vedení jiných.

Poněvadž jsou duše, na které milosrdenství HI. 10 Boží čeká neúnavně, a kterým dává světlo jen pomenáhlu, varuje se, aby nepředbíhala hodiny jeho.

„Viděla jsem,“ píše, „že všechny duše mají Tamtéž celkem tytéž boje; jinak však že jest mezi nimi rozdíl velmi veliký. Proto nelze jednati se všemi stejně.“

„Je třeba, abychom naprosto zapomínali Tamtéž svých náhledů, svých osobních názorů, a nevedli duše svou vlastní cestou, nýbrž cestou zvláštní, kterou jim určuje Ježíš.“

Naší světici bylo sotva šestnáct let, když jedna ze spolunovicek, o osm let starší než Terezie, si vyžádala dovolení, aby s ní směla častěji mluvívati. Terezie však brzy zpozorovala, že tyto schůzky „nevedou k žádoucímu cíli“, to jest k řeholní dokonalosti, a věrně jsouc poslušna tohoto vnitřního vnuknutí, rozhodla se, že buď „řekne jasně, co si Tamtéž myslí“, nebo nechá rozmluv, jež se podobaly zábavám světských přítelkyň.

Dále se vyjadřuje:

„Pán Bůh mi udělil milost, abych se ne- Tamtéž bála boje; musím povinnost vyplniti stůj co stůj! Nejtěžším jest mi, že musím pozorovati chyby i nejmenší nedokonalosti a vypověděti jim boj na život a na smrt. Raději bych tisíc výčitek přijala, nežli jednu učinila.“

6. dubna „Při vedení duší nevzdávejme se nikdy bdělosti a práce, abychom sami měli pokoj! Bojujme bez oddechu, i tehdy, nemáme-li naděje, že zvítězíme! Co je nám po výsledku? Najdeme-li duši hodně nepříjemnou, neříkejme „Marná práce! – Ona nechápe! Nestojí za to, aby se s ní člověk zabýval... Nemohu s ní již nic spraviti!...“ Ach, tak mluvití je zbabělost! Povinnost musíme plniti až do konce.“

Shovívavost a láska Tereziina k duším jí svěřeným, daleka jsouc jakékoli změkčilosti, pojí se s vzácnou pevností.

18. dubna „Dobrota se nesmí zvrhnouti v slabost,“
Rady a vzpomínky vysvětluje světice. „Když jsme spravedlivě pokárali, musíme na tom setrvati, neznepokojující se, vidíme-li, že jsme někoho zarmoutili a rozplakali. Běžeti za zarmoucenou, abychom ji potěšili, víc jí škodí než prospívá. Jestliže však si jí nevšímáme, je nucena nic nečekati odlidí, utéci se k Bohu, uznati svou chybu a pokořiti se. Jinak by si zvykla hledati potěchy po každé zasloužené důtce, a jednala by jako zhýčkané dítě, které dupe a křičí, dobře vědouc, že tím přivolá matku, aby mu osušila slzy.“

Po jedné dlouhé rozmluvě s novickou, která nechtěla uznati, že nemá pravdu, pravila:

„Bojovala jsem mnoho a jsem velmi unavena, ale nebojím se války a jsem při ní právě tak klidná jako při modlitbě. Je to vůle Boží, abych zápasila až do smrti.“ 18. dubna

„Budme pravdivými k duším, které vedeme, a řekněme jim, co si myslíme; činím tak vždycky. Nejsem-li oblíbená, nevadí, vždyť po tom netoužím. Kdo nechce věděti celou pravdu, ať za mnou nechodí!“ Tamtéž

Chtěla uchrániti duše každého sebeklamu.

Upozorňovala ctihodnou Matku Anežku Ježíšovu na to, že po její smrti mnoho mladých kněží, až se doví, že byla dána dvěma misionářům za duchovní sestru, bude prositi o tutéž přízeň, a varuje před tím, protože by to mohlo býti duším nebezpečné:

„Kdyby některá jiná z nás psala to, co já psávám, jistě by se jí dostalo téže chvály a téže důvěry. O tom jsem přesvědčena. Ale Církvi sv. můžeme býti užitečnými toliko modlitbou a obětmi. Dopisovati smíme jen velmi zřídka a vůbec se nesmí dovolovati dopisování takovým řeholnicím, které by se tím příliš rozptylovaly; domnívaly by se, že činí zázraky, ve skutečnosti však by jen zraňovaly svou duši a snad i upadly do jemných nástrah ďáblových.“ 8. čce

Se zvláštním důrazem pokračuje:

„Matičko, to, co jsem Vám teď řekla, je

velmi důležité. Prosím Vás, nezapomeňte na to později. Na Karmelu nesmíme kupovati duše za falešné peníze. Krásná slova, jež se píší, a krásné odpovědi na ně, jsou často jen jako výměna falešných peněz . . .“

Světice nedala se nijak oslniti důvěrou jí projevovanou, ani si na tom nezakládala. Jedné mladé sestře, která jí řekla, že ji Bůh zvláště miluje, protože jí svěřuje duše, odpověděla:

Rady a
vzpomínky

„Tím nejsem o nic víc, jsem vpravdě jen tím, čím jsem před Bohem . . . Nemiluje mě více z toho důvodu, že chce, abych byla u vás jeho tlumočnicí: činí mě spíše vaší služkou. Přednosti a ctnosti, které na mně pozorujete, mi dává pro vás, ne pro mne.“

Vzpomínky
nevydané

„Nejvíce vyznamenání jsou ti, které si Bůh ponechává toliko pro sebe. Duše však, které staví na svícen, potřebují zázraku milosti, aby se zachovaly svěžími.“

11. září
Rady a
vzpomínky

„Ach, kolik jedu pochvaly podává se denně těm, kdo jsou na prvních místech! Jaké neblahé kadidlo! Jak umrtvená musí býti duše, aby tím neutrpěla škody!“

Pravila též:

20. čce

„Pán Bůh se může dáti zastupovati kým-koli, na tom nezáleží.“

Hl. 9

„Ano, vím, porozuměla jsem tomu, že nepotřebuje nikoho, mne ještě méně než jiných, aby činil na zemi dobro.“

3. Opatrnost. – Moudrost jejích rad

A dodala velmi přesvědčivě:

„Nic by mi to nebylo líto, kdybyste můj rukopis spálila před mýma očima ještě dříve, než byste jej čtla.“ Tamtéž

Varuje se při práci přílišného chvatu, a přece je stále činnou, upozorňujíc, že „Ježíš nehaněl Martiny práce, nýbrž toliko její nepokoj“, ²⁵ a vidí-li někde takový neklid, kárá jej:

„Jste při práci příliš chvatná,“ praví jedné mladé sestře. A jiné: Vzpomínky
nevydané

„Oddáváte se příliš tomu, co činíte. Cožpak se v tomto okamžiku staráte o to, co se děje v jiných karmelitských kláštorech, mají-li tam sestry mnoho nebo málo práce? Překáží vám jejich práce v modlitbě? Nuže, právě tak máte býti uvnitř nezávislou na své vlastní práci; hleďte svědomitě používat čas k práci určeného, ale s vnitřní odloučeností.“ Rady a
vzpomínky

„Čtla jsem kdysi, že ‚Izraelité, když stavěli zdi jerusalemské, jednou rukou pracovali a v druhé drželi meč‘. ²⁶ To je obraz toho, co máme činiti my: jednou rukou pracovati a druhou chrániti svou duši před roztržitostí, jež jí překáží, že se nemůže spojovati s Pánem Bohem.“ 14. čce

Spojení s Bohem vskutku zcela zvláště doporučovala. Kárá novicku, která si roztržitě popěvuje píseň, a jinou, která si z ne- Vzpomínky
nevydané

pozornosti sedá naopak na stoličku; praví pak smutně:

6. srpna „Jak málo je duší, které nic nekonají jen ledabyle! Jak málo je těch, které konají vše co nejlépe!“

Neméně vážila si andělská světice čistoty srdce. Píše své sestře:

C. 14. říj. 1890 „Učiňme ze svého srdce rozkošnou zahrádku, do níž si přijde náš sladký Spasitel odpočinouti. Pěstujme tam krásné lilie čistoty, neboť jsme panny . . a potom, nezapomínejme, že „panenství je hluboké mlčení všech pozemských starostí“, nejen starostí zbytečných, nýbrž všech.“

C. 23. čce 1897 „Jaká milost býti pannou, snoubenkou Ježíšovou! Jak převznešené to asi je, když nejčistší a nejmoudřejší ze všech tvorů by byla raději zůstala pannou, než aby se stala matkou Boží . . .!“

C. květ. 1890 „Nejčistší srdce bývají často nejvíce zkoušena pokušením, často tápou v temnotách. Domnívají se pak, že pozbyly bělosti, a myslí, že trní, jež je obklopuje, jim drásá květný kalich. Ale nikoli, právě lilie mezi trním bývají nejlépe chráněny; v nich nalézá Ježíš svou rozkoš: „Blahoslavený člověk, jenž snáší pokušení!“²⁷

Světice chce „své lilie“ zbaviti malicherné citlivosti.

Napsala jedné duši, která se často oddávala zádumčivosti:

„Je to velká zkouška, vidíme-li všechno černě, ale nezávisí to úplně na Vás. Čiňte, co můžete, abyste své srdce odloučila od pozemských starostí, zvláště od tvorů, a pak buďte jista, že Ježíš učiní ostatní!“

Rady a
vzpomínky

Světicesamase věnovala se vší svou moudrostí tomu, aby se odlučovala od tvorů.

Nijak nečekala lásky a vděčnosti za námahu, s níž se snažila šířit radost a činit dobro.

„Jak je to smutné,“ pravil jí kdosi, „že se nám někdy dostává za naše služby jen nevšímovosti a nevděku! Bývá to pro mne velké zklamání, když se mi to stane.“

„Mívám zprvu týž smutný pocit,“ odpověděla, „ale nebývám nikdy zklamána, protože nečekám na zemi odměny. Činím vše pro Boha a tak jsem vždy dobře odměněna za svou námahu.“

9. května

„Vím, že bych snadno zmalomyslněla, kdyby bylo mým cílem činit radost a potěšovat; řeknu něco s nejlepším úmyslem, a snad se to vyloží naopak. Abych tedy neztrácela času ani námahy, snažím se jednati výhradně proto, abych potěšila Spasitele a řídila se radami, jež nám dává v evangeliu.“

HI. 10

Cvičí-li se tedy světice v lásce k bližnímu, nečiní to jen proto, aby bližního potěšila,

Tamtéž mu posloužila; má cíl vznešenější: Jedná z pohnutky tak nadpřirozené, že „by to pro Spasitele samého nemohla činiti lépe“.

Její moudrost nalézá konečně velmi rozumný způsob, kterak snášeti utrpení; trpí-li totiž, pohlíží jen na přítomný okamžik:

Má dnešní píseň *Když myslím na zítřek, mám z nestálosti strach,
v mém srdci roste žal a smutný bolu sten...
Chci snášet bolesti, chci zkoušku v útrapách,
však jen pro dnešní den!*

Vidíme, že sv. Terezie Ježíškova mohla říci s moudrým Sirachem: „Maličko nakloniv ucho, slyšel jsem moudrost; mnoho jsem našel pro sebe poučení, mnoho jsem pokročil skrze ni...“²⁸

„... a Pán mi dal řeč za mzdu moji, proudy moudrosti plynuly ze srdce mého“.²⁹

4. *Láska k utrpení.*

V Písni všech písní čteme: „Spousty vod té síly nemají, lásku by uhasily, řeky jí nezatopí.“³⁰ A v Následování Krista: „Láska jeví k Bohu úplnou oddanost a vděčnost, Bohu věří a v něho vždycky doufá, i když v něm sladkosti nenalézá.“³¹

4. Láska k utrpení

Taková byla láska sv. Terezie Ježíškovy, když přijímala utrpení. Právě tu se v ní podivuhodně rozvinula ctnost síly.

Vizme nejprve, které důvody udávala pro zákon utrpení, vztahující se ke všem lidem na zemi, důvody, pro něž přijímala utrpení nejen oddaně, nýbrž i vděčně!

„Jak,“ píše, „může Bůh, jenž nás tak miluje, C. 8. kv. 1888
býti šťasten, když trpíme?“

Ale na tu otázku brzo nalézá odpověď:

„Ó ne, nikdy ho nemůže naše utrpení Vzpomínky
učiniti šťastným. Ale utrpení je nutné pro nevydané
nás, a proto nám je Bůh posílá, maje při tom
tvář takořka odvrácenou.“

„Je mu těžko,“ píše, „napájeti nás ze zdroje C. 8. kv. 1888
slz. Ale ví, že jen tak nás připraví, abychom
ho poznali, jak on sám se zná, a abychom se
stali bohy.“

„Nejsme ještě ve Vlasti a pokušení nás musí C. 7. čce 1894
očistiti, jak se zlato čistí ohněm.“

Jest jí teprve 14 let, a již rozumí užitku utrpení:

„Je to vskutku pravda, že v každém kalichu A. 1887
musí býti kapka pelyňku. Poznávám však,
že trní nám velice pomáhá, abychom se od-
loučili od země, a povznáší náš pohled nad
tento svět.“

Myšlenka, že pozemský život jest jen prů-
chodem, „nocí na špatném noclehu,“³² ji

velmi blažila, ozařujíc všechny její kříže požehnaným jasem věčnosti.

C. 18. čce 1890 „Čas je toliko přelud, sen . . .“, psala své sestře. „Bůh nás již vidí v slávě a těší se z naší věčné blaženosti! . . . Jak blahodárně působí tato myšlenka na mou duši! Tak chápu, proč nás Bůh nechává trpěti . . .“

Již jako mladičká řeholnice zakoušela Terzie ovoce utrpení. Píše:

HI. 2 „Utrpením dozrála má duše a zesílela tak, že již nic na světě ji nemůže zarmoutiti.“

Při velké zkoušce, která postihla její rodinu, může skutečně říci, že její srdce je povzneseno nade všechnu pomíjejícnost, a volá vděčně:

C. 14. čce 1889 „Co učinil Ježíš, aby naše duše odloučil ode všeho stvořeného? Seslal na nás velkou ránu, ale je to rána z lásky . . . Bůh je podivuhodný, ale především je hoden naší lásky.“

A při jiné příležitosti píše:

C. 20. října 1889 „On sám řídí události našeho života ve vyhnanství a podává nám občas trpký kalich. Chce, aby nejčistší radosti se měnily v utrpení, aby naše srdce, nemajíc skoro ani času volně vydechnouti, se obrátilo k němu samému.“

Jinde praví pokorně:

A. leden 1889 „Ježíš dobře ví, že, kdyby mi poslal jen stín radosti, že bych se naň pověsila s veškerou prudkostí, celou silou svého srdce; proto mi

4. Láska k utrpení

odpírá i záblesk radosti. Nechává mě raději v temnotách, než by mi dal světlo nepravé, světlo, jímž by nebyl on sám.“

Ráda se zahloubává do života Ježíšova a jeho přesvaté Matky; vidouc při tom, kterak jich Bůh neuchránil utrpení, váží si svých vlastních křížů tím více a praví:

„Bůh nám vybral v nesmírné své lásce kříž ze všech křížů nejvzácnější. Jak bychom si mohly naříkati, když ‚Spasitel sám byl pokládán za pokořeného a od Boha ubitého‘!“³³
V jedné písni k Panně Marii zpívá:

C. 18. čce
1890

*Když od své Matky chtěl sám nebes Pán a
by srdce svírala jí temnota a žal, Král,
pak strastem velikou sám cenu přikládal ...*

Proč tě
miluji ?

„Nalézáme v této cizí zemi,“ praví jednou, „nejednu divokou rostlinu a nejeden trn; ale nebylo to údělem i našeho božského Snoubence? Sluší se tedy, abychom tento úděl, jenž se stal podílem naším, pokládaly za dobrý a za velmi krásný ...“

C. 26. dubna
1891

Jeví velkou touhu po utrpení, protože „trny, zraňující nás, působí, že naše láska vydává vůni.“

C. 14. čce
1889

*Pod tíhou svojí žalosti
ti láskou svou chci dokázat,*

Mé touhy před
svatostánkem

*že nemám jiné žádosti
než denně sebe v oběť dát!*

Ví, že božský Mistr nás vykoupil křížem a že my, chceme-li s ním pracovat o záchraně světa, musíme taktéž vzít na sebe kříž. Svě-
tice to vysvětluje takto:

C. 15. srpna 1892 „Ježíš nás miluje tak nepochopitelně, tak něžně, že nechce vykonati nic, aby si nás k tomu nepřibral, chce, abychom měli s ním podíl na spáse duší. Stvořitel všehomíra čeká na modlitbu, na oběť ubohé dušičky, aby spasil mnoho jiných, které jsou tak jak ona vykoupeny jeho krví.“

L. 13. srpna 1893 „Je nám třeba žítí z obětí; byl by bez nich život záslužný?“ napsala jedné ze svých sester.

C. 28. února 1889 „Ó, využítujme zkoušky, kterou nám Bůh posílá, a neztrácejme příležitostí, abychom vyčerpali tento zlatý důl . . .!“

Vnitřní utrpení jest jí zárukou spásy zblou-
dilých duší:

C. 6. čce 1893 „Čtla jsem v svatém evangeliu, že ‚božský Pastýř zanechává na poušti všechny věrné ovce, a pospíchá za ovčí ztracenou‘ . . .³⁴ Jak mě dojíhá tato důvěra! Pán je má jisté. Jak by mohly uprchnouti, jsouce připoutány lás-
kou? – Podobně i nám odnímá milovaný Pastýř našich duší svou citelnou přítomnost, aby udělil útěchy hříšníkům.“

4. Láska k utrpení

Shledává, že Bůh skutečně často více zkoušívá duše, jejichž víra je pevná, protože ví, že může spoléhati na jejich věrnou lásku.

„Ježíš mě poučuje,“ praví, „že koná zázraky pro duši, která má víru jak zrnko hořčičné, aby její slabou víru posilnil. Ale pro své drahé, pro svou Matku, nečinil zázraků dřív, než vyzkoušel jejich víru.“ HI. 6

Své sestře píše vzletně :

„Jitro našeho života minulo. Potěšily jsme se vonným ranním vánkem; když však slunce začalo páliť, uvedl nás Ježíš do své zahrady, kde nám dal trhati myrhu utrpení, odlučuje nás ode všeho a zbavuje nás i radosti své přítomnosti.“ C. 6. čce
1893

„Nechce, abychom ho milovali pro jeho dary, on sám nám má dostačiti!“ C. 2. srpna
1893

Myslí, že Bůh v něžné lásce chce také svému tvoru zkouškou poskytnouti příležitost k velkodušnosti.

„Toto utrpení,“ píše, „jest něžná pozornost Ježíšova; rád by od nás přijal dar.“ C. 26. srpna
1894

A ještě :

„Žádá, abychom mu prokázali službu lásky jako chudasovi; vztahuje k nám ruku, aby přijal trochu lásky, osvědčené utrpením, bojem.“ C. 2. srpna
1893

„Rád by nám řekl jako svým apoštolům: Vy jste to, kteří jste se mnou vytrvali v mých zkouškách.“ C. 7. čce
1894

Smutně dodává :

Tamtéž „Zkoušky Ježíšovy! jaké tajemství! Má tedy zkoušky – on také! Ano, má je a často ‚sám šlape v lisu víno‘,³⁶ ‚hledá, kdo by ho potěšil, a nikoho nenalézá‘ . . .“³⁷

Protože naše světice utrpení tak milovala, poznávajíc, jaké milosti z něho plynou, stalo se jí tak drahým, že napsala na sklonku života :

B. 1897 „Již dávno se mi utrpení stalo nebem na zemi a není mi snadno představit si, jak si budu moci zvyknouti v Zemi, kde vládne radost bez zármutku. Ježíš bude musit mou duši zcela přetvořiti, jinak bych nemohla snést věčných rozkoší.“

A blízka smrti, v největších mukách tělesných i duševních, pravila s jistotou Matce převorce :

25. a 30. z. „Ne, nezklamala jsem se, vše, co jsem napsala o své radosti v utrpení, je čirá pravda.“

Lásku k utrpení projevuje sv. Terezie v různých obdobích svého života, uskutečňujíc tak svou nauku o významu a o ceně utrpení.

Hl. 4 Brzo po prvním sv. přijímání „vzplanulo její srdce živou touhou po utrpení; našla v něm půvab, který ji uchvacoval“.

Ale také se přiznává :

31. čce „Až do svého čtrnáctého roku jsem se cvičila v ctnosti, nepociťujíc její sladkosti. Tou-
Rady a vzpomínky

4. Láska k utrpení

žila jsem po utrpení, ale nepomýšlela jsem na to, bych si z něho udělala radost.“

„Kříž mě provázel odkolébky,“ praví jinde, B. 26. čce
„ale Ježíš mě naučil tento kříž milovati.“ 1897

Jmenovala „den bez utrpení dnem ztraceným“.
C. 8 května
1888

„Žádné utrpení není příliš velkým, abychom získali palmu.“ A. 1889

Tak znělo válečné heslo jejího mládí a později slyšíme ji opakovati:

„Víte, kdy mám neděli a svátek? ... Tehdy, když mě Bůh více zkouší.“ Rady a vzpomínky

*Když utrpení v hořkosti
to vaše srdce navštíví,
i ono buď vám radostí,
žal pro Boha je hojivý!*

O pasačce

„V svém dětství,“ vypravovala novickám, Rady a
„myslívala jsem ráno při procitnutí, co asi se vzpomínky
mi toho dne přihodí příjemného nebo nepříjemného. Předvídala-li jsem samé nepříjemnosti, vstávala jsem smutně. Teď je tomu naopak. Myslím-li na utrpení a na bolesti, které mě čekají, vstávám tím radostněji a mužněji, čím více předvídám příležitostí, v kterých budu moci Ježíši dokázati svou lásku a vydělávati na živobytí pro své děti, neboť jsem matkou duší . . .“

V jejím životopise čteme:

HI. 7 „Chceme-li dojíti určitého cíle, musíme užívatí prostředků k tomu potřebných. A protože mi Ježíš ukázal, že mi daruje duše za kříž, vzmáhala se ve mně láska k utrpení tím více, čím více křížů mě stíhalo.“

Poslyšme ji v době, kdy její srdce bylo zdrceno bolestí nad zkouškou, která stihla jejího ctihodného otce:

C. leden 1889 „Jaká přízeň od Ježíše! Jak nás miluje, když nám posílá tak velikou bolest! Věčnost nebude dosti dlouhá, abychom ho za ni velebily. Zasypává nás přízní, jak to činíval největším světcům.“

Tamtéž „Zde na zemi nemáme již co očekávati, zbývá nám jen utrpení. Jak záviděníhodný úděl!“

C. 28. února 1898 „Nikterak si nestěžuji Ježíši na kříž, jež nám posílá, naopak, nemohu pochopiti nekonečné lásky, jež ho vedla k tomu, aby s námi takto jednal . . .“

C. 31. pros. 1889 „Uplynulý rok byl velmi dobrý, ano, byl vzácný pro nebe; kéž by se mu příští rok podobal!“

Jako dítě měla jakési prorocké vidění o utrpení, o kterém se tu mluví. Vypravuje o tom v svých Vzpomínkách a pokračuje:

HI. 2 „Jak se podivuji řízení Božímu, že mi tento vzácný kříž ukázal napřed, jak otec ukazuje

4. Láska k utrpení

dětem, jakou slavnou budoucnost jim připravuje, a s potěšením myslívá na nesmírná bohatství, která mají býti jejich dědictvím.“

„Později v nebi rádi se budeme baviti HI. 7 o těchto ponurých dnech vyhnanství. Ano, tři léta mučednictví našeho otce jsou nejmilejší a nejplodnější léta mého života a nezaměnila bych je za nejvyšší vytržení; vzpomínám-li na tento neocenitelný poklad, volám vděčně: Buď veleben, můj Bože, za milostivá léta, která jsme ztrávili v utrpení!“³⁸

Podobná slova slyšíme s jejích rtů, když ji stíhají stálé zkoušky, neboť „místo aby se HI. 8 z nich rmoutila, má z nich největší radost“. Právem napsala:

„Děkuji ti, Bože, za všechny milosti, kteréš Úkon obětování mi udělil, zvláště žes mi dal projíti výhni utrpení!“

Také zpívala:

*Žít láskou neznamená, na tu zem
stavěti stan Tábora na vrchol,
než na Golgotu jíti za Kristem,
jak na poklad na Kříže hledět bol:
Až v nebi dá mi radost věčný Král,
tam zkouška zmizí, věčný zaplá svit,
zde však chci snášet utrpení, žal
a láskou žít!*

Žít láskou

A tyto city, jak bylo zřejmo, nezměnily se až do konce jejího života. Dva měsíce před smrtí svěřuje jednomu ze svých duchovních bratří:

B. 26. čce
1897

„Nepřeji si, abych byla zproštěna pozemských utrpení; vždyť utrpení snášené s láskou jediné se mi zdá žádoucím v tomto slzavém údolí.“

A povzbuzujíc ho v misionářském povolání, jež ho předurčuje k utrpení a k pronásledování, dodává:

B. 1897

„Ježíš chce své království v duších zakládati spíš utrpením a pronásledováním než skvělými kázáními.“

Radost nadpřirozená i přirozená, již zakoušíme v oběti, nebývá bez utrpení. To vysvětluje světice s různých hledisk.

Trpkost oběti cítí především v boji proti sobě. V době svého čekatelství píše Matce Anežce Ježíšově o obtížích, které jí neustále působí jedna sestra laička, jinak velmi hodná, která však, jak se zdá, si vytkla za úkol cvičiti světici v trpělivosti.

A. 1888

„Jsem ubohý míček,“ praví, „zcela jehlicí propíchaný, a nemohu již dále. Je pravda, že dírky jsou maličké, ale trpím tím víc, než kdyby to byla veliká díra udělaná najednou. Jak se míček při tom chvěje! A přece jsem velice šťastna, šťastna, že mohu trpěti vše, co Ježíš dovoluje!“

4. Láska k utrpení

Své sestře Celině ještě píše:

„Mám jen jedinou radost, trpěti pro Ježíše . a tato radost, jíž necítím, je nade všechnu radost.“

C. 12. března
1889

Později povzbuzuje novicky na př.:

„Kéž byste viděly anděly, kteří z nebe pozorují váš boj na zápasišti! Čekají na konec zápasu, aby vás zasypali květinami a věnci. Vždyť víte, že chceme býti mučedničkami, na nás je, bychom si získaly palmy!“

Rady a
vzpomínky

V svých básních o sv. Janě z Arku klade sv. archandělu Michaelovi, podávajícímu hrdince meč, na rty tato slova:

*Dřív musí bojovat, než vítězem kdo jest,
mít ještě nelze palmu s korunou!
Na poli bitevním lze získat čest . . .*

Povolání Jany
z Arku

V pokušeních proti víře v nebe dí:

„Pravím Ježíši, jak jsem šťastna, že nemohu zde na zemi duševním zrakem pozorovati krásného nebe, jež mě očekává, jen když je ráčí otevřítí pro věčnost ubohým nevěřícím. Ačkoli mi tato temnota odnímá každý pocit radosti, přece mohu ještě zvolati: ‚Pane, obveseluješ mě vším, co činíš‘.³⁹ Ci jest větší radost nežli radost trpěti za tvou lásku?“

HI. 9

Již tehdy, když na její rodině spočinul tak bolestný kříž, napsala:

Hl. 7 „Má touha po utrpení se splnila, mé lásky k němu však proto nebylo a také duše má měla brzo podíl na utrpení mého srdce. Vyprahlost se rozmáhala, nenalezala jsem útěchy ani v nebi ani na zemi, a přece jsem byla nejšťastnějším tvorem v soužení, které jsem si přivolala vroucími tužbami.“

Podivuhodné protivy, jež ukazují, v čem vlastně záleží radost v utrpení: nemítí pocitu radosti, nikde nenalezati útěchy, a přece býti šťastným! . . .

A. 1889 „Ano,“ ujišťuje ještě Terezie, „nalézám štěstí jen v utrpení bez jakékoli útěchy.“

To chtěla říci již tehdy, když mluvila o radosti, které necítí. Svou myšlenku vysvětluje ještě zřetelněji v dopise své nejstarší sestře:

M. 17. září 1896 „Přeješ-li si radost cítiti, mítí k utrpení náklonnost, projevuješ tím, že vyhledáváš útěchy, neboť jakmile si něco zamilujeme, přestane nám to býti nesnadné.

Proto ani nechce, aby citelné dojmy měly podíl na citech srdce:

C. 12. března 1889 „Nedomnívejme se, že lze naléztí lásku bez utrpení,“ píše, „přirozenost se také hlásí k svému právu. Jaké poklady nám však pomáhá získávati! Je to naše bohatství, naše živobytí. Trpme, je-li třeba, s trpkostí, bez citelné útěchy, Ježíš také trpěl se zármutkem. Trpěla by duše, kdyby nebyla zarmoucena? A my by-

4. Láska k utrpení

chom chtěli trpěti velkodušně, povzneseně!
Jaký to klam!“

„Jak je to potěšitelné, že Ježíš, Bůh, Silný, B. 26. pros.
znal všechny naše slabosti, že se chvěl při po- 1895
hledu na trpký kalich, na kalich, po kterém
dříve tak vroucně toužil!“

Neostýchá se proto ani přiznati, že je za-
rmoucena. Nejmladší ze svých sester píše:

„Tvůj dopis naplnil mé srdce velkým zá- C. 12. března
rmutkem. Ne, „myšlenky Ježíšovy nejsou myš- 1889
lenky naše a jeho cesty nejsou cesty naše“. 40
Podává nám kalich, který je tak trpký, že jej
naše slabá přirozenost stěží může snést. . .
Neodtrhujme rty od něho, trpme pokojně!“

Připouští, že tento pokoj sídlí jen na dně HI. 6
duše, neboť „hořkost naplnila její duši až po
okraj“.

Viděli jsme ji též, kterak plakala přijímajíc HI. 8
kříž, jež přece nazývá „klenotem Ježíšovým“,
a to plakala tak, „že sotva udržela pero“. C. 23. z. 1890

„Jak velmi je těžké, dáti Ježíši, čeho žádá!“ C. 28.
praví. „Ale jaká radost, že je to těžké, a jaké 1889
štěstí, že jsme v kříži sláby!“

„Ano, jak trapné jest pozemské vyhnanství, C. 8. čce
zvláště v těch hodinách, kdy se nám zdá, že 1891
nás vše opouští. Ale to právě je vzácná doba,
,to jsou dni spásení‘!“ 41

„Já, malé písečné zrnko, dám se do práce C. 28.
bez odvahy a síly, neboť „síla v slabosti se 1889

zdokonaluje“,⁴² a právě tato bezmocnost mi usnadní můj podnik. Budu pracovat z lásky.“

Slova, která světice pronesla v poslední nemoci, když trpěla velkými úzkostmi, ukazují tutéž láskyplnou a často radostnou ochotu. Pro větší zajímavost uvádíme je zde prostě v časové posloupnosti:

„Budete asi musít před smrtí mnoho trpěti,“ pravili jí.

30. května „Ach, tím se neznepokojujte, toužím po tom velice!“

„Pročpak jste dnes tak veselá?“

19. května „Protože mě dnes ráno potkaly dvě maličké nepříjemnosti. Nic mi nepůsobí tolik malých radostí jako malá utrpení.“

4. čna „Přála jsem si trpěti a jsem vyslyšena. Jednou ráno při díkůčinění jsem cítila něco jak úzkost smrtelnou bez jakékoli útěchy. Ale to musí býti, to zdobí mou duši pro nebe.“

Hl. 12 „Jsem ráda, že trpím sama. Jakmile mne někdo lituje a zahrnuje láskou, pozbývám radosti . . .“

„Jistě mnoho trpíte!“

15. čna „Ano, ale to se mi líbí!“

4. čce „Pán zemřel na kříži v úzkosti smrtelné, a přec to byla nejkrásnější smrt láskou. Zemřítí láskou neznamená zemřítí u vytržení.“

10. čce „Pán Bůh mě zkouší vně i uvnitř, abych mu dala více důkazů oddanosti a lásky.“

4. Láska k utrpení

Kdosi projevili přání, aby se její mučednictví brzo skončilo. „Toho si nemáme přát, 25. čce právě pro utrpení se mi život líbí.“

„Nejsem schopna se radovati, to jsem pozorovalavždy, alemám velkouschopnost trpěti.“ 29. čce

Ukazujíc na svém stolku lék, podobající se krásnou červenou barvou vzácnému sirupu, pravila:

„Vidíte tu skleničku? Zdá se plna vzácného likéru, ve skutečnosti však neužívám nic trpčího! To jest obraz mého života: jiní jej viděli vždy v nejkrásnějších barvách, zdálo se jim, že piji vzácný likér, a byla to hořkost. Pravím „hořkost“, a přece nebyl můj život hořký, neboť jsem si uměla proměnit každou trpkost v radost a v rozkoš.“ 30. čce

„Nalézala jsem štěstí a radost toliko v utrpení a trpěla jsem na zemi velice; bylo mého utrpení snad méně proto, že většinou zůstalo skryto před očima tvorů? . . .“ 31. čce

„Myslím na slova sv. Ignáce Antiochijského. I já musím býti utrpením rozdrcena, abych se stala pšenicí Boží.“ 10. srpna

„Myslím, že zlý duch si vyžádal od Pána Boha dovolení pokoušeti mě největším utrpením, aby mě svedl k netrpělivosti a k nedůvěře. Ale nechtěla bych méně trpěti . . .“ 25. srpna

A ukazujíc jedné ze svých sester velmi tmavý kout zahrady, pravila:

28. srpna „Vidíte tam ten tmavý kout? To jest obraz místa, kde jsem tělem i duší . . . Ó, jaké temnoty! Ale jsem při tom klidna.“

III. 7 To jest vůně lásky k utrpení, kterou vydechuje „květinka Ježíšova, rozkvetlá v stínu jeho kříže a zrosená blahodárnou rosou jeho slz a jeho předražené krve a ozařovaná sluncem jeho přesvaté tváře.“

5. Pokora.

Jestliže se spravedlivý udržuje v své chudobě, pozoruje svou nicotu a neschopnost; uznává-li se za zcela neschopna pokroku a vytrvalosti; vidí-li množství svých nedbalostí a chyb: vyhloubává údolí pokory. Pohřížen jsa do své bídy, uznává svou nouzi, předkládá ji vzdychaje Božímu milosrdenství. Uvažuje pak o velikosti Boží a o své vlastní maličkosti. Údolí se prohlubuje . . . Ježíš Kristus, Slunce spravedlnosti, stojící vysoko na obloze, vrhá do hlubin toho údolí záplavu světla a žáru, neboť je tolikrát pohnut milosrdenstvím, kolikrát se k němu přichází v pokoře. Jeho štědrost pak již neodolá. Proudí, rozlévá se, protože duše je schopna ji pojmouti. Proto se osvěcuje milostí, rozněcuje láskou.

*Bl. Rusbrock.*⁴³

Přicházíme nyní k ctnostem, které se přímo vztahují k „Cestičce“ sv. Terezie Ježíškovy. Pokora, jsouc její částí podstatnou, za-

5. Pokora

ujímá mezi nimi místo první, neboť „z pokory vzrůstá pravá svoboda a důvěra, a bezmocnost pokorného se proměňuje v moudrost“.⁴⁴

„Vidíme-li se příliš bídnými,“ pravila sv. Terezie, „nechceme již pozorovati sebe a hledíme jen na svého Miláčka.“ M. G. 1894

Právě proto, že se naň tak dobře dívala a tudíž jej tak dobře poznala, opustila sebe samu dokonale a hledala všechnu oporu toliko v něm. Tak se stala pokora její vlastností nejvýznačnější, neboť, jestliže sluncem Cestičky je láska, tedy duše, která po ní kráčí, zosobňuje v sobě pokoru; přesvědčíme se o tom, když budeme pozorovati hlavní rysy této ctnosti na naší světici.

Především určuje, jak až se musíme ponížiti, abychom se stali opravdu chudými duchem:

„Viz, kam až je třeba sestoupiti, abychom mohli býti Ježíši příbytkem: musíme býti tak chudými, „abychom neměli, kam bychom položili hlavu . . .“.⁴⁵ C. 19. října 1892

A o témž předměť:

„Pán Bůh, Host našeho srdce, zná naši bídu. Proto k nám přichází, hledaje u nás prázdný stánek, jiného si nežádá . . .“ C. 7. čce 1894

Jsouc přesvědčena o této pravdě a o své neschopnosti ke všemu dobrému, snažila se světice, aby své srdce čím dál tím víc odlu-

C. 19. října 1892 „čovala od tvorů, zdálo se jí, že ještě není „prázdné sebe“. A přece, jak pokorně smýšlela o sobě při každé příležitosti!

Hl. 1 Na počátku svých Dějin duše uznává Terezie, že „na ní nebylo nic, co by mohlo upoutati pohled Ježíšův“.

A píše:

Vzpomínky nevydané „Bůh, jenž si ráčil vyvoliti nejmenší a nejslabší z nás, uspíšil vývoj mých křídel. A poněvadž rád ukazuje svou dobrotu a moc nástroji nejméně hodnými, povolal mě před Celinou, jež si jistě více zasloužila této přízně; ale Ježíš věděl, jak jsem slába, proto mě skryl do této skalní rozsedliny prve než ji.“

A mluvíc o jedné dívce, vydané mnoha nebezpečím, píše:

C. 19. srpna 1894 „Kdybych já byla bývala na jejím místě, dávno bych se byla ztratila navždy v širém lese tohoto světa.“

Když se jednoho dne v její poslední nemoci modlily sestry před sv. přijímáním u její postele konfiteor, pocítila živě svou bídu a svěřila se s tím o něco později Matce Anežce Ježíšově.

12. srpna „Viděla jsem,“ pravila jí, „kterak dobrý Ježíš jižjiž se mi dával. A toto vyznání viny se mi zdálo pokořením velice potřebným: ‚Vyznávám se Bohu všemohoucímu, blahoslavené Marii vždy Panně a všem svatým, že

5. Pokora

jsem velice zhřešila . . . ‘ Ó ano, pravila jsem si, sestry dobře činí, že v tomto okamžiku prosí Boha a všechny svaté za odpuštění pro mne. Smýšlela jsem jak celník a cítila jsem se velikou hříšnicí. Pán Bůh se mi jevil tak milosrdný, zdálo se mi tak dojemným, že se obracíme k celému nebeskému dvoru, aby se nám na jeho přímluvu dostalo Božího odpuštění! . . . ‘

Na jeden obrázek v breviáři si napsala slova evangelia: „Pane, ty dobře víš, že tě miluji; ⁴⁶ ale buď milostiv mně hříšné!“ ⁴⁷

Pokořovala se i pro chyby, kterých se nedopustila.

„Ježíš chce, abych ho milovala,“ napsala, HI. 4
„ne proto, že mi odpustil mnoho, nýbrž že mi odpustil všecko . . . ‘

„Již napřed mi odpustil hříchy, kterých C. 23. čce 1891
bych se byla mohla dopustiti.“ ⁴⁸

S tímto pokorným smýšlením vyvíjela se v Terezii také nedůvěra v sebe.

Když jí bylo deset let, za pobytu u přátel svého otce, „kde jí lichotili a ji hýčkali“, HI. 4
znala, že „půvab nicotnosti zatemňuje dobro a převrací nevinnou mysl“. ⁴⁹

Přiznává se, že se jí takový život velmi líbil. Od té doby se bojí své slabosti, a vidouc se uchráněnou nebezpečných příležitostí, píše s pokornou vděčností:

Tamtéž „Vím, že božský Spasitel mě viděl příliš slabou, aby mě vydal pokušení; jistě bych se byla zcela spálila klamným světlem tvorů.“

O něco později obrací se k sv. Josefu, „otci a strážci panen“, aby chránil lilii její nevinnosti.

Hl. 6 „Prosila jsem ho,“ praví, „aby ode mne vzdaloval každou příležitost k hříchu; neznajíc zla bála jsem se, abych ho nepoznala.“

Hl. 4 Bázeň, aby neurazila Boha, překročuje u Terenzie meze, když jí bylo asi 13 let, a na nějakou dobu vybočuje v úzkostlivost.

V den svých slibů se modlila:

Hl. 8 „Ó Ježíši, můj božský Snoubenče, vezmi mě raději k sobě, než bys dopustil, abych zde na zemi poskvrnila svou duši třeba nejmenší dobrovolnou chybou.“

Později v pokušení proti víře volala:

Hl. 9 „Prosím tě, Bože můj, o jedinou milost, o milost, abych tě nikdy neurazila!“

V duchovních cvičeních před sliby napsala Matce Anežce Ježíšové:

A. 1890 „Proste Pána Boha, aby mi udělil milost, abych ho již nikdy neurazila, neb abych se dopouštěla jen takových chyb, které ho neurážejí.“

III. 8 Řeholník, jemuž vyjevila své nitro, upokojil ji v té věci dokonale, „ujišťuje ji, že její chyby Boha nezarmucují. To jí ulehčilo pozemské vyhnanství.“

5. Pokora

Sv. Terezie Ježíškova nejen že si nedůvěřovala, nýbrž planula svatou touhou, aby byla neznáma a za nic považována.

V den svých slibů nosila na srdci lístek s touto modlitbou:

„Ó Ježíši, dej, ať se nikdo mnou nezabývá, ať jsem šlapána a zapomínána jako písečné zrnko!“ HI. 8

Již jako čekatelka napsala jedné ze svých sester:

„... Nechci nic než býti zapomenuta . . ., ani pohrdání ani potupy, to by bylo příliš čestné pro „písečné zrnko“. Neboť kdyby písečným zrnkem pohrdali, nemohli by ho neviděti, na ně nemysleti . . . Chci býti zapomenuta, a to nejen od tvorů, nýbrž i od sebe samé, abych již neměla jiného přání než milovati Boha.“ A. 1888

Také napsala :

„Jaké štěstí, jsme-li tak skryti, že na nás nikdo nemyslí! Neznámi i těm, kdo s námi žijí!“ A. 1892

Již dlouho před vstupem na Karmel ukázal jí Ježíš, že „pravá a jediná sláva je ta, která potrvá navždy; že není třeba skutků nápadných, abychom jí došli, spíše naopak: že se musíme skrýti očím jiných i sobě samým“.

Jedna novicka jí pravila: „Jistě vás to blaží, že jste vyvolena, abyste duše učila cestě duchovního dětství!“ Terezie odpověděla :

Rady a
vzpomínky

„Proč by mě to blažilo? Proč bych si přála, aby Bůh použil raději mne než některé jiné? Jen když se jeho království v duších buduje, na nástroji málo záleží!“

Jednoho dne mluvila důvěrně o svém přání zemřítí láskou k Bohu a dodala pokorně:

14. čce „Ale není třeba, aby se to vidělo, jen kdyby to opravdu bylo; Pán zemřel na kříži smrtí lásky, a jaký byl jeho smrtelný boj!“

Napsala:

C. 2. srpna
1893

„Nezapomínejme, že Ježíš je poklad skrytý: jen málo duší dovede jej nalézt, neboť člověk miluje to, co se třpytí . . . „Abychom našli věc skrytou, musíme se sami skrýti,“⁵⁰ náš život musí býti jako tajemství . . .“

Hl. 7 Proto „se přičiňovala o nenápadné, hodně skryté úkony ctností“ . . ., a protože „chtěla býti věrnou a jednati jen pro Ježíše jediného“, mnoho z těchto úkonů „zůstalo zcela neznámo“.

Tamtéž

Vzhledem k své vnitřní opuštěnosti se přiznává:

Tamtéž

„Kráčela jsem tou cestou pět let, ale věděla jsem o tom jen já. To právě byla neznámá květina, kterou jsem chtěla věnovati Ježíši, květina, která svou vůni vysílala jen k nebi.“

Krátce před smrtí praví:

7. srpna

„Slova proroka Isajáše ‚Podoby neměl ani

krásy, neměl vzhledu, bychom se kochali v něm, povržen byl a tupen, že jsme si nic ho nevážíli...⁵¹ byla podkladem mé pobožnosti k přesvaté Tváři, vlastně podkladem celé mé zbožnosti. Přála jsem si, abych byla jako Ježíš, beze vzhledu, bez krásy, neznáma každému stvoření.“

Ačkoli Terezie od svého čtrnáctého roku pokládala „pohrdání za příliš čestné pro sebe“, přece byla nadšena slovy svatého Jana od Kříže: „Pane, trpěti a býti pohrdánu!“

Jedné ze svých sester píše:

„Ó nebe, nebe! Jak velice toužím po nebi, abych viděla tvář Ježíšovu, abych věčně pozorovala jeho podivuhodnou krásu! Zatím však si přeji mnoho trpěti a býti na zemi pohrdánu.“

A. květen
1888

V důvěrné rozmluvě svěřila naše světice jedné ze svých novicек, že, kdyby nebyla mohla zůstatí v Karmelu, že by se byla pokusila o přijetí do útulku Dobrého Pastýře jako „kajícnice“, aby tam žila neznáma a pohrdána.

Rady a
vzpomínky

„Velice jsem toužila po pokořování,“ ujišťuje; a v posledních dnech svého života „má ještě velkou radost z toho, že se jeví někdy nedokonalou. Je to opak všech poklon, jež jsou jí jen nepříjemné.“

Hl. 10
2. srpna

Rady a
vzpomínky

Přiznává se – a cítíme, že mluví pravdu –

HI. 10 že „výčitky jsou jí rozkoší, že její duše se z nich raduje“.

Sama však se diví tomu pocitu a praví:

Tamtéž „Jak jen může takovou radost působiti věc, která se přirozenosti tak velice nelíbí? Kdybych to nebyla zkusila, nemohla bych tomu uvěřiti . . .“

O pochvalách, kterých se jí někdy dostává, ujišťuje:

HI. 10 „Opravdu, nesvádějí mě k marnivosti, neboť stále jsem si vědoma své bídy. Květinka zachovává na dně svého kalicha vzácné rosné krůpěje pokořování, jichž se jí dostalo dříve, a tyto rosné kapky stále jí připomínají, že je maličká a slabá. Mohli by se nad ní skláněti všichni tvorové, podivovati se jí, zasypávati ji chválou, nic z toho by nevrhlo ani stínu marnivosti na pravou radost, již cítí v srdci, vidouc se v očích Božích ubohou nicotkou, nic více.“

A modlí se:

22. čce 1897
Rady a
vzpomínky
„Ó můj Bože, prosím tě, dej, ať olej pochvaly, přirozenosti tak příjemný, „nezměkčuje mé hlavy“,⁵² to jest mého ducha, nedopouštěj, abych si myslila, že již jest u mne ctností, co jsem konala sotva několikrát.“

Otázka „Co je pravda?“ kterou dal Pilát Kristu Pánu, nečekaje na odpověď,⁵³ budí v ní tuto úvahu:

5. Pokora

„Vždy jsem říkala Pánu Bohu: „Ó můj Bože, 21. čce ráda tě poslechnu, prosím tě snažně, odpověz mi, když se pokorně táži: „Co jest pravda?“ Učiň, ať vidím věci tak, jak jsou, abych nebyla svedena lží.““

A Pán vyslyšel její modlitbu tak dokonale, že mohla napsati:

„Největší věc, kterou Všemohoucí na mně Hl. 9 učinil,⁵⁴ jest, že mi ukázal mou maličkost a neschopnost ke všemu dobrému.“

Krátce před smrtí ještě podotýká:

„Mívám jen taková osvícení, jimiž poznávám svou naprostou nicotnost. To mi prospívá víc než osvícení o víře.“ 13. srpna

Jednoho dne v nemoci, jsouc trápena neobyčejnou slabostí, projevila trochu mrzutost, že se jí hned neporozumělo. Ihned zavolala sestru ošetřovatelku a pravila jí se slzami:

„Prosím vás velice za odpuštění!“ 29. čce

A několik minut potom pravila důvěrně:

„Jak mě těší, že se cítím tak nedokonalou a že v hodině smrti tak velice potřebuji milosrdenství Božího!“

Na jednu otázku odpověděla:

„Dopouštím se velice mnoha slabostí, ale 5. čce těší mě to. Ani se nedovedu vždy povznést nad některé pozemské nicotky. Tak se na příklad znepokojuji pro nějakou hloupost, kterou jsem řekla neb učinila. Tu se uchýlím do svého

nitra a řeknu si: „Jsem tedy pořád ještě na začátku jako kdysi.“ Ale myslím si to s velkým klidem a bez zármutku. Je to tak sladké, cítíme-li se slabými a maličkými!“

V Dějinách duše čteme, jak volá:

HL. 11 „Ó můj Bože, jsem šťastna, že se cítím před tebou maličkou a slabou, a mé srdce zůstává klidné.“

Několik měsíců před smrtí prosila jedna sestra světici, aby jí v něčem pomohla, a nepovšimla si, že Terezie má právě velkou hořečku. Na tváři Tereziině se zračilo vnitřní vzrušení; to zpozorovala Matka Anežka Ježíšova, jež byla přítomna. Večer jí napsala světice:

A. 28. května „Dnes jsem Vám ukázala svou ctnost, své poklady trpělivosti, já, která tak ráda jiným káži. Jsem ráda, že jste viděla mou nedokonalost. Připadala jsem si tak špatná, ale je mi mnohem milejší, že jsem byla nedokonalá, než kdybych, podporována jsouc milostí, byla vzorem trpělivosti; je mi tak dobře, vidím-li, že Ježíš je ke mně tak dobrý, tak něžný!...“

Později praví:

2. září „Uznáme-li pokorně, že jsme byli nedokonalými, hned se k nám zase Pán Bůh vrátí.“

A vypravujíc novicce předešlou příhodu, poznamenává:

Vzpomínky
nevydané „Živila jsem se myšlenkou, že sestra X. mě

5. Pokora

viděla nedokonalou, a byla jsem šťastna, že jsem se cítila opravdu takovou.“

Šla tak daleko, že to „měla za dobro, že její vítězství nad sebou nebyla vždy úplná, neboť vzpomínka na boj ji pak spíše pokořovala než uspokojovala“.

„Nechtěli bychom nikdy padnouti?“ napsala, když jí bylo 16 let. „Mně to nic nevadí, že každého okamžiku padám. Poznávám tak svou slabost a mám z toho velký užitek. Můj Bože, vidíš, co dokáži, když mě nenesíš v náručí! Necháš-li mě samotnu, poznávám z toho, že se ti líbí viděti mě v prachu. Proto se nebudu znepokojevati, ale vždy prosebně budu k tobě vztahovati ruce Nemohu věřiti, že bys mě opustil.“

V jejích Vzpomínkách čteme:

„Vžívám se nyní do toho, že se budu vždycky viděti nedokonalou, a nalézám v tom i radost.“

„Možná, že se mi nynější období mého života bude zdáti později také samá nedokonalost, ale nedivím se již ničemu, nermoutím se, vidouc, že jsem samá slabost; naopak, chlubím se jí a čekám každý den, že najdu v sobě nové nedokonalosti.“

A nežli její sestřenka vstoupila do kláštera, psala jí Terezie:

„Mýlíš se, myslíš-li, že kráčím horlivě ces-“

tou obětí. Jsem slabá, velice slabá, a denně o tom nabývám nové a spasitelné zkušenosti. Ale Ježíš mě učí chlubití se slabostmi.⁵⁵ To je velká milost, neboť v těchto pocitech je mír a vnitřní odpočinek.“

- HI. 10 „Ano, jsem maličká duše, která může Bohu obětovati jen maličkosti; a ještě se mi často stává, že opomím tyto malé oběti, které vlévají tolik pokoje do srdce. Ale neklesám proto na mysl a snášeji trpělivě, že mám trochu méně klidu, přičiňuji se, abych po druhé byla bdělejší.“

Tak opravdová pokora vedla ji konečně na čisté výšiny, kde se jí již nemohly dotknouti pocity marnivosti. Pak mluvíc o darech Božích, osměluje se tvrditi:

- HI. 9 „Cítím, že se nemusím báti ničeho. Mohu se z nich nyní těšiti po libosti, poněvadž vztahuji k Pánu vše, co ráčil vložit do mé duše. Líbí-li se mu, abych se zdála lepší, než jsem, nic mi po tom není; může činiti, co chce.“

Rady, které sv. Terezie dávala novickám o cvičení v pokoře, projevují totéž smýšlení:

Rady a
vzpomínky

„Jestliže jsme se dopustili chyby, nesmíme ji nikdy svalovati na vnější příčinu, na př. na nemoc nebo na počasí, nýbrž jen na své nedokonalosti, a nesmíme proto klesati na mysl. Příležitosti nečiní člověka křehkým, nýbrž ukazují toliko, jakým skutečně jest.“⁵⁶

5. Pokora

„Aby vás lidé viděli nedokonalými, toho právě je potřeba. Je to vaším ziskem, neboť tak se můžete cvičiti v pokoře; pokorou není, myslíte-li si nebo říkáte-li o sobě, že máte mnoho chyb, nýbrž jste-li šťastny, když si to myslí a říkají o vás jiní.“

Tamtéž

Vzpomínky
nevydané

„Poslední místo je jediná věc, které nám nikdo nezávidí. Proto jen poslední místo není marnost a trápení ducha, ale „cesta člověka není v moci člověka“;⁵⁷ mimoděk někdy zatoužíme po tom, co se třpytí; nuže, vřadme se pokorně mezi nedokonalé, uznávejme se za malé duše, které musí Pán Bůh podporovati každého okamžiku. Jakmile Bůh vidí, že jsme zcela přesvědčeni o své nicotě, jakmile mu řekneme „Má noha klopýtla, tvé milosrdenství však mě upevnilo“;⁵⁸ podává nám ruku; jestliže se však pokoušíme o něco velkého, i pod záminkou horlivosti, nechává nás samotny. Stačí tedy pokořovati se a trpělivě snášeti své nedokonalosti; to je pro nás pravá svatost.“

Rady a
vzpomínky

C. 7. čna
1897

Všechna její ctižádost směřuje k tomuto „poslednímu místu“, neboť píše:

„Potřebuji jen pohlédnouti do sv. evangelia, ihned vdechují vůni života Ježíšova a vím, kudy běžeti . . .“

Hl. 10

Zpívá mu:

Žízním po
lásce

*Hle, pro mne, kterou hostí cizí břeh,
jak zhrdá tebou vlastní národ tvůj!
Chci ukryti se před očima všech,
být ve všem poslední mě nech
pro Sebe, Jezu můj!*

Vzpomínky
nevydané

„Je-li kdo pokorný,“ pravila, „řád si dá poroučeti od celého světa.“

Mladou sestru, která ošetřovala nemocné, poučuje takto :

Tamtéž

„Měla byste se pokládati nejen za služebnici nemocných, nýbrž i za jejich nepatrnou otrokyni, které smí každý poroučeti a která, protože jest otrokyní, nesmí ani pomyslití, aby si stěžovala.“

HI. 9

„O předměty, kterých nemáme, musíme pokorně žádati jako chudí, kteří nastavují ruku, aby dostali, čeho potřebují; jsou-li odstrčeni, nediví se tomu, vždyť jim nikdo ničím není povinen.“

Jindy napsala své sestře:

G. 12. března
1889

„Dovedeš-li klidně snášeti trapný pohled na své chyby, bude tvá duše božskému Mistru příjemným útočištěm; budeš tím ovšem trpěti, protože jsi pak v svém vlastním domě vystrčena za dveře, ale neboj se! Čím chudší jsi, tím víc tě bude Ježíš milovati.“

Jedna ze sester pravila jí s jemnou žárlivostí:

5. Pokora

„Jsem malomyslná, že nemohu Boha milovati tak něžně jako vy.“ Světice odpověděla:

„Kdykoli na vás přijde to pokušení, modlete se takto: „Můj Bože, děkuji ti, že nemám ani jediného něžného pocitu, a raduji se, že vidím takové pocitu u jiných,“ a dodala: „To bude Bohu milejší, než kdyby se vám nikdy nemohlo nic vytýkati.“

Vzpomínky
nevydané

„Ach, když pomyslím, čeho všeho ještě musím nabýti!“ zvolala jedna novicka.

„Rekněte raději „pozbyti“! Ježíš se již postará, aby takovou měrou naplňoval vaši duši, jakou vy se budete zbavovati svých nedokonalostí. Vidím, že jste zabloudila, takto nedojdete cíle. Chcete vystupovati, a Bůh chce, abyste sestupovala. Čeká na vás dole, v úrodném údolí pokory.“

Rady a
vzpomínky

Jiné, která se rmoutila pro nedostatek odvahy, pravila:

„Naříkáte na to, co by vám mělo působiti největší radost. Nermuťte se, spíše se radujte, vidouc, že Bůh, dávaje vám pocíťovati slabosti, poskytuje vám příležitost, abyste mu zachránila více duší.“

Tamtéž

„Praviš, že bys ráda viděla ovoce svých snah,“ píše své sestřence, „ale to právě Ti chce Ježíš skryti. Líbí se mu, když jen on sám vidí drobné ovoce ctnosti, které mu podáváme a jež ho potěšuje.“

M. G.
1894

A jinde praví:

Rady a
vzpomínky

„Přineste Bohu tu oběť, že nikdy nesklízíte ovoce, to jest, že po celý život pocítujete odpor, trpíte-li a jste-li pokořována, a že musíte viděti, kterak květy vaší touhy a dobré vůle opadávají, nepřinášejíce ovoce.“

Vzhledem k rybolovu, při němž apoštolové přes námahu celé noci neměli úspěchu, jenž však byl bohatý a zázračný, jakmile uznali svou nemožnost,⁵⁹ učinila tuto vhodnou poznámku:

C. 20. října
1893

„Kdyby byli ulovili několik rybiček, snad by nebyl božský Mistr učinil ten zázrak. Ale oni neměli nic. A proto naplnila moc a dobrota Boží jejich síť brzo velkými rybami. Takový je Pán: dává jako Bůh, ale žádá pokorného srdce.“

Rady a
vzpomínky

V tom smyslu si přála, aby se „před soudnou stolicí Boží objevila s rukama prázdnýma“, jsouc bohata jen tím, že pokorně uznává svou chudobu.

M. 17. z.
1896

„Prosím Vás,“ psala, „rozumějte mi dobře: abychom milovali Ježíše a stali se oběťmi jeho lásky, stráví a přetvoří nás tato láska tím snáze, čím jsme slabší a bídňější. Dostačí jen touha obětovati se. Ale musíme milovati svou chudobu a slabost, ale právě to je nesnadné, neboť „kde naléztí opravdu chudého duchem? Třeba jej hledati hodně dale-

6. Důvěra v Boha

ko..“⁶⁰ praví spisovatel Následování. Nepraví, že je třeba hledati ho mezi velkými dušemi, nýbrž hodně daleko, to jest v nízkosti, v nicotě . . . Ach, buďme vždy hodně daleko od toho, co se blýská, milujme svou maličkost, buďme spokojeni v neútěše, a Ježíš nás vyhledá, ať jsme sebe dále, a přetvoří nás v plamenech své lásky.“

6. *Důvěra v Boha.*

Velká důvěra sv. Terezie Ježíškovy prýštila zcela přirozeně z její vroucí lásky.

„Má cesta je samá láska a důvěra v Boha,“ B. 1897
píše. „Nechápu duší, které se bojí Přítele tak něžného.“

Povzbuzuje a vyzývá duše jí svěřené, aby jí věřily a jí následovaly:

„Pochopila jsem, pokud až je vaše duše Tamtéž
mou sesterskou duší, protože jest také povolána, povznášeti se k Bohu zdviží lásky a nevystupovati namáhavě po žebříku bázně.“

„. . . Nevidí bázeň toliko přísnou spravedlnost, spravedlnost trestající, jak se ukazuje M. 17. září
1896
hříšníkům? Ale pro ty, kdo Boha milují, nebude spravedlnosti takové.“

„Pán má zřetel k našim slabostem, zná HI. 8
dokonale křehkost naší přirozenosti; čeho bych se tedy měla báti?“

B. 21. čna
1897

„Ano, od té doby, co i mně bylo dáno, abych poznala lásku Srdce Ježíšova, přiznávám se, že vypudil z mého srdce veškeren strach. Vzpomínka na chyby mě pokořuje a vede mě k tomu, abych nikdy nespoléhal na svou sílu, která je toliko slabostí. Ale tato vzpomínka mluví ke mně též o milosrdenství a o lásce. Jak by neměly býti ihned stráveny naše chyby, když je vrhneme s dětinou důvěrou do stravující výhně lásky?“

Žít láskou

*Žít láskou značí zahnat všecken strach
a všechnu vzpomínku chyb minulých,
nezřím již ani stopy po vinách,
neb oheň Boží smazal všecken hřích.*

Hl. 8

„Jsem daleka toho, abych kráčela cestou bázně. Umím vždy býti šťastna a míti prospěch ze své bídy. Pán sám mě povzbuzuje na této cestě.“

Tamtéž

„Ano, věřím již ode dávna, že Pán jest něžnější než matka, a znám důkladně víc než jedno mateřské srdce. Víím, že matka je vždy ochotna odpouštěti malé, nedobrovolné nezpůsoby svého dítěte.“

Ale její jistota proniká ještě dále, mimo odpuštění očekává od Boha ještě odměnu.

Poznámky
nevydané

„Svěřuji se Ježíši,“ píše, „vypravuji mu podrobně o svých nevěnostech, myslíc v své

6. Důvěra v Boha

troufalé oddanosti, že tím nabudu větší moci nad jeho srdcem a že přivábím dokonaleji lásku ,toho, jenž nepřišel, aby povolal spravedlivé, nýbrž hříšníky‘.“⁶¹

„Je pravda, že nejsem vždy věrna, ale to mě nezastrašuje, vrhám se v náruč Ježíšovu. Jak rosná krůpěj ponořuji se hlouběji do kalíšku božského „polního Květu“⁶² a nalézám tam zase vše, co jsem ztratila, a ještě mnohem více . . .“

C. 18. čce
1893

„A kdyby se mi zdálo, že již pohasl žár lásky, hořící v mém srdci, hodila bych na popel ještě několik drobných stébel, a jsem jista, že by vzplanul znovu.“

Tamtéž

„Ježíš může všechno: důvěra činí divy!“
Světice se odvažuje tvrditi:

C. 8. čce
1891

„Protože je Bůh tak bohat a mocen, vyžaduje jeho čest, aby nás nezklamal, očekáváme-li od něho něco, co nám snad nemíní dát, a dá nám to... Ale musíme mu říci: ‚Vím, že nikdy nebudu hodna toho, co očekávám. Ale nastavuji ti jen ruku jako malá žebračka, jsouc zcela jista, že mě plně vyslyšíš.‘“

Vzpomínky
nevydané

„Nedostatek důvěry,“ opakovala, „uráží Ježíše a zraňuje jeho Srdce.“

M. G. 1888

„Cítím v srdci nesmírné touhy,“ čteme v jejím Úkonu obětování milosrdné Lásce, „a s důvěrou tě prosím, Bože můj, abys mou duši učinil svým vlastnictvím.“

Úkon
obětování

Vysvětluje nám, co rozumí tímto vlastnictvím.

HI. 10 „Prosím Ježíše, aby mě vtáhl do plamenů své lásky, aby se spojil se mnou tak vroucně, aby ve mně žil a působil.“

A co od toho očekává:

Tamtéž „Cítím, že čím více oheň lásky zanítí mé srdce, tím více budu volati: „Táhni mě“,⁶³ tím rychleji však také duše, které se přiblíží k mé duši, poběhnou po vůni mastí Miláčkových.“

Myslíc na vše, čeho od Boha očekává, a na „dvojnásobnou lásku“, o kterou prosila nebeský dvůr, volá sama se divíc odvaze, s níž vyhodila tak daleko kótvu své naděje:

HI. 11 „Nejsou má nesmírná přání snem, šílenstvím? Ach, je-li tomu tak, osvět mě! Ty víš, Bože můj, že hledám pravdu. Jsou-li má přání opovážlivá, učiň, ať zmizí, neboť jsou pro mne největším mučednictvím!“

Ale uvažuje a praví si, že, kdyby nebe nemohlo kdysi splniti nadějí, jež jsou životem jejího srdce, že by blaženost věčná byla pro ni něčím nižším než vážné radosti vyhnanství:

„Přiznávám se, že, kdybych kdysi nedosáhla nejvyšších výšin, po nichž touží má duše, zakusila bych více útěchy v svém mu-

čednictví, v své pošetilosti, než ve věčných radostech, vyjma, že bys mi zázrakem odňal vzpomínku na mé pozemské naděje.“

Ale tento závěr se jí zdá nepřípustný, její naděje nalézají nový vzlet:

„Ježíši, Ježíši! Je-li již touha po Lásce tak sladká, co pak teprve bude, až ji budeme mít, až se z ní budeme radovati navždy? ...“

Hoří touhou, aby všechna srdce přitáhla k pokorné důvěře, jíž přetéká její srdce.

„Ó, kdyby všechny duše, které jsou tak HI. 11 slabé a nedokonalé jako já, cítily, co já cítím, žádná by nepochybovala, že dosáhne vrcholu hory Lásky!“

Jde ještě dále a vyzývá k tomu i hříšníky:

„Ani hřích smrtelný by mě nezavil dů- 20. čc e věry!“

„Ne proto spějí k Bohu s takovou důvě- HI. 10 rou a láskou, že jsem byla uchráněna hříchu smrtelného. Cítím, že, i kdybych měla na svědomí všechny zločiny, kterých se lze dopustit, přece bych nepozbyla nic ze své důvěry. Šla bych k božskému Spasiteli se srdcem bolestí zkroušeným a vrhla bych se mu v náruč. Víím, že miluje marnotratného syna, slyšela jsem jeho slova k sv. Magdaleně, k cizoložnici, k Samaritánce. Nikdo by mě nemohl zastrašiti, neboť víím, co si mám mysliti o jeho lásce a milosrdenství. Víím, že celé to

množství urážek by zmizelo okamžitě jako kapka vody ve žhavé výhni.

V životě Otců na poušti se vypravuje, že jeden z nich obrátil veřejnou hříšnici, jejíž špatný život pohoršoval celou krajinu. Dočtena jsouc milostí, šla tato hříšnice za světcem na poušť, aby činila přísné pokání. Ale když byla první noc na cestě, dřív ještě, než došla na místo své samoty, roztrhla se prudkou lítostí a láskou pouta jejího pozemského života. A poustevník viděl, kterak její duše v témž okamžiku byla nesena anděly do lůna Božího.

To je zcela zřetelný příklad toho, co bych ráda řekla, ale takových věcí nelze vyjádřiti.“

Světice udává pohnutky své milující a vroucí důvěry:

HL. 11 „Ó Slovo, ó můj Spasiteli! tys Orel, kterého miluji a který mě vábí! Tys slétl na tuto zem vyhnanství, chtěls trpěti a umříti, abys všechny duše strhl za sebou a ponořil je až do lůna nejsvětější Trojice, věčné výhně lásky! Vystoupiv do světla nepřístupného, zůstáváš v našem slzavém údolí pod způsobou bílé Hostie, abys mě živil svým tělem a svou krví. Ó Ježíši, dovol, abych ti řekla, že tvá láska jest až pošetilá . . . Jak můžeš při takové pošetlosti chtíti, aby mé srdce ti neletělo vstříc? Jak by mohla má důvěra míti meze?“

6. Důvěra v Boha

„Ó Ježíši, proč nemohu říci všem malým duším, jak nevýslovně jsi shovívavý! Cítím, že, kdybys, možno-li, našel duši ještě slabší, než je má, že bys ji ráčil zasypávat milostmi ještě většími, kdyby se jen odevzdala s plnou důvěrou tvému nekonečnému milosrdenství.“

Vizme nyní poslední prostinké projevy její důvěry v Boha:

„Nebojím se ani trochu posledních bojů, ani útrap nemoci, ať jsou sebe větší. Pán Bůh mi vždy pomáhal. Pomáhal mi a vedl mě za ruku od nejútlejšího mládí . . . Spoléhám na něho. Utrpení může jít do krajnosti, ale jsem jista, že Pán mě neopustí nikdy.“ 27. května
Hl. 12

Když po modlitbách, které za ni byly konány, bylo jí tělesně i duševně ještě hůř, pravila s jakousi hrdostí:

„Svatí asi chtějí viděti, kam až sahá má 23. září důvěra.“

„Pán Bůh mi dává právě tolik odvahy, 15. srpna kolik trpím . . . Cítím, že v tomto okamžiku bych nedovedla snést více; ale nebojím se, neboť, přibude-li mi utrpení, přidá mi Pán i trpělivosti.“

Ó pokorné důvěře píše:

„Ach, jsem jen ubohé ptačátko, porostlé Hl. 11 toliko lehkým chmýřím; nejsem orel, mám jen orlí oči a srdce . . . Ano, ač jsem tak ne-

patrná, odvažuji se pohlížeti do božského Slunce lásky a hořím touhou povznést se až k němu. Chtěla bych letěti, chtěla bych napodobiti orly. Ale mohu jen zvednouti křidélka, to je všechno. Není v mé skrovné moci, abych vzlétla.“

„Co ze mne bude? Umru bolestí, protože se vidím tak slabou? Ó nikoli, ani se nebudu proto rmoutiti . . . Se smělou oddaností budu vytrvale až do smrti upíratí oči na božské Slunce. Nic mě nezastraší, ani vítr, ani dešť, a když husté mraky zakryjí Hvězdu Lásky, bude to okamžik vhodný, by má důvěra vzrostla co nejvíc; pečlivě se budu chrániti, abych svého místa nezměnila, věduoc, že za smutnými mraky stále ještě září mé sladké, milované Slunce.“

7. Oddanost k Bohu.

Oddanost, „vzácné ovoce lásky“,⁶⁴ jest úzce spjata s důvěrou a s pokorou.

HI. 5 „Protože jsem malá a slabá,“ pravila světice,
HI. 11 „sklání se Ježíš ke mně a poučuje mě laskavě o tajemstvích své lásky. Líbí se mu, ukazovati mi jedinou cestu, vedoucí k této božské výhni; tou cestou jest oddanost malého dítěte, které bez bázně usíná v náručí otcově.

HI. 8 Ano, jen oddanost mě řídí, nemám jiného

7. Oddanost k Bohu

kompasu. Nedovedu již o nic prositi vroucněji, než aby se na mé duši dokonale vyplnila vůle Boží.“

Již ve světě se Terezie přičiňovala, aby našla odpočinek toliko ve vůli Boží. Když v době vstupu na Karmel „se věci zaplétaly HI. 5 víc a více“, udržovala ji oddanost k Bohu. „V hloubi své duše požívala stále hlubokého míru, poněvadž nehledala než vůli Boží.“

„V té době,“ vypravovala potom, „nabídla HI. 6 jsem se Ježíškovi za hračku. Pravila jsem mu, aby se mnou nejednal jako s hračkou cennou, na kterou se děti smějí jen dívat, které se však neodvažují dotknouti, nýbrž jako s bezcenným míčkem, jímž může hoditi na zem, kopati do něho nohou, propíchat, nechat v koutě nebo přitisknouti k Srdci, jestliže by mu to působilo radost, zkrátka, chtěla jsem Ježíška bavit a ponechat se jeho dětským rozmarům.“

Po neurčité odpovědi papeže Lva XIII. psala z Říma :

„Ó, má zkouška jest veliká, ale jsem míčkem Ježíškovým. Chce-li svou hračku zničit, ať činí, jak uzná za dobré; ano, chci jen to, co on chce...“

V den svých slibů se modlí:

„Obětuji se ti, Miláčku, abys na mně dokonale vyplnil svou svatou vůli.“ HI. 8

A o několik let později:

C. 9. čce
1893

„Mým přáním jest, plniti vždy vůli Ježíšovu. Nechejme ho, ať nám odnímá a dává, co chce. Dokonalost záleží v tom, abychom plnili jeho vůli a zcela se mu ponechali.“

Konečně nedlouho před tím, než vzlétla do nebe, složila modlitbu k Ježíškovi, která je vskutku věrnou ozvěnou jejích prvních tužeb:

Modlitba

„Ó Ježíšku, můj jediný poklade, ponechávám se tvým božským rozmarům, nechci jiné radosti, než vylouditi od tebe úsměv...“

Na první stránce svých Dějin duše, přirovnávajíc různé druhy zahradních květin, píše:

Hl. 1

„Pán Bůh uznal za dobré stvořiti velké svaté, kteří se mohou přirovnati k liliím a k růžím; ale stvořil i malé světce, kteří se mají tím spokojiti, že jsou sedmikráskami nebo prostými fialkami, jež mají potěšovati jeho božský pohled, když shlíží na zem. Čím radostněji činí tyto květiny jeho vůli, tím jsou dokonalejší.“

Mimo to pravila:

Vzpomínky
nevydané

„Kdyby jiní dali Pánu Bohu méně než já a měli za to více zásluh, já bych měla raději méně zásluh, třebaž jsem vykonala více, jen kdybych vyplnila jeho vůli.“

V jednom z jejích posledních dopisů čteme:

7. Oddanost k Bohu

„Nechtěla bych z vlastní vůle přijít do nebe ani o minutu dříve. Jediné štěstí zde na zemi záleží v tom, abychom úděl, který nám Ježíš dává, pokládali vždy za sladký.“

L. 17. čce
1897

Jindy pravila:

„Svěřím jeho péči své zájmy, nechám jej hrát za sebe na burse lásky, nijak se mu nemíchajíc do hry.“

C. 6. čce
1893

Dodává:

„Tereziinou starostí jest jen to, aby se mu oddala a zcela se mu ponechala.“

Tamtéž

Nepřála si ani, aby byla osvobozena od hrozných pokušení proti víře, a zpívala:

*Můj mír je vůle Ježíšovy svit,
jediná láska, již chci v srdci nést,
a proto mohu beze strachu žít,
jak noc tak den mně stejně milý jest.*

Můj pokoj
a má slast

A dále:

*Jen láskou žít, když Spasitel si zdřím,
toť odpočinek ve vln příboji...
Neboj se, Pane, že tě probudím,
na nebes břeh chci čekat v pokoji!*

Žít láskou

Svou myšlenku o oddanosti vyslovuje též v jiné písni:

Ó, rozpomeň
se!

*Ó, vzpomeň: ve tvé svaté vůli mám
jen štěstí své, svůj poklid vezdejší;
já v náručí tvém klidně usínám,
ó Spáso, v loktech svých mě zkonejši!*

Na fresce, kterou světice upravila a namalovala ve vnitřní oratoři na Karmelu, lze viděti andílka s harfou. Spí usmívaje se, opřen loktem o svatostánek. To jest obraz naprosté oddanosti v lásce vždy činné. „Ten andílek jsem já,“ pravila; „spí, ale srdce jeho bdí.“⁶⁵

Mých nebes
dar

*V tvém božském náručí se bouře nebojím,
mým zákonem je svaté lásky žár...
usnout ti na Srdci před obličejem tvým,
hle, toť mých nebes dar!*

Rady a
vzpomínky

Zůstati dítětem znamenalo podle ní neznepokojovati se ničím.

Jedné trpící duši uděluje tuto radu:

G. 23. čce
1893

Aby dítě řídilo svou lodičku, „stačí mu toliko se vzdáti a ponechati plachtu větru...“

Ve věku šestnácti let píše své sestře:

C. 12. břez.
1889

„Trpěti v pokoji není vždycky trpěti s útěchou, neboť mír není totéž co radost, aspoň ne co radost citelná. Abychom trpěli v pokoji, stačí, abychom chtěli vše, co chce Pán.“

Když se mluvilo o jejím odchodu na Kar-

7. Oddanost k Bohu

mel v Hanoi, souhlasila, nikoli s úmyslem, aby tam byla užitečnou, nýbrž toliko, aby tím vyplnila vůli Boží. Dokázala to těmito slovy :

„Jsem teď nemocna a neuzdravím se; přece HI. 9 však jsem klidna. Již dávno nenáležím sobě, ponechala jsem se úplně Ježíši . . . Může se mnou činiti, co bude chtít. Dal mi sklonk na prostému vyhnanství, tázal se mě, chci-li pít tento kalich: ihned jsem jej chtěla uchopit, ale on stáhnul ruku zpět, spokojil se mou ochotou.“

A když dvě jiné sestry byly určeny, aby odcestovaly místo ní, pravila :

„Přijala jsem oběť jíti do vyhnanství mezi Tamtéž neznámý národ nejen pro sebe, nýbrž i pro sestry, a to mi bylo mnohem trpčí. Ach, nebyla bych chtěla říci ani slova, abych je zdržela, ačkoli mi srdce pukalo, když jsem pomyslíla na nesnáze, které je očekávají.“

Její poslušnost k představeným měla rovněž ráz nejdokonalejší oddanosti. Svěřuje se s tím Matce převorce :

„Zdá se mi, že bych nezměnila své cho- Tamtéž vání a že by se má dětinná láska nezmenšila, kdybyste se mnou zacházela přísně, poněvadž bych v tom zase poznávala vůli svého Boha, jen jinak se projevující, a to na větší prospěch mé duše.“

Přála si a hledala, jak by se mohla pone-

chávati Ježíši víc a více. Když jí jedna novička vypravovala o podivuhodných účincích magnetismu na ty, kdo svou vůli ponechávají magnetisérovi, zdálo se, že jí tyto podrobnosti velice zajímají, a na druhý den jí pravila:

Rady a
vzpomínky

„Jak blahodárně na mne působilo vaše včerejší vypravování! Ach, jak ráda bych se dala Pánem magnetisovati! To byla má první myšlenka, když jsem se probudila. S jakou radostí jsem mu odevzdávala svou vůli! Ano, chci, aby ovládl všechny mé schopnosti tak, abych již nekonala skutků lidských a osobních, nýbrž jen skutky zcela božské, vnuknuté a řízené Duchem lásky.“

Tato naprostá oddanost do vůle Boží způsobila, že zcela klidně myslila jak na brzkou smrt, tak na dlouhý život, jak jsme se již dříve v této knize mohli přesvědčiti. Dosvědčovala to ustavičně poznámkami prostými, ale hlubokými, jako:

B. 1897 „Do nebeské Vlasti mě vábí Pán!“

Vskutku, jediným jejím úmyslem je, činiti vůli Boží bez zřetele na vlastní útěchu a na vlastní odpočinek:

21. květ. „Jsem zcela ochotna,“ pravila, „buď žíti, nebo umříti, nebo se uzdraviti, anebo jíti do Kočinčiny, chce-li to Pán Bůh.“

27. květ. „Nepřeji si víc umříti nežli žíti. Kdyby mi to Pán ponechal na vůli, nevolila bych nic, chci

7. Oddanost k Bohu

jen to, co on chce, miluji to, co on činí!... Ať HI. 12
nikdo nemyslí, že to zmate a zničí mé plány,
jestliže se uzdravím! Nikoli, vždyť věk není
v očích Božích ničím, a já bych si to již do-
vedla zařídit tak, abych zůstala dítětem,
i kdybych žila velice dlouho!“

„Pán Bůh chce, abych se mu ponechala 15. čna
jako dítě zcela maličké, které se nestará, co
se s ním stane.“

„Nechtěla jsem nikdy prositi Pána Boha 27. čce
o nic; kdybych na příklad v den svého prv-
ního sv. přijímání byla prosila: „Můj Bože,
uděl mi milost, abych zemřela mláda,“ lito-
vala bych toho dnes velice, neboť bych si
nebyla jista, že plním výhradně jeho vůli.“

„Přirozeně bych si přála raději zemřít; ale 2. srp.
má duše nabyla velké vlády nad mou přiro-
zeností, a tak mohu nyní Pánu Bohu jen opa-
kovati:

*Chci ještě dlouho ráda žít,
když přeje si to Spasitel;
chtěla bych v nebe s tebou jít,
kdybys, ó Pane, ty to chtěl.*

*Můj pokoj
a má slast*

*Láska, již volá Vlasti klín,
mne nepřestává stravovat.
Čím je mi život nebo zhyn?
Mým štěstím je, tě milovat!*

„Byla byste spokojena,“ tázala se jí jedna sestra, „kdyby se vám oznámilo, že za několik dní zemřete? Nebylo by vám milejší toto než vyhlídka, že ještě měsíce a léta budete trpěti čím dál tím víc?“

30. srpna „Ó ne, neměla bych z toho větší radost; mne těší jen to, že mohu plnit vůli Boží.“

Stále a stále ujišťuje:

4. září „Není mi vítanější to ani ono! Nejmilejší je mi to, co je milejší Pánu Bohu a co on pro mne vyvolil.“

5. čna „Kdybych zemřela bez posledního pomazání, bylo by patrné, že Tatiček nebeský si pro mne přišel prostě. Je to ovšem milost, jsme-li zaopatřeni sv. svátostmi, ale když to Pán Bůh nechce, tak nevádí. Všechno je milost . . .“

Pravila:

7. čce „Od dětství jsem byla nadšena pro slova Jobova: „I kdyby mě Bůh zabil, v něho doufati budu.“⁶⁶ Ale přiznávám se, že trvalo dlouho, než jsem se dostala na tento stupeň oddanosti. Teď však jsem na něm. Pán mě vzal a naň postavil . . .“

Když se jednoho dne mluvilo o očistci, pravila:

Rady a vzpomínky „Neznepokojuji se tím ani trochu, budu vždy spokojena s rozsudkem Božím.“

Radili jí, aby se modlila, by v noci neplivala krev.

„Raději o to nebudu sama prositi,“ odvětila mírně, „pomodlete se vy, jestliže chcete.“ 15. čce

A po chvílce mlčení dodala: „Tak dnes večer o to ještě zaprosím, když si toho přejete, ale nemohu jinak, musím Pánu Bohu v hloubi srdce přece říci, aby jen učinil, co bude chtít.“

A zcela důvěrně pravila:

„Kdysi mě nutili, abych v den svých slibů se modlila za uzdravení tatínkovo; ale já jsem se nedovedla modliti jinak než takto: „Můj Bože, prosím tě snažně, kéž je to tvá vůle, aby se tatínek uzdravil!“ 20. čce

„Kdybyste věděla, s jakým pocitem oddanosti jsem se v době našich velkých zkoušek hlasitě modlívala verš „V tebe, Hospodine, doufám“,⁶⁷ když na mne došlo, abych v chóru začínala!“ Tamtéž

Jednoho dne projevíly novicky soustrast nad tím, že tolik trpí, a obavu, že snad bude trpěti ještě víc:

„Jste vy pošetilé!“ odvětila, „že myslíte na to, co smutného může přinést budoucnost; jako byste se chtěly míchat Tvůrci do práce. My, jež kráčíme cestou lásky, nesmíme se znepokojovati nikdy a pro nic.“ HI. 12

„Zaprosím Pannu Marii, aby zmírnila váš záduch,“ pravila jí jedna sestra.

17. srp. „Ne, ať činí v nebi, co chtějí,“ odpověděla světice.

23. srp. „Když jsme se modlili k Panně Marii a nevyšly nás, je to znamení, že má k tomu důvod, nesmíme dál naléhati.“

Připomněli jí, že prosila nebeskou Matku, aby Ježíši vyřídila toto: „Řekni mu, ať se mnou nikdy nečiní okolků .“

Tamtéž „Ano,“ zvolala, „a nelituji toho.“

Kdosi chtěl vyzvědět, zdali si přeje vědět, kdy umře:

25. srp. „Ó, ne,“ pravila, „vůbec ne, ani mě to neznepokojuje, buďte ujistěni!“

„Ale je to těžké, pravda, trpět bez vnitřní útěchy?“

29. srp. „Ano, ale je to utrpení bez nepokoje. Trpím ráda, protože to Pán Bůh chce.“

Má obavu, že se uchýlila od naprosté oddanosti.

11. září „Mám strach, že jsem se bála smrti,“ přiznala se jednoho dne, „neboť najednou jsem si řekla: ‚Co to je? . . . Jak to udělám, abych umřela?‘ Ale nebojím se toho, co bude potom. Ostatně hned jsem se ponechala Pánu Bohu .“

A v smrtelné úzkosti pravila:

14. září „Lékař mi přece řekl, že nebudu mít

7. Oddanost k Bohu

smrtného zápasu. Ale konečně, také dobře, budu-li míti.“

„A kdyby se vám to ponechalo na vůli?“

„Nevolila bych nic.“

II

PROSTOTA, VÝZNAČNÁ VLASTNOST SVATÉ TEREZIE JEŽÍŠKOVY

Přejeme si, aby tajemství svatosti sestry Terezie Ježíškovy nezůstalo skryto nikomu z našich synů.

Benedikt XV.

Sv. Terezie Ježíškova pěla přesvaté Panně:

Proč tě miluji?

*Na zemi maličkých se tolik nachází,
své oči k tobě zvednou bez chvění,
jdou cestou obecnou a Mát je provází,
jdou cestou do nebe za Matky přispění!*

Ano, Terezie, „květinka“ Mariina, studovala a důkladně pochopila vznešený příklad prostoty v službě Boží, který nám dává Matka veškerého člověčenstva, Matka tedy i „maličkých“, jichž je na zemi tolik! Proto jí zpívá světice vděčně:

Tamtéž *Cestičku do nebe úzkou jsi ukázala
tím, žes konala vždy nejskrytější ctnost.*

Musíme připustiti, že Terezie, krácejíc touto „cestičkou“, prozkoumávala cestu, ne-li

neznámou, aspoň od doby Panny Marie přechásto opouštěnou.

Či bylo mnoho duší, které jak ona pochopily nauku, kterou nám dává Nazaret? A nebylo jejím posláním, aby více objasňovala stopy této úzké cesty svým prostinkým životem, který však byl životem ustavičné nadpřirozené věrnosti? Papež Benedikt XV. v památné řeči o hrdinných ctnostech Tereziiných odpověděl na tuto otázku kladně.

Abychom se neuchýlili od programu této knihy, která má jednat jen o duchu světice, vytkneme v dalším článku jen to, co lze u ní nazvat povoláním k prostotě.

1. Prostota pečetí jejího života.

Přimnoha příležitostech jsme již mohli zjistiti, že v životě této světice je vše obyčejné, vše skryté. Trpěla skutečně mnoho, neměla však při tom jiné nebeské pomoci kromě skrytých milostí, jež Prozřetelnost Boží uděluje věřícím duším na obyčejné cestě duchovního života.

Aby Terezii lépe uvedl na „cestičku pokory“, zastírá Pán téměř jako závojem dary, které jí udělil, a pečlivě skrývá milosti, které jí ještě udělití chce. Tak se zdálo, že ani okolí světice kromě otce a sester neznalo za jejího

dětství v Lisieux její neobyčejné duševní vlastnosti:

Poznámky
nevydané

„Často chválili přede mnou rozumnost jiných,“ vypravovala světice, „ale nikdy mou; z toho jsem usoudila, že rozumná nejsem, a vpravila jsem se do toho, že se musím viděti nechápavou.“

Vzpomínky
nevydané

Když v patnácti letech překročuje práh Karmelu, neslyší slov povzbuzujících, tím méně pochvalných, jak to bývá při takových slavnostních příležitostech. Naopak, představený kláštera, který je stále proti přijetí mladé dívky, má k ní promluvu téměř přísnou, kterou, obrátiv se k Matce převorce, končí takto:

„Konečně, velebná Matko, poslouchám nejdůstojnějšího pana biskupa, od něhož jsem toliko vyslán. Ale přeji si, aby řeholní rodina toho později nelitovala, že přijala čekatelku tak mladou.“

HI. 7 V klášteře nejenže nijak není hýčkána
HI. 9 pro své mládí, nýbrž ji kárají, nikterak jí nešetříce.

Výpovědi
při procesu

Když se v kapitule tajně hlasovalo, má-li býti připuštěna k obláčce a k slibům, odepřelo jí hlas několik řeholnic, které nechtěly dopustiti, aby byly tři rodné sestry v témž klášteře.

Když jí později odevzdali výchovu novi-

cek, nedostalo se jí zároveň cti úřadu. Neměla titul novicmistryně, nýbrž byla pokládána jen za „nejstarší z noviciátu“, z něhož by jinak byla měla odejít tři léta po slibech. Tak zůstala v noviciátě až do smrti a nikdy nezaujala v klášterní kapitule místa, na které měla právo.

Konečně jako sv. Jan od Kříže, o němž někteří současníci říkali: „To je řeholník méně než obyčejný“, jest i Terezie tak skrytá, tak nepatrná v klášteře, že některé sestry, HI. 12 vidouce ji nemocnou, se táží, co se o ní bude moci napsati po smrti?

Svaté dítě samo se raduje ze svého nepatrného postavení a nepřeje si opustiti cestu prostoty ani po smrti, jak dokazuje tento příklad:

Jedna novicka si dovoluje tuto poznámku: „Milovala jste Pána Boha tak velice, že pro vás učiní zázraky. Najdeme vás po smrti neporušenou.“

„Ach ne, nic takového,“ odvětila světice, Vzpomínky
nevydané „tím bych opustila „cestičku pokory“. Nesmím míti nic, čeho by mi malé duše mohly záviděti.“

Pozorujeme-li po krátkém přehledu jejího vnějšího života, nanejvýš prostého, její život vnitřní, shledáváme, že je právě tak skromný a bez lesku, takže ani duše od Boha nejopuš-

těnější nemohou „jí záviděti“ vnitřních útěch.

HI. 3 Prošla „mnoha zkouškami, nežli okusila sladkého ovoce naprosté oddanosti a dokonalé lásky“.

HI. 9 Přiznává se, že v pokušení proti víře, „ne závoj, nýbrž zeď se před ní zvedá až k nebi a zakrývá jí hvězdnatou oblohu“.

Na počátku řeholního života nám pravila:

A. září 1890 „Kráčím podzemním sklepením velmi tma-

HI. 8 vým.“ A po několika letech: „Ježíš spí stále v lodičce mého srdce; někdy se táži sebe samé, zdali mě Bůh miluje.“

Když se s ní mluví o duchovních útěchách, jakých se dostává některým duším, praví:

HI. 11 „Říkávám si, že takové útěchy nejsou pro mne, pro mne jest jen noc, vždycky tmavá noc . . .“

Nedostalo se jí útěchy, aby si byla vědo-

HI. 8 ma své ctnosti, a zjišťuje, že „Ježíš jí nechce dávat zásob“. Pro každý jednotlivý okamžik a podle okolností si vyprošuje a dostává sílu, aby se přemohla.

Vidí-li až na dno duší novicek, je to bez jakéhokoli nadpřirozeného osvětlení. Potvrzuje to při jedné význačné události:

HI. 10 „Nevědomky jsem pronesla slovo, jež mi bylo vpravdě vnuknuto, neboť nemám daru čísti v duších.“

Několik dní před smrtí tázala se jí Matka

Anežka Ježíšova: „Nemáte předtuchy, kdy asi 24. září opustíte tento svět?“

Odpověděla s povzdechem:

„Ne, matičko, nemám předtuchy, opravdu ne, vím jen to, co víte vy. Nepředvídám, než co vidím a co cítím jako vy. Kdybyste věděla, jak jsem chudičká!“

2. Prostota pečetí jejích ctností.

Nikdo se nepodiví, že sv. Terezie Ježíšková, jsouc dokonale prostá, zcela zvláště se cvičila v malých ctnostech, užívajíc každé příležitosti, aby dokázala Bohu svou lásku.

„Nikterak se nepodobám krásným duším,“ HI. 6 vysvětluje pokorně, „které od dětství konaly všeliké kající skutky; mé kající skutky byly: přemáhati svévoli, neodmlouvati, nepozorovaně prokazovati službičky svému okolí nečekajíc uznání, a tisíceré podobné věci.“

Příklady jejích ctností jsou skutečně tak prosté, že dodají „malým duším“ úplné důvěry. Nebudou se líbiti toliko těm duchům, o nichž mluví Bossuet, „jimž se protiví život prostý a obyčejný, protože podléhajíce jen smyslovým dojmům a daleci jsouce upřímného obrácení, mají podiv jen pro to, o čem se domnívají, že toho nelze následovati.“

Terezie nehledá okázalých, skvělých ctnos-

HI. 1 tí: nejmenší, nejskrytější jsou jí nejmilejší. Od nejútlejšího mládí si navykala, nikdy si nenaříkati, když se jí odnímá, co jí náleží, a raději mlčeti než se omlouvati, když je z něčeho nespravedlivě obviňována.

HI. 4 Vášnivě miluje četbu; „jakmile však uplynula doba k ní určená,“ vypravuje světice, „přerušila jsem ze zásady četbu vždy okamžitě i na místě nejpoutavějším.“

Mlčí, když nejstarší sestra vymlouvá otci úmysl, že dá „svou princezku“ učiti malbě. Nikdo se nedoví, jak velká je to pro ni oběť. „A přece,“ přiznává se později, „přála jsem si tak velice učiti se malbě, že se táži sebe samé ještě dnes, odkud jsem měla sílu mlčeti.“

HI. 7 Ina Karmeluse věnuje „nepatrným, hodně skrytým úkonům ctností“ zpívajíc :

Opadalá růže *Leckterá růže na oltáři tvém
chce ohněm vzplát;
já ve svých snech však toužím po jiném:
chci opadat!*

HI. 7 Ráda na příklad skládá pláště zapomenuté sestrami a nalézá „tisícero příležitostí, aby jim posloužila“.

Jednou ji překvapili, jak pomalu pila odpor-
porný lék. „Ale tak si přece pospěšte,“ pravili

jí, „a vypijte to najednou!“ Světice se tehdy prozradila :

„Ó ne, cožpak nemusím využítkovati malých příležitostí, abych se umrtvila, když je mi zakázáno vyhledávati velkých?“

Rady a
vzpomínky

Ani nejmenší maličkost se jí nezdá nepatrnou; ve všem je velmi věrná. Jednoho večera ji sestry vidí, kterak klade na práh své světnice kapesní nožík, jehož užívala toho dne. Tázána jsouc nazejtří po příčině, odpovídá prostě :

„Nemohla jsem jej již zanésti, kam náleží, a protože nenáležel do světnice, nechtěla jsem si ho tu ponechati přes noc.“

Vzpomínky
nevydané

Podle příkladu sv. Jana od Kříže byla by raději přerušila spánek, než by si byla ponechala v oděvu jen o jeden špendlík víc než tři obvyklé.

Tamtéž

Též v chudobě se cvičí i v nejnepatrnějších věcech :

Ořezávajíc si na př. tužku, dbá toho, by neztratila ani jediný z odpadávajících tříseček, jež pak pálí.

Tamtéž

Užívá lampy, jejíhož knotu nelze vyšroubovati, nýbrž jen vytáhnouti jehlicí. Ona však si stále odpírá vyprositi si lampičku jinou, lepší.

Tamtéž

Všechny tyto malé úkony ctností jsou tak prosté, že se na první pohled zdají zcela obyčejnou věrností, ničím víc. Zkušené oko však

brzo postřehne hrdinství, skryté v této ustavičné věrnosti, na niž naše přirozená nestálost nemá vlivu.

Učiní-li nás malomyslnými hlubiny velkodušnosti, jež se nám jeví v těchto význačných maličkostech, popatřme na osnovu této svatosti. Naše srdce se ihned vzpruží, uvidí-li, že každá nitka tohoto tkaniva je vzata z obyčejných životních příhod. Jen láska jim dodává nekonečné ceny.

Umrtvování sv. Terezie neodstrašuje. Svěťtice si nepřipravuje umělých útrap, nýbrž nalézá oběti namátkou v okolnostech, které jí připravuje Boží Prozřetelnost.

Vzpomínky
nevydané

V prvním roce svého pobytu na Karmelu dostávala v jídelně ovocné víno místo nápoje méně výživného, připravovaného v klášteře. Seděla však vedle staré dobré stařenky, která s ní měla tutéž výjimku i láhev. Tato sestra však trpěla nemocí, jež působila velkou žízeň, a ani toho nepozorujíc, nenechávala téměř nic své mladé sousedce. Ta se zas neosmělila si vzítí vody, by sestru nepokořila, a tak nepila skoro nic.

Tamtéž

V kuchyni ji brzo znali, potají se jí podivovali a dávali jí nejčastěji, co zbylo. Tak se stávalo, že několik dní po sobě záležel její pokrm v smažené rybě, která častým ohříváním byla již tvrdá jako kůže. Konečně po sed-

mi letech řízením Božím se na to přišlo. Jedna z družek světice zpozorovala toto její strádání a pravila dojata Matce převorce: „Velebná Matko, je to má povinnost, abych vás upozornila, jak se podkopává zdraví ubohé sestřičky Terezie Ježíškovy.“

Světice však se s radostí chápala příležitostí k sebezáporu, které jí přinášel obyčejný život. Jednoho večera po kompletu hledala marně svítilnu, již jí jedna sestra nedopatřením vzala. Pro tu nehodu byla nucena zůstat i potmě celou hodinu, právě když měla mnoho práce. Ale „nikterak se nermoutí, ano těší se myšlenkou, že chudoba záleží v tom, abychom neměli nejen věcí příjemných, nýbrž ani nutných.“

Při obléčce dostala světice velmi těžký oděv, ač byla mladičká a slabého zdraví. Ale nosila jej vždy radostně neprojevuíc únavy, kterou jí působil. Teprve v poslední nemoci se k tomu přiznala.

Když byla v noviciátě, chtěla jí jedna sestra připnouti škapulíř na rameni, při tom však zapíchla velkou jehlicí, jakou se na Karmelu připevňuje škapulíř k říze, příliš hluboko, takže vnikla až do ramene. Terezie snáší radostně po několik hodin tu bolest, již si sama nepřipravila, a později praví lhostejně, že to byla bolest „dost nepatrná“.

Rady
a vzpomínky

Tamtéž Ve všem se hledí hned přizpůsobovati vůli Boží, je velmi pozorná na každé vyrušení, zaklepe-li někdo na její dveře, odpovídá bez odkladu, nečiníc ani o steh víc na svém šití, odkládajíc hned pero nebo štětec.

Ctnost svaté Terezie se jeví ještě prostější tím, že ji světice koná tak přirozeně a nenuceně.

Nenuceně, zdánlivě jako bez námahy, jeví se Terezie radostnou, laskavou, úslužnou a téměř nepozorovaně, ač nejednou s velkým vnitřním sebezáporem, vystupuje na ten stupeň dokonalosti, kde se ctnost – dílo milosti – zdá již vrozenou.

Vzpomínky
nevydané

Tak po několik let jako druhá vrátná poslouchá starší sestry, v tom úřadě své představené, jež byla velmi malicherná a při tom zdlouhavá ažaž... Byla to pro světici ustavičná zkouška trpělivosti: Tu se musila krabice klásti tak a tak, sedati se musilo tak a tak atd. atd.

Světice, jež měla povahu zcela jinou, snažila se klamati své okolí roztomilou vlídností, jako by ji to nebylo stálo ani nejmenšího přemáhání, a nikdo by nebyl uhodl, jaké násilí si činila, aby se jevila vždy stejně přívětivou.

Dobrá ta řeholnice pravila v stáří: „Ach, ta milá sestřička! To byl anděl, to jsem viděla

jasně!“ a dodala – nikdo se však tím nedal mýlit – : „Ale já si také mohu dát svědectví, že jsem ji učinila opravdu šťastnou.“

Táž přirozená nenucenost a zároveň jemnocit její lásky se jeví též v tomto příkladě:

Jedna stará řeholnice, která nemohla snést vůně květin, netrpěla, aby se kdy dala třeba jediná vonná květina k nohám sošky Ježíškovy na křížové klášterní chodbě.

Když tam světice jednoho dne položila krásnou umělou růži, volala ji tato sestra hned k sobě se zřejmým úmyslem, že jí řekne, aby květinu odnesla. Terezie však ji chtěla uchránit pokořením, že se mýlila, a zvolala vesele: Rady a vzpomínky

„Jen se podívejte, ctihodná sestro, jak pěkně se teď napodobuje příroda! Neřekla byste, že tato růže byla právě utržena v zahradě?“

Je-li však boj někdy velmi prudký, vítězí Terezie zase prostředky malými, zcela prostými, zcela lidskými. Přesvědčí nás o tom tento výňatek z Dějin duše:

„Dlouhou dobu měla jsem místo při roz- HI. 10
jímání poblíž sestry, která neustále šramotila růžencem nebo něčím jiným; možná, že jsem to slyšela jen já, neboť mám velmi jemný sluch, nemohu však ani říci, jak velice mne to unavovalo. Byla bych se ráda ohlédla, bych sestru upozornila, aby přestala šramotiti; cítila jsem však uvnitř, že je lépe snášeti to

trpělivě, především z lásky k Bohu a potom, abych nikoho nezarmoutila.

Zůstala jsem tedy klidna, ale někdy jsem se celá zpotila a místo modlitby jsem jen trpěla. Konečně jsem na to přišla, jak bych si při tom aspoň v hloubi duše zachovala pokoj a radost; přičiňovala jsem se milovati ten nepříjemný šramot. Místo, abych se pokoušela neslyšeti jej, to bylo nemožné, obrátila jsem pozornost k tomu, abych jej dobře slyšela, jako by to byl vzácný koncert, a ztrávila jsem čas při modlitbě – která nebyla modlitbou klidu – tím, že jsem tento koncert obětovala Ježíši.“

Při jiné příležitosti se světice ovládá podobně, ale s roztomilou veselostí:

HI. 10 „Stála jsem v prádelně,“ píše, „proti sestře, která perouc kapesníky, ustavičně na mne stříkala špinavou vodu. Chtěla jsem hned ustoupiti a otříti si tvář, abych sestře, jež mě kropila, ukázala, že by mi prokázala službu, kdyby se chovala pokojně. Ale hned poté jsem si myslila, že bych byla velmi pošetilá, kdybych odmítala poklady tak štědře udílené, a chránila jsem se projeviti nelibost. Naopak přičiňovala jsem se, abych si přála dostati hodně špinavé vody, takže za půl hodiny se mi skutečně zalíbilo toto nové „Asperges“, a umínila jsem si, že se po druhé, jak jen bude

možno, vrátím na to šťastné místo, kde se zadarmo rozdává tolik pokladů.“

Terezie však nepraví, že toto „šťastné místo“, jež si zvolila, bylo také místem nejšpatnějším, protože nejskrovněji osvětleným a nejméně vzdušným.

Prostotu světice lze konečně také viděti v čistém, nadpřirozeném úmyslu, který oživoval každý její úkon. V osobě svých představených poslouchala Boha; proto – svěřila se s tím několik dní před smrtí – „osvojila si 12. čce zvyk, nikdy neuvažovati, zdali to, co se jí poroučí, je užitečné nebo ne.“

Taková přímost úmyslu potlačuje každý zřetel na sebe.

Když byla světice novickou, poručila jí novicmistryně, aby po každé řekla, když jí bude bolet žaludek. Ačkoliv to bylo Terezii neobyčejně nesnadné, přece si pokládala za povinnost, aby poslechla, a protože jí žaludek bolíval denně, oznamovala to denně. Novicmistryně však zapomněla, co nařídila, a kárala novicku, že si ustavičně naříká; svaté dítě snášelo tuto výtku bez omluvy.

Totéž přání, jednati vždy s prostým úmyslem, projevuje též přiznáním, které učinila v poslední nemoci:

Jedna z jejích sester dostala dovolení navštívit Terezii a obávajíc se, že snad zneužila

dovolení k návštěvě v době společné zotavené, tázala se světice, co by činila na jejím místě.

20. čce „Šla bych přímo na zotavení,“ odpověděla Terezie, „a majíc pozor, aby mou oběť nikdo nepozoroval, ani bych se neotázala, jak se vám daří. Kdyby mě volali do nemocnice, posvětila bych svůj úmysl a šla bych tam, vám pro radost, ne pro své potěšení, abych vám tím vyprosila milosti, jichž bych, hledajíc jen sebe, nezasloužila. A pro sebe bych čerpala velkou sílu z těchto obětí.

Kdybych byla někdy učinila opak toho, co jsem si umínila, nebyla bych tím zmalomyslněla, ale byla bych se pokusila o nápravu této chyby tím, že bych si byla příště odepřela ještě více.“

Tímto krátkým přehledem přicházíme sami k závěru, který činí i světice, pravíc: „Tyto nicotky jsou mučednictvím, při němž jsme upíchání jehlicí.“ Ale toto skryté mučednictví jí zjednálo nesmírnou slávu, proto je dnes tak velkou, že podle slov prorokových nepohrdala dny malých věcí.⁶⁸

Rady a
vzpomínky
A. 1889

3. Prostota pečeti jejího ducha.

Nežli budeme zkoumati ducha prostoty naší světice, připomeňme si pro větší zají-

mavost, že Terezie, jež měla býti ve všem vzorem „malým duším“, jen ponenáhlu chápala cenu prostoty, která z ní vyzařovala tak jasně, když bylo dílo jejího posvěcení dokonáno.

Mluvic o skvělých skutcích vyhrazených malému počtu hrdinných duší, které jsou nad prostřednost povznášeny zvláštní milostí, přiznává se, že také ji tato zvláštní milost kdysi lákala.

Jako dívenka se nadchla skutečně pro svatou Janu z Arku, sníc o tom, jak by jí následovala; ale Ježíš jí ukázal, že „pravá moudrost záleží v prostotě a že není třeba přeplouti moře anebo vystoupiti na nebesa, abychom ji našli, že je v našem dosahu a že ji máme vždy po ruce.“⁶⁹ HI. 4

Později na Karmelu probudil se u ní tento sklon znovu. Čtouc o neobyčejných kajícnostech v životech svatých, přála si také činiti takové „velké věci“.

„Touha po kajícnosti byla i mně dána“, píše. HI. 8

Pán však dopustil, že jí nebylo dovoleno kráčetí touto cestou, a světice dodává:

„Jediné pokání mi dovolené bylo umrtvování mé samolásky, to však mi prospělo víc než tělesné kajícnosti.“ Tamtéž

Onemocněla, protože nosila příliš dlouho železný křížek, tím však se jí úplně rozjasnilo:

27. čce „To by se mi nebylo stalo pro tak nepa-
HI. 12 trnou věc,“ vysvětlovala později, „kdyby mi
Bůh nebyl chtěl ukázati, že kajícnosti sva-
tých nejsou pro mne ani pro malé duše, které
půjdou cestou dětství, kde není nic neoby-
čejného.“

Tím došla nevědomky stavu dokonalosti,
jež popisuje biskup Gay takto:

„Svaté duchovní dětství je stav dokona-
lejší než láska k utrpení, neboť při ničem se
neobětuje člověk tak dokonale, jako zůstá-
vá-li upřímně a pokojně maličkým. Duch
dětství ničí pýchu jistěji než duch pokání.“

Několik týdnů před smrtí, 3. srpna, dopo-
roučela jedné sestře, která se jí svěřila, umír-
něnost v kajícnostech, „protože v nich bývá
často více přirozenosti než ctnosti“.

Jednomu ze svých duchovních bratří na-
psala:

B. 20. čna 1897 „Vím, že mnoho světců konalo po celý
život úžasná umrtvování jako pokání za své
hříchy. Ale ,v domě Otce mého je příbytků
mnoho⁷⁰ . . . Ježíš to řekl. A proto kráčím
cestou, již mi naznačuje: Snažím se, abych
se nijak nezabývala sebou, a bez výminky
prenechávám Ježíši vše, co ráčí působiti v mé
duši.“

Když se její duše stala prostější, změnila
skutečně v některých věcech svůj názor. Tak

na př. se dříve snaživala mysliti při jídle na věci protivné, aby umrtvila svou chuť, aneb zdálo-li se jí jídlo příliš chutné, mísila je s trpkou bylinou.

„Ale,“ praví, „potom se mi zdálo prostější 31. srp. děkovati Pánu Bohu za vše, co mi bylo po chuti.“

Tak nekonává v jídelně jiných umrtvování mimo půst předepsaný řeholí a stejnomyslně přijímá vše, co se jí podává, dobré nebo zlé. Má k tomu též svá „pravidla“, jež uvádíme v jejich půvabné prostotě:

„Sladkosti jsem dávala Ježíškovi, výživné 24. čce věci sv. Josefu a Panna Maria dostávala také svůj podíl. Jestliže se na mne s něčím zapomnělo, bývala jsem velmi ráda, neboť pak jsem se skutečně odříkala pro Pána Boha.“

Jednou jí důvěrně vypravovali o zbožném knězi, jenž, aby se umrtvoval, snášel nesnesitelné svědění bez všeliké úlevy.

„Ó,“ zvolala pokorná světice, „jistě je každé 1. srp. umrtvování chvalitebné a záslužné, jsme-li si jisti, že ho Bůh žádá! Mýlíme-li se v jednání, je dojat naším úmyslem. Ale já bych se nebyla mohla zdržeti a tak jednati. Cvičila jsem se v ctnosti zcela jinak, podle rady naší sv. Matky Terezie: Bůh není tak malicherný jak my; duše se nemá zatěžovati množstvím titěrností!“

Uctívala a milovala zcela zvláště bl. mučedníka Theofana Vénarda z kongregace zámořských misí.

21. květ. „Mám jej ráda,“ praví, „protože je malý
HI. 12 světec, jeho život je zcela obyčejný, miloval velice svou rodinu; nerozumím světcům, kteří své rodiny nemilují . . .“

V Dějinách duše se světice podivuje zakladatelce Karmelu lisieuxského, ctih. Matce
HI. 8 Genovefě od sv. Terezie, a mluví o „šťěstí“, že žila několik let se světící, které lze nejen následovati, nýbrž která se posvětila právě ctnostmi skrytými a obyčejnými.“

Tamtéž „Ó, taková svatost,“ praví, „se mi zdá nejpravdivější a nejsvětější; po takové toužím, protože v ní není klamu.“

Když s ní mluvili o vnitřních útěchách, o viděních a zjeveních, tázali se jí, netoužili po takových věcech.

14. září „Ó ne,“ odvětila, „dokonce ne! Ne, nepřejí si viděti Pána Boha na světě! A přece ho miluji! . . .“

4. čna „Má cestička jest: netoužiti, abychom něco viděli; vždyť víte, že jsem Ježíši zpívala:

Ó, rozpomeň se!

*„Má duše nevolí
tě zřít v tom údolí:
Ó, rozpomeň se!“*

Jedna z jejích sester jí pravila, že k ní přijdou při smrti andělé, aby provázeli božského Spasitele, a že je uvidí v kráse a v oslňujícím světle.

„Takové představy mě nic netěší. Mohu se živiti jen pravdou; proto jsem si nikdy nepřála vidění. Na světě nelze viděti nebe ani anděly tak, jak skutečně jsou. Počkám raději na věčné patření.“ 5. srp.

Tento mír, tato prostota ji nikdy neopustily, ani prorocké trvání na tom, že nechce pro sebe nic, co by mohlo kdysi činiti duše malomyslnými. Proto zvolala živě, když jí činili naději, že zemře 16. července, na svátek Panny Marie Karmelské:

„Ó, to by se neshodovalo s mou cestičkou! Měla bych ji opustiti umírajíc?“ 15. čce

„Umřít láskou po sv. přijímání? A na velký svátek? To by bylo příliš krásné pro mne! Malé duše by mne v tom nemohly následovati. Na mé cestičce jsou jen věci zcela obyčejné. Vše, co činím, musejí dovésti i malé duše.“ HI. 12

„Jak vedete nyní duchovní život?“ tázali se světice.

Všecka překvapena takovou otázkou odvětila:

„Jak vedu nyní duchovní život? Inu, prostě trpím, to je všecko. Neříkám ani ‚Můj Bože, to je za Církev... Můj Bože, to je za Francii‘...“ 4. srpna

atd. Pán Bůh dobře ví, co má činiti s mým utrpením, vždyť jsem mu dala vše, abych mu způsobila radost. Velice by mě unavovalo, kdybych mu měla ustavičně říkati: „Dej to tomu a ono onomu“. Činím tak, jen když mě někdo o to prosí, a pak již na to nemyslím. Modlím-li se na nějaký úmysl, neobětují svá utrpení, nýbrž pravím zcela prostě: „Můj Bože, dej té duši vše, čeho já sama si přeji!“

V Dějinách duše napsala:

HI. 10 „Prosté duše nemohou užívatí prostředků složitých, a protože jsem jedna z nich, vnukl mi Pán sám prostředek velmi prostý, jak bych plnila své povinnosti. Dal mi porozumění pro slova Písně písní: „Táhni mě, za tebou poběhneme po vůni mastí tvých“⁷¹.

Ó Ježíši, není tedy třeba ti říkati: „Když táhneš mne, táhni i duše, které miluji!“ Stačí prostě říci: „Táhni mne!“ Ano, dala-li se duše upoutati opojující vůní tvých mastí, nepoběhne sama, nýbrž všechny duše, které miluje, poběhnou za ní; je to přirozený následek toho, že ji přitahuješ k sobě.“

C. 6. čce 1893 „Jak je snadno líbiti se Ježíši, uchvacovati jeho Srdce!“ pravila. „Potřebujeme ho jen milovati, nehledíce na sebe, a nehlobajíce příliš o svých chybách . . .“

HI. 9 „Stane-li se mi tedy, že upadnu do některé chyby, povstanu ihned.“

„Jediný pohled na Ježíše a poznání vlastní C. 6. čce 1893
bídy vše napraví.“

Všechnu potravu pro svou duši čerpajíc z evangelia, mohla říci na konci svého života:

„Nenalézám již v knihách nic, evangelium 15. květ.
mi postačí.“

V svém životopise napsala:

„Při modlitbě mě zaměstnává především III. 8
evangelium; z něho čerpám vše, čeho má ubohá dušička potřebuje.“

„Také z ostatního Písma svatého a z Násle- Tamtéž
dování Krista vybírá skrytou manu, manu silnou, zdravou a čistou.“

Litujíc, že někteří kazatelé se snaží ukazo-
vati Pannu Marii v nepřístupné výši, pravila: 23. srp.

„Kéž by nám ukazovali ctnosti, které by-
chom mohli konati! Je dobře, mluví-li o jejích
přednostech, ale mají nás hlavně učiti, kte-
rak jí máme následovati. Následování jest
Panně Marii milejší než podiv. A její život
byl tak prostý! Byť bylo kázání o Panně Marii
sebe krásnější, přece z něho nemáme téměř
užitku, když uvnitř jen žasneme.“

Doporučovala svým novickám úkony nej-
pokornějších ctností.

„Věřte mi, že psáti duchovní knihy a sklá- Rady a
dati nejvzletnější básně nemá tolik ceny jako vzpomínky
nejmenší úkon odříkání.“

„Svatost nezáleží v tom, abychom říkali C. 26. dub. 1889

krásné věci, ani abychom je myslili nebo cítili . . .“

C. 25. dub. 1893 „Bůh nepotřebuje našich skvělých skutků ani našich krásných myšlenek; kdyby chtěl vznešené myšlenky, zda nemá anděly, jejichž poznání nesmírně vyniká nad poznání největších veleduchů na světě? Ježíš nepřišel na zem hledat duchaplnosti ani nadání . . . Jen proto se nazýval „Květtem polním“, ⁷² aby nám ukázal, jak velice miluje prostotu.“

HLAVA TŘETÍ

LÁSKA SV. TEREZIE JEŽÍŠKOVY SE ZDOKONALUJE NA „CESTIČ- CE DUCHOVNÍHO DĚTSTVÍ“

„Dokonalá oddanost je vrcholem lásky a nejvyšším bodem tohoto vrcholu je duch dětství.“ Msgre Gay. –

„Duchovní dětství je nutnou podmínkou, abychom došli života věčného; věřící všech národů mají velkodušně nastoupiti tuto cestu, kterou sestra Terezie Ježíškova dosáhla hrdinné ctnosti.“ Benedikt XV. –

„Zalíbilo se Bohu ukázati celému světu, jak dokonale žila duchovním dětstvím, v němž byla mistrem svou prostotou a čistotou.“

Pius XI.

„V tu dobu učedníci přistoupili k Ježíšovi a řekli: ‚Kdo medle je větší v království nebeském?‘ A Ježíš zavolav pachole, postavil je uprostřed nich a objav je,¹ řekl jim: ‚Amen, pravím vám, neobráte-li se a nebudete-li jako maličci, nevejdete do království nebeského. Kdo se tedy poníží jako pachole toto, ten jest větším v království nebeském!‘“²

„I podávali mu dítky, aby se jich dotkl; učedníci však domlouvali těm, kteří je k němu brali. Ale Ježíš uviděv je, zamrzl se nad tím a řekl jim:³ ‚Vizte, abyste nepohrdali některým z těchto maličkých⁴ a nebraňte jim přijíti ke mně, neboť takových jest království Boží. Amen, pravím vám: Kdo nepřijme království Božího jako dítko, nevejde do něho!‘ A objav je, vzkládal na ně ruce a žehnal jim.“⁵

„Ježíš zaplesal v Duchu svatém a řekl: ‚Velebím tebe, Otče, Pane nebe i země, že jsi skryl tyto věci před moudrými a opatrnými a zjevil jsi je maličkým; ano, Otče, že tak zalíbilo se tobě.‘“⁶

„Toužila jsem vždy,“ píše svatá Terezie, HI. 9
„abych se stala světící; ale ach, kdykoli jsem se přirovnala k svatým, vždy jsem shledala, že mezi nimi a mnou je týž rozdíl jako v přírodě mezi vysokou horou, jejíž vrchol se ztrácí v mracích, a nepatrným písečným zrnkem pod nohama pocestných.

Ale nezmalomyslněla jsem, nýbrž si povídám: Pán Bůh nevnuká nesplnitelných přání; mohu tedy toužiti po svatosti, ač jsem tak

maličká. Vyrůsti však nemohu. Musím to strpěti, že jsem taková, jaká jsem, samá nedokonalost. Ale přičiním se, abych se dostala do nebe cestičkou přímou, krátkou, cestičkou zcela novou. Jsme v století vynálezů; teď se již nemusí namáhavě stoupati po schodech; u boháčů nahrazují se schody výhodně zdviž. Chtěla bych také objeviti nějakou zdviž, abych se jí vznesla až k Ježíši, neboť jsouc příliš maličká, nemohu vystupovati po příkrých schodech dokonalosti.“

„Prosila jsem tedy Písmo sv., aby mi značilo zdviž, po níž jsem toužila, a čtla jsem tato slova, pronesená ústy věčné Moudrosti: „Je-li kdo zcela maličký, pojď ke mně.“⁷ Přiblížila jsem se tedy k Bohu, tušíc, že jsem našla, co hledám.

Chtějíc zvěděti, co Bůh učiní se zcela maličkými, hledala jsem dále a našla jsem slova: „Jako matka své dítě laská, tak vás potěším, na prsou svých vás budu nositi a na klíně budete laskáni.“⁸ Ach, nikdy nepotěšila mou duši slova něžnější, lahodnější. Tvé náručí, ó Ježíši, je zdviž, která mě pozvedne k nebi. Proto již nepotřebuji růsti, naopak, musím zůstat malou a zmenšovati se víc a víc. Ó můj Bože, tys převýšil mé očekávání a já budu opěvovati tvá milosrdenství.“

Sv. Terezie Ježíškova našla tedy v duchu

dětství vrchol dokonalosti, nejvyšší projev své lásky, jedinou cestu do hlubin srdce Božího.

„Jsem jen bezmocné a slabé dítě,“ praví, HI. 11
„ale právě má slabost mi dodává odvahy, abych se obětovala tvé lásce, ó Ježíši.“

Nepochybuje, ví, že oběť její jest přijata, Tamtéž
neboť, „má-li se láska plně ukojiti, musí se skloniti až k nicotě.“

„Dříve přijímal Bůh silný a mocný jen oběti Tamtéž
,čisté a neposkvrněné‘;⁹ aby se usmířila Boží spravedlnost, ‚bylo třeba obětí dokonalých‘.¹⁰
Ale po zákonu bázně přišel zákon lásky a Láska si vyvolila za oběť mne, slabé, nedokonalé stvoření.“

Se svatou odvážlivostí se dovolává všech vlastností Božích. Nestací jí, že dobyla jeho lásky, že si zavolala na pomoc jeho milosrdenství, i v jeho spravedlnosti vidí důvod pro svou důvěru.

Milosrdenství se projevuje na hříšníkovi odpuštěním, spravedlnost na maličkých ochranou.

Protože jsou rodiče spravedliví, nežádají od svých dítek víc, než dítky mohou dáti, chrání je, živí je a trpí jejich chyby. A z této lidské spravedlnosti soudí světice o božské spravedlnosti, tak nesmírně dobrotivé a shovívavé k lidské slabosti!

„Tato spravedlnost, jíž se leká tolik duší, B. 1897

mně dodává radosti a důvěry,“ vysvětluje světice. „Ano, spoléhám právě tak na Boží spravedlnost jako na Boží milosrdenství. Proto je Pán milosrdný a milostivý, shovívavý a pln smilování, že je spravedlivý. Znáť naši křehkost a rozpomíná se, že jsme prach. Jako se otec smilovává nad dětmi, tak se Pán smilovává nad námi.“¹¹

6. srpna Světice podotýká: „I u chudiny se dá-
Rady a vá dítěti, dokud je zcela maličké, vše, čeho
vzpomínky potřebuje; jakmile však povyroste, již je ne-
chce otec živiti a praví: ‚Teď pracuj a starej
se sám o sebe!‘ Abych to nikdy nemusila sly-
šet, nechtěla jsem růsti, cítíc, že nejsem s to,
abych si sama zasloužila živobytí, věčného
života v nebesích.“

6. srpna Několik týdnů před smrtí mluví o témž
předmětě a praví: „Žádný z mých skutků
není dostatečnou oporou mé důvěry. Tak na
příklad, právě nežli se můj stav zhoršil, pro-
silo několik karmelitských klášterů o modlit-
by, předepsané naší řeholí za zemřelé sestry.
Nejprve jsem na to neměla kdy, teď, když je
mi hůř, zprostiti mě této povinnosti. A přece
bych byla ráda, kdybych si byla mohla říci
s uspokojením: ‚Vyplnila jsem své povinnosti
všechny.‘

Ale Pán Bůh mi hned ukázal, že jsem pří-
liš maličká, abych kdy v životě mohla spla-

titi třebas jen jediný ze svých duchovních dluhů, a že mě chce mít tak chudičkou. To bylo pro mne opravdu světlem a velkou milostí. Opakovala jsem tedy s rozkoší modlitbu sv. Jana od Kříže „Zaplať za mne všechny mé dluhy!“ a pocítila jsem hluboký mír, vídouc, že jsem tak dokonale chudou a že ve všem mohu spoléhati jen na Pána Boha.“

Pravila roztomile:

„Mými ochránci v nebi a nejmilejšími světci jsou ti, kteří nebe ukradli, jako sv. nevíňátka a lotr na pravici. Velcí svatí si nebe zasloužili svými skutky. Ale já napodobím zloděje: dostanu se do nebe lstí, lstí lásky, která mi otevře bránu nebeskou, mně a ubohým hříšníkům. Duch svatý mě k tomu povzbuzuje, když praví v Knize přísloví: „Pojďte, maličci, a učte se ode mne moudrosti!“¹²

Rady a
vzpomínky

Zvláštním důvtipem, jehož se jí dostalo, chápala, že, poněvadž je „Pánu rozkoší, býti mezi dětmi lidskými“,¹³ má napodobiti v svém duchovním životě všechn dětský půvab i dětinně nenucené chování maličkových dětí k milovanému otci.

„Budu tě milovati jako děcko,“ říkala Pánu Bohu...

*jak dítě, jež je plno něžnosti,
mé srdce laskáním tě pohostí...*

Jenom Ježíš

A jinde zpívá:

Mých nebes
dar

*Jej Otcem nazývat a jeho děckem být,
hle, toť mých nebes dar!*

Spisovatel Následování Krista praví, že vroucí láska mezi Bohem a duší vytváří mezi nimi „podivnou důvěrnost;“¹⁴ a vidíme, kterak Terezie se svatou smělostí vztahuje k sobě slova Isajášova, jež ji tak potěšila: „Jako matka své dítě laská, tak vás potěším. Na prsou svých vás budu nositi a na klíně budete laskáni . . .“¹⁵

Pozorujíc obraz, který představoval Spasitele s dvěma dětmi, z nichž nejmenší mu sedělo na klíně a nic se nebálo, kdežto druhé mu s plachou úctou líbalo ruku, pravila mile: 5. čce „Já jsem to maličké, které vylezlo Ježíši na klín, zvedá k němu hlavičku a objímá ho bez bázně. To druhé se mi tak nelíbí, je zdržlivé, jako bývají dospělí.“

Se zřetelem na slova Písma sv. „Serafové zahalovali své tváře před obličejem Páně“,¹⁶ pravila jednoho dne:

24. září „Pravili mi, že přijdu v nebi mezi serafy. Kdyby tomu tak bylo, nebudu jich následovati a jistě se nebudu zastíratí křídly, vždyť bych potom ani Pána Boha neviděla a zdálo by se, že se ho bojím. Jak pak bych se s ním

potom mohla laskati a přijímati jeho laskání?“

Ale tato slova, jež uklouzla duši milující, nejsou ještě podstatou ducha dětství; musíme je uvést v souvislost s hlubokým obsahem a s praktickým smyslem minulé hlavy a s dalšími výroky, jimiž se dokonale vysvětluje její nauka o „cestičce“. Poslyšme především její výměr o dětské duši:

„Maličkým býti, jest poznávati svou nicotu, nebýti malomyslným pro své chyby, neboť děti často padají, ale jsou příliš maličké, aby si velice ublížily.“ Proto zpívá:

*Můj klid: Chci malou jenom být;
a i když cestou klopýtám,
hned vstanu, mohu dále jít,
mne za ruku vzal Ježíš sám.*

Můj pokoj
a má slast

Jedné ze svých sester napsala:

„Mně se zdá, že je snadno cvičiti se v dokonalosti; pochopila jsem, že je toliko třeba, abychom se k Ježíši přitulili. Pozoruj děcko, které právě rozhněvalo matku tím, že se zlobilo nebo neposlouchalo! Postaví-li se vzdorovitě do kouta a křičí-li ze strachu před trestem, jistě mu maminka chyby nepromine. Vztáhne-li však ručky a řekne: „Dej mi políbení, já to již neudělám!“ zdali pak je mat-

L. 12. čce
1896

ka nepřivine něžně na srdce, zapomínajíc na vše, co učinilo ...? A přece dobře ví, že její miláček při první příležitosti začne znova. Ale to nevadí! Když se k ní opět a opět přitulí, nebude trestán nikdy.“

4. září „Tak jsem to dělávala s Pánem Bohem,
HI. 12 a proto budu od něho tak dobře přijata.“

Totéž píše jednomu ze svých duchovních
13 bratrů:

B. 13. čce „Dobrotivý Spasitel již dávno zapomněl na Vaše nevěrnosti, vidí jen již Vaše touhy po dokonalosti, a ty potěšují jeho Srdce. Prosím Vás snažně, nezůstávejte již u jeho nohou, poslechněte prvního popudu, který Vás vábí do jeho náručí.

Zdá se mi, že jen tehdy, když si jeho věrní nelaskavostem navyknou a neprosí ho za odpuštění, jen tehdy že může říci: „Rány, které vidíte na mých rukou, zasadily mi ruce těch, kteří mě milovali.“¹⁷

Ježíš se chvěje radostí, jestliže ti, kteří ho milují, přicházejí po každé chybě, vrhají se mu do náručí a prosí ho za odpuštění. Praví svým andělům totéž, co řekl otec marnotratného syna služebníkům: „Dejte mu prsten na ruku a veselme se!“¹⁸

Ach, jak málo je známa dobrota a milosrdná láska Srdce Ježíšova! Ovšem, musíme se pokořiti a uznati svou nicotu, abychom se

mohli radovati z těchto pokladů. A právě to nechce mnoho duší učiniti . . .“

Jsouc jista, že se Bohu líbí na cestě dětství, a doufajíc, že se na ní nemůže dopustiti hříchu jinak nežli z křehkosti, protože sama sobě velice nedůvěřuje a spoléhá toliko na Boha, praví roztomile:

„Jsem-li pokornou a zůstanu-li vždy maličkou, budu míti právo dělati až do smrti drobné pošetilosti, aniž tím Pána Boha urazím. Pohleďte na malé děti! Neustávají lámati, trhati, padati, ačkoli své rodiče velice milují a velice jsou od nich milovány.“ 7. srp.

V témž smyslu tvrdí:

„Malé děti nepřicházejí do pekla.“ 10. čce

Poslyšme, co vypravuje o svých sv. přijímáních:

„V okamžiku sv. přijímání představuji si někdy svou duši jako tříleté nebo čtyřleté děcko, které si při živé hře pošpinilo a pochuchalo šaty. Taková nehoda se mi přihodila v zápase s dušemi. Ale tu již spěchá Matka Boží, rychle mi svlékne pošpiněnou zástěrku, upraví mi vlásky a ozdobí je pěknou stuhou nebo prostě květinou . . . a jsem zase pěkná a mohu bez ostychu zasednouti k hostině andělské.“ Rady a vzpomínky

O svých modlitbách a o sv. přijímáních, při nichž se jí málokdy dostalo útěchy, píše:

HI. 8 „Měla bych příčinu své vyprahlosti hledati v své nepatrné horlivosti a v své nevěrnosti, měla bych se rmoutiti, že při modlitbě a při díkůčinění bývám často ospalá. Ale nermoutím se proto. Myslím, že malé děti se líbí rodičům, když spí, právě tak, jako když jsou vzhůru, že Pán Bůh zná naši slabost a že se rozpomíná, že jsme jen prach.“¹⁹

Tutéž dětinnost projevuje ve všech modlitbách :

HI. 10 „Aby nás Bůh vyslyšel, není třeba čísti z knihy krásné modlitby, složené právě k tomu neb k onomu účelu; kdyby tomu tak bylo, byla bych hodna politování. Jednám jak malé děti, které neumějí čísti; řeknu Pánu Bohu zcela prostě, co mu říci chci, a vždycky mi porozumí.“

V dopise jednomu z jejích duchovních bratří čteme toto důvěrné sdělení :

B. 1897 „Když někdy čtu různá pojednání, v kterých se popisuje dokonalost s tisícerými překážkami, znaví se můj ubohý malý duch velmi brzo; zavru učenou knihu, při jejíž četbě mě rozbolí hlava a vyprahne mi srdce, a vezmu Písmo svaté. A tu se mi hned vše vyjasní. Jediné slovo odhaluje mé duši nekonečné obzory, dokonalost se mi zdá lehkou, vidím, že stačí uznati svou nicotu a vrhnouti se jako dítě do náručí Božího. Ponechávajíc

velkým duším a vznešeným duchům krásné knihy, jichž nemohu pochopiti, tím méně podle nich jednati, jsem ráda, že jsem malá, protože dívky a ti, kdo jsou jim podobni, budou připuštěni k nebeské hostině.“²⁰

Dodává:

„Na štěstí je v království nebeském mnoho příbytků, neboť kdyby tam byly jen příbytky, jejichž popis a cesta se mi zdají nepochopitelnými, jistě bych tam nikdy nevzkročila. Ale jsou-li tam příbytky pro velké duše, pro poustevníky a pro mučedníky kající, jsou tam jistě i pro malé děti; naše místo je tam.“

Tamtéž

Rady a
vzpomínky

Vypočítávali před ní mnoho ctnostných úkonů, aby se dověděli, který má za nejúčinnější k dosažení dokonalosti. Jako z vnuknutí Božího projevila svou myšlenku takto:

„Ó ne, svatost nezáleží v tom neb v onom cvičení, nýbrž ve sklonu srdce, který nás činí pokornými a malými v ruce Božích, přesvědčenými o vlastní slabosti a směle spolupojícími na jeho otcovskou dobrotu.“

Vzpomínky
nevydané

Jedna z jejích družek si naříkala, že není tak bdělou jak Terezie, aby stále svou vůli upínala na Boha, a že mu nedovede vůbec říci, co by chtěla.

Světice jí odpověděla:

„Pro duši, která je Pánu zcela oddána, není toho třeba. Jest ovšem dobře, soustřeďovati

Tamtéž

svého ducha, ale klidně, neboť nucenost neoslavuje Pána Boha. Vždyť on uhodne všechny krásné myšlenky a projevy lásky, jež bychom pro něho rádi našli, a spokojuje se našimi tužbami; což není našim Otcem a nejsme my jeho malými dětmi?“

Tamtéž „Vzpomeňte si, že jste zcela maličká, a kdo je zcela maličký, nemá krásných myšlenek.“

Tamtéž „Není třeba, abyste rozuměla tomu, co Bůh ve vás působí, jste na to příliš maličká.“

Dodává:

Vzpomínky
nevydané „Pán Bůh se více raduje z toho, co působí v duši, která je pokorně spokojena se svou chudobou, než kdyby tvořil miliony sluncí a širý vesmír.“

Novickám také říkala:

Rady a
vzpomínky „Jednáte pošetile, posuzujete-li to neb ono a chcete-li, aby se všichni řídili vaším názorem. Budme malými dětmi. Malé děti však nevědí, co je lepší, pokládají vše za dobré. Ostatně, není záslužné poslechnouti, jen když se nám rozkaz zdá rozumným.“

Tamtéž „Jsme příliš malé, abychom dovedly vždycky překonávat nesnáze,“ říkala jim. „Nuže, zcela prostě proklouzněme pod nimi! Jen velké duše mohou létat nad mraky, když bouře zuří; nám nezbývá, než snášeti liják trpělivě. Což na tom, když trochu zmokneme, oschneme opět na Slunci Lásky!“

Aby jednu z novicек povzbudila v pokušení, napsala jí:

„Nahání-li noc malému dítěti strachu, nahání-li si, že nevidí toho, kdo je nese, ať zavře oči! Ježíš od něho žádá jen této oběti. Chová-li se takto pokojně, nebude se báti ani potmě, neboť tmy nevidí, a brzo zavítá mír, snad i radost do jeho srdce.“ Tamtéž

Že právě její dobrovolná maličkost se Ježíši velice líbí, ukazuje svým oblíbeným přirovnáním:

„Abychom náleželi Ježíši, musíme býti malými, tak malými jak rosná krůpěj . Ach, budme vždy jeho rosnou krůpějí, v tom je štěstí, dokonalost, ale i velká milost. Ale jak prostými musíme býti, abychom té milosti užívali dobře! Ach, jak málo jest duší, které touží po tom, aby byly malými a neznámými! Praví: ‚Zda nejsou řeky a potoky užitečnější než rosná krůpěj? Copak vykoná taková krůpěj? Nepokládáme ji za nic! Může nanejvýš osvěžiti na okamžik útlou korunku polního kvítka, které dnes jest a zítra ho nebude.‘ C. 25. dub.
1893

Ach, vy jistě neznáte „pravého Květu polního,“²¹ jenž ráčil prodlévati ve vyhnanství na naší zemi a ztráviti zde noc svého života. Kdybyste jej znali, lépe byste pochopili výčitku Ježíšovu Martě: ‚Jednoho jest potře-
bí...‘²²

Jedné novice, jež malomyslněla pohledem na své nedokonalosti, odpovídá:

Rady a
vzpomínky

„Připomínáte mi děfátko, které se staví na nožky, ale neumí ještě běhati. Chtějíc stůj co stůj vystoupiti po schodech, aby se dostalo k mamince, zvedá nožku, aby vystoupilo na první schod. Marná námaha, padá opět a opět, nemohouc pokročiti. Nuže, buďte takovým děfátkem, zvedejte nožku opět a opět, cvičíc se ve všech ctnostech, abyste stoupala po schodech dokonalosti, ale nemyslete si, že vystoupíte třeba jen na první schod! Ne, Bůh žádá od vás jen dobré vůle. Hledí na vás svrchu se schodů sláskou; jednoho dne přemožen vašimi marnými námahami, sestoupí sám, vezme vás do náručí a vynese vás navždy do svého království, kde ho již nikdy neopustíte.“

Světice skutečně pravila:

6. srp.

Rady a
vzpomínky

„Zůstatí malým znamená, nepřivlastňovati si ctností, které konáme, jako bychom byli sami něčeho schopni, nýbrž uznávati, že Bůh vkládá tento poklad do ruky svého dítěte, aby ho užívalo podle potřeby.“

Jestliže se někdo pokoušel ctnostmi se zásobiti, kárala:

Vzpomínky
nevydané

„Pravila jste mi, že mne chcete následovati. Což nevíte ještě, že jsem velmi chudičká? Bůh mi dává jen po trošce, čeho potřebuji, abych se cvičila v ctnosti.“

Vizme, kterak smýšlela, když jí byly svěřeny novicky :

„Na první pohled jsem poznala,“ píše, „že HI. 10 tato úloha je nad mé síly. Běžela jsem tedy hned do náručí Božího, napodobujíc malé děti, které, pojme-li je strach, kladou rusou hlavičku na rámě otcovo, a pravila jsem : „Pane, vidíš, že jsem příliš malá, abych živila tvé děti. Chceš-li skrze mne dávat každému z nich, co mu přísluší, naplňuj mou ručku, a já neopouštějíc tvého náručí, ani hlavy neobracejíc, budu udělovati z tvých pokladů duším, které se přijdou ke mně nasytiti.“

A brzo zjišťuje, že „měla vždy plnou hrst, HI. 10 kdykoli toho bylo potřebí“.

O soudu Božím, jenž podle Písma sv. bude velmi přísný pro ty, kdo vedou jiné, dovoluje si tvrditi :

„Maličcí budou souzeni vždy co nejmírněji.“²³ Je možno zůstat malým i v nejed- HI. 12 povědnějších úřadech a do nejpozdnějšího stáří. Kdybych zemřela až v osmdesáti letech, vím dobře, že bych zůstala právě tak malou, jak jsem teď. A je psáno, že „na konci světa se Bůh zvedne k soudu, aby zachránil všechny tiché a pokorné na zemi“;²⁴ nepraví se, „aby soudil“, nýbrž „aby zachránil“.

„Příčinuj se všemožně, abych zůstala zcela L. 12. čce 1896

malým dítětem,“ napsala; „proto mi není třeba činiti příprav. Ježíš sám musí za mne zaplatiti cestovné a vstupné do nebe.“

Až do posledního večera svého života může opakovati:

Svatým
neviňátkům

*Vás dal mi Bůh pro život celičký
jak svatý vzor.*

*Chci sledovati vás jen, Dětičky,
Nevinných sbor.*

Několik týdnů před smrtí praví:

11. srp. „Ó, nikdy bych nechtěla prositi Pána o vět-
HI. 12 ší utrpení, neboť jsem příliš malá, potom by
to bylo utrpení mé vlastní. Musila bych je
nésti samotinká, a já jsem sama nikdy nic
nedokázala.“

A dále:

26. srp. „Jsem jako maličké dítě . . . bez myšlenek,
trpím prostě minutu za minutou; nemohu
se ani znepokojovati pro to, co přijde.“

Vstupujíc do nebe mohla proto zpívati, co
klade naartyjedné ze svých nejmilejších světic:

Hymna
Jany z Arku

*Bud' tobě všechna chvála, zpěv a čest,
všemocný Bože v síle strašlivé!
Hle, kdo z tvé vůle vítězem tu jest?
Já, dítě slaboučké a bázlivé!*

Duchovní dětství

A dnes není nikoho, kdo jen poněkud zná život „Terezčín“, aby se nepřipojil k ohromným zástupům, velebícím tento život, tak významný zásluhami duchovního dětství. Ano, zde je tajemství svatosti.²⁵

HLAVA ČTVRTÁ

UTĚŠENÉ OVOCE ŽIVOTA ZASVĚCENÉHO LÁSCĚ

„Veliký dar je láska a zajisté veliké dobro. Onať sama
ulehčuje každé břímě a klidně snáší všelikou ne-
srovnalost. Snášít břímě bez těžkosti,
oslazuje každou hořkost a činí
ji lahodnou.“¹

„Spravedlivý smí se radovati a těšiti,² neboť blažená duše, která hledí na Pána,³ praví Duch svatý. A protože sv. Terezie Ježíškova se láskou ustavičně obracela k Bohu, dýchalo v ní všechno štěstím.

Vskutku, splnilo se na ní až nápadně, co praví Písmo svaté o podivuhodném muži Tobiašovi, když ho Pán vyzkoušel: „Ostatek jejího života byl radostný, a prospívajíc v bázni Boží, odešla v pokoji.“⁴

Svěťice měla vždy na rtech mírný úsměv, který někdy mohl někoho i klamati o pravé podstatě jejího života; ale jen proto, že neznal každý jejích zásad a neslyšel jejích slov:

„Ó, jaký mír zaplavuje duši, jakmile se povznese nad přirozené city! Ne, není radosti, již by bylo možno přirovnati k radosti její...“ HI. 9

„Jakmile do mého srdce zavítala láska a zároveň potřeba zapomínati stále na sebe, byla jsem šťastna.“ HI. 5

Radost byla tedy odměnou jejího sebezáporu a utěšeným ovocem jejího života zasvěceného Lásce, a – řekněme to – „ctností“, jak jsme to již zjistili v hlavě o její něžné lásce.

Vizme již první známky její velkodušnosti: Již jako dítě psávala „Terezka“ ráda do krasopisných sešitů slova, jež kdysi slyšela: „Svatý, který je smutný, je smutný svatý.“⁵ Bylo možno je čísti všude v jejích sešitech, někdy i několikrát různým písmem na téže

stránce. Smutek ji tedy nijak nevábil a již tehdy se ohrazovala proti tomu, že by se chtěla státí světicí smutnou, aby se nestala „smutnou světicí“.

27. května

„O některých svatých se vypravuje,“ pravila později, „že byli vážní i při zotavené; nesnažím se jich následovati, naopak, uctívám velice ctihodného Theofana Vénarda; mám ho ráda, protože mnoho trpěl, a byl vždy veselý“.

Terezie byla také „vždy veselá.“

Při zotavené dovedla býti tak vlídnou, duchaplnou, a naskytla-li se příležitost, i vtipnou, nikdy však nebyla pichlavou, takže bylo radost ji poslouchati.

„Kde pak je dnes sestra Terezie Ježíškova?“ tážávaly se sestry, když hned nepřišla na zotavení, a odpovědělo-li se na př., že na ni došlo umývati talíře, povzdechly si zejména mladší a nejedna starší byla téhož mínění: „To se dnes ani nezasmějeme!“

Buď nám dovoleno, abychom do tohoto pojednání poněkud suchého vložili několik malých ukázek milé veselosti naší světice.

Jednoho večera Matka Anežka a obě její sestry na okamžik v nemocnici zdřímly únavou a zármutkem!

„Petr, Jakub, Jan . . .!“ pravila jim světice šelmovsky.

Jindy chytila ošetřovatelka do pasti myš. Poněvadž však myška byla jen poněkud poraněna, radily se sestry potichu za postelí naší světice, jak by myš zcela usmrtily. Toho si nevšímajíc, poplakávala v téže chvíli jedna novicka u světice, jež právě velice trpěla. Terezie, chtějíc ji rozebrati, kývla na ni a pošeptala jí: „Slyšíte tu historku o myšce? Přineste mi rychle to ubohé zvířátko a dejte mi je sem vedle. Hned jakmile přijde lékař, dám je proklepati a vyšetřiti; uvidíme, která z nás dvou nemocných se dřív uzdraví!“

Když se za jiné příležitosti hovor o sv. chudobě stával až příliš vážným, zvolala Terezie:

„Svatá chudoba! Světice, která nepříjde do 9. čce nebe! To je zvláštní!“ Zasmály se – a to chtěla.

Takové a podobné vtipné nápady podávají svědectví o její veselosti a ještě víc o jejím dobrém srdci.

Zpívala:

*Jsou duše tady, jejichž zrak
vždy marně hledá štěstí, zdar;
však u mne je to naopak,
v mém srdci sídlí slasti dar.
Já vpravdě zcela šťastna jsem,
vždyť konám jenom vůli svou;
proč nemám jásat v štěstí svém,
proč nemám býti veselou?*

Můj pokoj
a má slast

Novickám připomínala, že by to bylo nedůsledné, kdyby kdo pracně vlekl břímě stavu řeholního, ač při slibech hlasitě prohlásil, že zcela dobrovolně a ochotně chce zachovávat řeholi.

Její vůle byla vždy sjednocena s vůlí Boží a mohla vpravdě říci: „Konám na světě jenom vůli svou.“

Pravila též:

Hl. 8 „Dovedu vždy býti šťastnou a těžiti ze své bídy.“

Oddanost

*Ne, klidu mého vděk
nevezme celý svět;
výš nežli skřivánek
má duše spěje v let!
Nad sídlem mraků všech
je nebes modrý luh
a tam je svatý břeh,
kde vládne dobrý Bůh.*

Jedné novicce pravila:

Rady a
vzpomínky

„Tvář je odleskem duše. Vaše tvář má býti vždy pokojná a veselá jak u malého dítěte, vždy spokojeného.“

Nerada slýchala slov: „To je smutný život!“

Tamtéž

„Vyhnanství je smutné, ne život!“ namítala. „Jmenujme krásným jménem „život“ jen to, co nikdy neumírá; a protože se již zde na

zemi z toho můžeme těšiti, není život smutný, nýbrž veselý, velmi veselý.“

Uvedli jsme již několik ukázek z její básně „Má dnešní píseň“, kde v naprosté oddanosti pamatuje toliko na dnešní den. Tak dovede výtečně zaplašovati všecken nepokoj. V téže básni také čteme:

*Nač starati se mám, že temná budoucnost?
Prositi pro zítřek? – Ó, nežádej to jen!* Má dnešní
píseň

*dej mi své lásky dar, zachovej milost svou
pro dnešní jenom den!*

Později praví:

„Trpím jen okamžik. Jen proto si člověk 19. srpna
zoufá a klesá na mysl, že myslí na budoucnost a na minulost.“

„Srdce spokojené s Bohem – stálé hody“,⁶ praví Písmo svaté. Protože sv. Terezie byla stále spokojená se svým Bohem, byla její duše i na bolestném lůžku v hojnosti a v radosti, jak se sama přiznává:

„Jsem po celý den na duchovní svatbě.“ 9. čce

„Ó, jak šťastnou mě činí Pán, jak lehké a 11. 10
sladké je sloužiti mu na světě!“

Právě tím, že mu sloužila, měla podíl na jeho bohaté hostině.

Jednoho dne, když přinesla oběť, nezavedši

hovor na věc pro ni zajímavou, pravila:

19. čce „Kdybych byla jednala jinak, nebyla bych bývala šťastnou.“ Jinými slovy: Kdybych Ježíši nebyla přinesla ovoce své lásky, ani sama bych nebyla z něho okusila.

Ale protože se přemáhala opravdově a vytrvale, praví, že vždy sedí u této bohaté tabule.

Vzpomínajíc na své první mládí ve světě, píše:

- HI. 5 „Cvičení v ctnosti se mi stalo lehkým a přirozeným. S počátku bývalo mi znáti na tváři, že bojuji, ponenáhlu však mi byl sebezápor lehký i v prvním okamžiku. Za to, že jsem působila s jednou milostí, udělil mi Ježíš mnoho jiných.“

Když pokorně vypočítala několik svých obětí, poukazuje na požehnané ovoce milosti, jež z nich vzešlo:

- HI. 6 „Takovými nicotkami jsem se připravovala na to, abych se stala snoubenkou Ježíšovou, a nemohu ani říci, kterak jsem touto věrností prospívala v oddanosti, v pokoře a v jiných ctnostech.“

Když později přemohla přirozený odpor svou úslužnou láskou k bližnímu, přiznává se:

- HI. 9 „Vnitřní klid, který jest mým údělem, přičítám jednomu boji, v němž jsem zvítězila.

Od tohoto vítězství přicházejí mi nebeské zástupy na pomoc a nestrpí, abych byla poraněna, když jsem mužně bojovala.“

„Jen láska může rozšířiti mé srdce . . .“ HI. 9

A protože se lásce věnovala nadšeně, píše:

„Ó ano, odměna je velká již zde na světě; na této cestě je těžký jen první krok.“

Vypravuje o jednom úkonu lásky, na nějž vzpomínka jí zůstává jak „vůně, jak nebeský vánek“, neboť při něm „osvítíl Pán její duši paprsky pravdy, převyšujícími tak velice temný lesk pozemských rozkoší, že by těch deset minut, věnovaných tomuto úkonu lásky k bližnímu, nedala ani za tisíc let radostí světských.“ HI. 10

Toho večera, kdy se nehlásila o svou ztracenou lampu a zůstala trpělivě potmě, „byla její duše“, jak světice vypravuje, „ve vnější tmě naplněna božským světlem“.

HI. 7

Již dříve pravila:

„Působí-li duše s milostí, jest okamžitě ve světle.“ Rady a vzpomínky

Tato a další již známá slova velice se hodí k předmětu, o němž jednáme, takže je opakujeme:

„Od té doby, co v ničem nehledám sebe, žiji nejšťastnějším životem, jaký si lze mysliti.“ Tamtéž

„Kdyby lidé věděli, kolik získáme, zapíráme-li se ve všech věcech . . .!“ Tamtéž

Hl. 1 „Jho Páně je sladké a lehké; jakmile je přijmeme, ihned pocítujeme jeho sladkost.“

Rady a vzpomínky Poučovala novicky, že je zdrojem vnitřního míru, necháváme-li se beze stesku každého okamžiku vyrušovati, a ukázala jim odměnu za to:

O pasačce

*Něha Boží se rozmnoží,
dá zapomenout strastí hned,
když jdete trnům, po hloží,
tu zdá se vám, že je to let . . .*

Vzhledem k obětem, jež ukládá svému srdci, bojujíc proti své příliš přirozené touze
Hl. 4 po lásce, praví, že „nic pomíjejícího ji nemůže již sklíčiti“.

Jinde jedná o téže věci podrobněji:

Hl. 10 „Jak jsem teď ráda, že jsem si nepovolovala na počátku svého řeholního života! Již teď požívám odměny slíbené těm, kdo bojují statečně. Teď si již nemusím odpírati vnitřních útěch, neboť mé srdce jest upevněno v Bohu

Protože milovalo jen Boha jediného, pohnáhlou dospělo, takže může těm, kdo jsou mi drazí, věnovati něhu mnohem hlubší, než kdyby se bylo soustředilo v lásce sobecké a neužitečné.“

Hl. 9 „Ó, jak je Pán dobrý, že mou duši vedl výš

a výš, že jí dal křídla! Sítě střelců mě již nemohou polekati, neboť „marně se rozpíná síť před očima těch, kdo mají křídla“.“⁷

Ještě jako novicka slyší, kterak dvě řeholnice, aniž se domluvily, jedna po druhé, s nejlepším úmyslem soudí o ní zcela opačně.

„Od toho okamžiku,“ praví, „pokládala jsem mínění tvorů vůbec za nicotné a tento dojem tak hluboko pronikl mou duší, že od té doby chvála i hana se vždy po mně sveze, nezanechávajíc ani nejmenší stopy.“ 25. čce
Hl. 12

Zmiňme se ještě o jiném požehnaném ovoci, jehož se dostalo její důvěře: o velké prozíravosti a o tom, jak byla neosobní při vedení duší.

O svém styku s novickami a o pomoci, kterou jí Bůh uděluje, světice ujišťuje:

„Od té doby, co jsem se ubytovala v náručí Ježíšově, jsem jako stráž, pozorující nepřítel s nejvyšší věže pevnosti. Nic neujde mému pohledu. Často se sama divím, že tak jasně vidím.“ Hl. 10

Starosti v úřadě, jenž jest jí svěřen, jí neodnímají nic z veselého klidu, jak dosvědčuje její jednání, jež tak mile popisuje:

„Házím svým ptáčkům vpravo i vlevo dobrou zrnka, která mi Bůh vkládá do ruky, a potom se již o ně nestarám. Někdy se zdá, jako bych jim nic nebyla hodila; jindy to přináší 15. květ.

užitek, ale Pán Bůh mi říká: „Dávej, jen stále dávej a nestarej se o výsledek!“

Jinde jako zvláštní kontrast jí zazáří zlatý paprsek radosti v temnotách, neboť nedbajíc svého trapného pokušení proti víře v nebe, popisuje duševní stav „květinky“ takto:

Hl. 9 „Ježíš vida bezpochyby, že je již dosti zalita, nechává ji růsti v teplých paprscích zářivého slunce. Oblažuje ji toliko svým úsměvem!...“

A tak ji vidíme ještě veselou a pokojnou, i když hledí smrti v tvář: je to další „ovoce radosti“.

K slovům evangelia „Vstalť jest, není ho tuto!“⁸ podotýká:

29. květ. „Nejsem již přístupna každé bolesti jako v dětství, jsem jako vzkříšena, a nejsem již tam, kde se domnívají, že jsem. Došla jsem tam, kde již nelze trpěti, protože každá bolest je mi sladká.“

5. čce „Nermuťte se, že jsem nemocna, hleďte, jak mě Pán Bůh oblažuje! Jsem vždy veselá a spokojená.“

A pozorujíc své vyhublé ruce pravila:

8. čce „Jakou radost cítím, vidouc, kterak odumírám!“

Rady a
vzpomínky

9. čna „Jak ráda bych pomohla ‚božskému Zloději‘, aby mě ukradl! Vidím ho zdaleka a chráním se křičeti: ‚Zloděj, zloděj!‘ naopak přivolávám ho: ‚Sem, sem!‘“

Na otázku zpovědníkovu „Jste ochotna zemřít?“ odpovídá:

„Ach, Otče, myslím, že víc ochoty potřebuji k tomu, abych žila; při myšlence na smrt se raduji.“ 6. čna

„Smrt není přízrak, není hrozné strašidlo, jak se maluje na obrazech! Katechismus praví, že smrt jest odloučení duše od těla, a není nic jiného. Nuže, nebojím se odloučení, které mě navždy spojí s Bohem. Jaká radost, viděti toho, býti souzenu od toho, jehož jsme milovati nade všecko!“ 1. květ.
Rady a
vzpomínky
A. 1897

Několik dní před smrtí pravila opět:

„Nepřála jsem si nikdy, abych zemřela o některém svátku. Má smrt bude již sama o sobě dosti krásným svátkem.“ 2. září

Vzpomínáme na tuto modlitbu svaté Terezie:

„Chci, aby Ježíš ovládl všechny mé schopnosti, abych již nekonala skutky jen lidské a osobní, nýbrž zcela božské, které jsou vnuknuty a řízeny Duchem Lásky!“ Rady a
vzpomínky

Tato naprostá vláda Boží nad srdcem lidským je zářivým plodem života lásky a Pán sám nás o tom ráčí ujišťovati ústy své malé snoubenky.

Jednoho dne za své nemoci pozorovala nebe. Jedna spolusestra se domnívala, že je to projevem její nadšené lásky. Terezie se jen

usmála a pravila později Matce Anežce Ježíšové:

8. srpna „Matičko, naše sestry nevědí, co trpím.
Hl. 12 Pohlížejíc na modré nebe, myslila jsem jen na krásu oblohy. Opravdové nebe se mi zavírá čím dál tím více . . . Poznámka sestřina mě napřed zarmoutila, ale pak mi odpověděl vnitřní hlas: „Ano, tys pozorovala nebe z lásky. Protože se tvá duše zcela vzdala Lásce, jsou všechny tvé skutky, i nejlhostejnější, poznačeny touto božskou pečetí.“

Vizme ještě ovoce míru a štěstí, jež Bůh uděluje pokoře:

Uznávajíc svou maličkost a neschopnost k jakémukoliv dobru, nalézá Terezie za to pomoc Ježíšovu a jeho slepou něhu. Tuto myšlenku vyjadřuje v těchto verších:

Božskému
Srdci Páně

*Chtěla bych srdce mít, jež plno něžnosti,
jež bude oporou mi věků na věky,
vše ve mně miluje, i moje slabosti.*

Rady a
vzpomínky

Věří nejen, že Pán zahazuje chyby malého dítěte, Terezie spatřuje v božském odpuštění i zdroj milostí:

20. října 1888

„Kdykoliv se k němu vrátíme“ tvrdí, „miluje nás ještě víc než před naší chybou.“

Ano, „jediný, snad ani nepocítěný, úkon lásky napraví vše víc než dobře. Ježíš se u-

směje a pomůže nám, aniž to pozorujeme.“

V svém obětování Lásce prosí znovu jako v den prvního sv. přijímání:

„Prosím tě, můj Bože, nedopusť, abych se ti kdy znelíbila.“ Úkon obětování

Ale jestliže to neučiní, kde bude „ovoce její důvěry“?

Inu, potom je bude trhati vyznávajíc pokorně své nedostatky, neboť ví, že je Pán spokojen její dobrou vůlí.

„Ach,“ pravila, „přiznávám se, že jsem daleka toho, konati to, co chápu, a přece již pouhá touha po tom mi dodává míru.“ Hl. 9

Potom praví:

„Prosím tě, můj božský Snoubenče, buď ty sám obnovitelem mé duše!“ Modlitba 16. čce
1895

Volá:

„Jak sladká je cesta lásky! Ovšem, lze na ní padnouti, dopustiti se nevěrností, ale láska, jež umí ze všeho těžiti, stráví brzo vše, co by se Ježíši nelíbilo, a zanechává v hloubi srdce jen mír, hluboký a pokorný mír.“ Hl. 8

A vzpomínajíc na své obětování Lásce praví s jistotou:

„Od toho dne mě Láska proniká a obklopuje; každého okamžiku mě milosrdná Láska obnovuje a čistí a nenechává v mé duši ani stopy hříchu. Ne, nemohu se báti očistce, neboť vím, že oheň lásky posvěcuje víc než Taintéz

Hlava čtvrtá

oheň očistcový. Víím, že Ježíš nás nemůže nechat zbytečně trpěti a že by mi nevnukl přání, která pocítuji, kdyby je nechtěl splnit . . .“

Jinde píše :

B. 1897 „Jak by se mohl Pán Bůh dáti předstihnouti velkodušností? Jak by mohl očisťovati v očistcových plamenech duše, stravované žárem božské Lásky? . . .“

Rady a
vzpomínky

„Myslím, že pro oběti lásky nebude soudu, ale spíše bude Ježíš spěchat, aby věčnými rozkošemi odměnil svou vlastní lásku, kterou uvidí planouti v jejich srdcích.“

Konečně se sv. Terezii splnilo, co krátce předtím tušila :

C. 14. čce
1889

„Zdá se mi, že Pán Bůh nepotřebuje let, aby dokonal v duši své dílo lásky. Pod paprskem jeho Srdce může se jeho květinka rozvinouti pro věčnost za jediný okamžik.“

A Pán vyslyšel její modlitbu.

31. srpna

„Prosila jsem ho,“ praví, „aby, stravuje mě rychle láskou, posvětil mě právě tak, jako kdybych žila dlouhá léta.“

A. 1890

Ano, „u ní nahradila láska dlouhý život, neboť Bůh, jsa věčný, nehledí na čas, nýbrž jen na lásku.“

D O S L O V

Umřítí láskou! hle, má naděje!
Až uvidím, jak klesá řetěz pout,
až Bůh mou odměnou se zaskvěje,
pak jiných statků nechci dostihnout,
jen láska jeho výš mě unáší,
v své objetí mě navždy spěje vzít,
hle, úděl, jenž mi nebe přináší!
Jen láskou žít!

Žít láskou!

„Ó Ježíši, můj přesvatý Orle, budu na tebe upíratí oči tak dlouho, jak budeš chtít; dám se okouzlití tvým božským pohledem, chci se státí kořistí tvé lásky! Jednoho dne, tak doufám, vrhneš se na mne, a odnášeje mě do výhně lásky, ponoříš mě konečně do té žhavé propasti, abych se stala navždy tvou šťastnou obětí! . . .“

Hl. 11.

Když sv. Terezie jednoho dne na smrtelné posteli vděčným pohledem přehlédla nejdůležitější události a milosti svého tak krátkého života, povzdechla:

„A přece, jak krátce jsem žila!“

Jiní by se na první pohled mohli diviti tomu, že sv. Terezie, ač byl její život vskutku tak krátký, jest přece v nebi i na zemi počtěna korunou takové slávy a moci. Jak bychom tu nechápali učení Páně: jen láska má před ním cenu! A nesvěřil Bůh právě proto poslání to dítěti, abychom ho poznávali, jaký jest, a ho milovali, jak toho zasluhuje, aby se nikdo nemýlil a nezaměňoval cenu skutků s cenou lásky?

Rozjímajíc o I. listě sv. apoštola Pavla ke Korintským, vnikla Terezie do toho potěšitelného tajemství a našla v něm úlevu pro své žhavé touhy. Píše:

„Pozorujíc mystické tělo Církvě sv., nepoznala jsem se v žádném z těch údů, které popisuje sv. Pavel, či spíše chtěla jsem se

poznati ve všech. Láska mi dala klíč k mému povolání. Pochopila jsem, že, skládá-li se tělo Církve z různých údů, nechybí ani ústrojí nejpotřebnější, nejušlechtilejší; pochopila jsem, že má srdce a že to srdce hoří láskou. Poznala jsem, že jen láska uvádí v činnost její údy a že, kdyby uhasla, apoštolé by již nehlásali evangelia, mučedníci by se zdráhali prolévati krev. Poznala jsem, že v lásce jsou všechna povolání, že láska je všechno, že objímá všechny časy a všechna místa, protože je věčná!

I zvolala jsem v překypující radosti: „Ó Ježíši, má Lásko! Konečně jsem našla své povolání! Mým povoláním je láska! Ano, našla jsem v lůně Církve své místo a to místo dals mi ty, můj Bože. V srdci svaté matky Církve budu láskou. Tak budu vším, tak se splní můj sen.“

Pravila:

„Ty víš, můj Bože, že jsem si nikdy nepřála nic jiného, než milovati tebe jediného, že netoužím po jiné slávě. Tvá láska mě předcházela od mého dětství, rostla se mnou a teď je propastí, jejíž hlubiny nemohu vyzkoumati. Láska budí lásku, moje láska vzlétá k tobě.“

HI. 10 Chtěla by vyplniti propast, která ji přitahuje . . .“

Jinde jsme již řekli, že světice se nabídla

v oběť zápalnou milosrdné lásce Boží proto, že – jak podotýká – mnoho duší se nabízí v oběť Boží spravedlnosti, nikdo však nepomýšlí na to, aby se stal obětí Lásky. A tu se jí vydral ze srdce tento výkřik:

„Ó můj božský Mistře, má zápalné oběti přijímati jen tvá spravedlnost? Nepotřebuje obětí také tvá milosrdná láska? Je na všech stranách zneužívána, odmítána . . .; srdce, která chceš láskou zasypávati, obracejí se k tvorům a prosí je o štěstí a o bídnu lásku jediného okamžiku, místo aby se vrhla do tvého náručí a ponořila do výhně tvé nekonečné lásky.“

„Ó můj Bože, zůstane tvá pohrdaná láska v tvém srdci? Zdá se mi, že, kdybys našel duše, které se obětují tvé lásce, že bys je rychle strávil; radoval by ses, že nemusíš zdržovati plamenů nekonečné něhy, které jsou v tobě.“

Touží-li po úlevě tvá spravedlnost, jež vládne toliko nad zemí, oč více touží tvá milosrdná láska, aby roznítla duše! Vždyť tvé milosrdenství sahá až do nebe!¹ Ó Ježíši, kéž bych já byla tou šťastnou obětí! Rač strávit svou malou hostii plamenem své božské III. 8 lásky!“

Tentokrát Pán neotálel! Roztrhl najednou mraky pochybností a zkoušek, jimiž trpěla

světice i při takovém vzletu, a Duch Lásky uchvátil citelně „svou šťastnou oběť“.

Byl to ovšem jen záblesk, ale záblesk věčnosti, jenž by byl duši Tereziinu vyprostil z pout smrtelnosti, kdyby Pán nebyl učinil div.

HI. 12 „Několik dní poté, když jsem se obětovala milosrdné lásce,“ vypravuje světice, „začala jsem se v kůru modliti křížovou cestu a na jednou jsem pocítila, že jsem zraněna ohnivým šípem takžhavým, že jsem se domnívala, že umru. Nedovedu vysvětliti to zanícení. Prudkost toho plamene nelze vystihnouti nijakým přirovnáním. Zdálo se mi, jako by mě neviditelná moc zcela ponořovala do ohně. Ó, jaký žár, jaká sladkost! Jen ještě minutu, ještě vteřinu – a má duše by se byla odloučila od těla!“

Touží, aby všichni tvorové zakusili toho nevýslovného žáru, protože pak, jak světice HI. 8 tvrdí, „by se nikdo Boha nebál, nýbrž jej miloval co nejvíc“.

A nadšeně pokračuje:

„Mně dal své nekonečné milosrdenství... Mám jenom jediné přání: milovati Ježíše tak, abych zemřela láskou.“

Brzy budeme svědky, kterak umírá láskou . . .

„Nevím, kdy skončí mé vyhnanství,“ na-

psala světice. „Možná, že ještě víc než jeden večer budu opěvovati tvé milosrdenství, ó Ježíši! Ale konečně přijde i pro mne večer poslední . . .“

A tento „večer lásky“ přišel a vrhl své stíny na kříž, na bolestnou Kalvarii, trvajících několik měsíců.

Bude tím Terezie zmatena? Ó, nikoli!

„Toužím po takové smrti lásky,“ praví, „jakou zemřel Ježíš na kříži.“

A před vytržením posledního okamžiku pronesla své naprosté „staň se!“ a vypila jako božský Mistr hořký kalich až na dno.

„Nikdy jsem neviděl takové plicní choroby,“ tvrdil klášterní lékař. „Tato mladá sestra trpí hrozně a s jakou trpělivostí!“

Když to sestry světici řekly a ji zasypávaly otázkami, odpověděla prostě:

„Může oběť lásky pokládati za hrozné to, co jí Pán Bůh posílá? Ovšem, trpím velice, právě tolik, kolik mohu snést.“

„Prospěje vám, abych odešel,“² pravil Pán apoštolům. Jeho věrná žačka, jeho miláček, pronáší téměř táž slova.

„Umírám ráda, protože tam budu moci duším více prospívati nežli zde na zemi. Mně samé nic na tom nezáleží, zda budu žítí nebo zdali umru. Ani nevím, oč budu míti v nebi víc, než mám teď; uvidím Pána Boha, to je

pravda, ale jinak mám ho již teď. Již teď na zemi jsem zcela u něho.“

Mluvili s ní o radostech nebeských a o klidu po námahách životních :

„Ach, to mě nevábí! Mne vábí do nebeské vlasti jen naděje, že budu Pána milovati, jak jsem si přála, a myšlenka, že budu moci přispívati k tomu, aby ho milovalo mnoho duší, které jej budou velebiti na věky.“

„Jediná naděje rozehřívá mé srdce: láska, které se mi dostane, a láska, kterou budu moci rozdávat.“

Stále se vrací k této myšlence.

„Mé sny o budoucnosti jsou: milovati Boha, býti milovánu a vraceti se na zem, abych usilovala o to, by Láska byla milována.“

Když byla dlouho pozorovala obraz sv. Jany z Arku v žaláři, pravila :

„I mně praví svatí: „Dokud jsi v poutech, nemůžeš vyplniti svého poslání, ale později, po smrti přijde doba tvých výbojů.““

Dne 17. července pronesla prorockým tónem :

„Cítím, že mé poslání začíná, poslání, přičiňovati se, aby Bůh byl milován tak, jak já ho miluji, a abych vedla duše svou cestičkou . . .“

„Budu z nebe dobře činiti na zemi . . . Spustím z nebe dešť růží. Ne, nebudu moci

odpočívati až do konce světa! Teprve potom si odpočinu, až anděl řekne „Již není času“,³ protože počet vyvolených již bude naplněn.

A po chvíli dodává:

„Byl by mi Pán Bůh dal tu touhu čím dál víc se vzmáhající, touhu, abych po smrti činila dobře na zemi, kdyby ji nechtěl splnit? Ne, spíš by mi dal sklon spočinouti v něm.“

Snášejíc téměř ustavičně bolesti duševní i tělesné, ale jsouc při tom veselá a vždy Bohu oddaná jako dítě jeho lásky, dočkala se konečně posledního dne, opravdu „posledního večera“ svého vyhnanství.

Tu bylo víc než jindy Terezii trpěti bez nejmenší útěchy.

A v hrozném zápase smrtelném, trvajícím dvanáct hodin, zvolala:

„Ó můj Bože, ó sladká Panno Maria, přispějte mi na pomoc!“

„Kalich je plný až po kraj! Nikdy bych nebyla věřila, že je možno tolik trpěti . . . Nemohu si to vysvětliti jinak než svou převelikou touhu zachraňovati duše . . .“

„Ó můj Bože, vše, co ty chceš, ale smiluj se nade mnou!“

Jsouc jako potopena bouří, byla celou bytostí obrazem smrtelné úzkosti Spasitelovy, když na kříži volal: „Bože můj, Bože můj,

proč jsi mě opustil“.⁴ Tu se vzchopila, aby projevila okolostojícím, že v hloubi duše zůstává vždy touž.

„Vše, co jsem napsala,“ praví, „o své touze mnoho trpěti pro Boha, všechno je čirá pravda.“

„Nelituji, že jsem se obětovala Lásce.“

V předvečer své smrti odpověděla nejmladší ze svých sester, jež ji prosila o slůvko na rozloučenou :

„Řekla jsem všechno . . . Všechno je dokonáno ! . . .⁵ Jen láska má cenu!“

Když Matka převorka po klekání ve čtvrt na osmou hodinu večer upozornila světici, že smrtelný zápas se snad ještě prodlouží, odpověděla statečně, ale hlasem skoro zmíráním :

„Tak nechť . . . ano . . . ano . . . Ó, nechtěla bych méně trpěti!“

Pak pohlédla na kříž, který držela vší silou v sepjatých rukou, a pravila :

„Ó miluji ho ! Můj Bože . . . miluji tě!“

Sotva pronesla tato slova „v noci víry“, přišla najednou do vytržení, hlavu měla skloněnu napravo, zářící pohled upřen vzhůru . . . Jaký pohled ! Jaké chování ! Jedna z jejích sester se pokusila znázorniti Terezčín pohled a její chování v tom okamžiku obrazem po-

Doslov

divuhodně krásným, ale ani řeč, ani štětec nedovedou vyjádřiti vroucnost, údiv, zánícení tohoto planoucího pohledu, ani klid a jistotu v chování, které dokazovaly, že tato snoubenka Boží je si jista svým rozsudkem a opravdu hodna „postaviti se před Syna člověka“.⁶

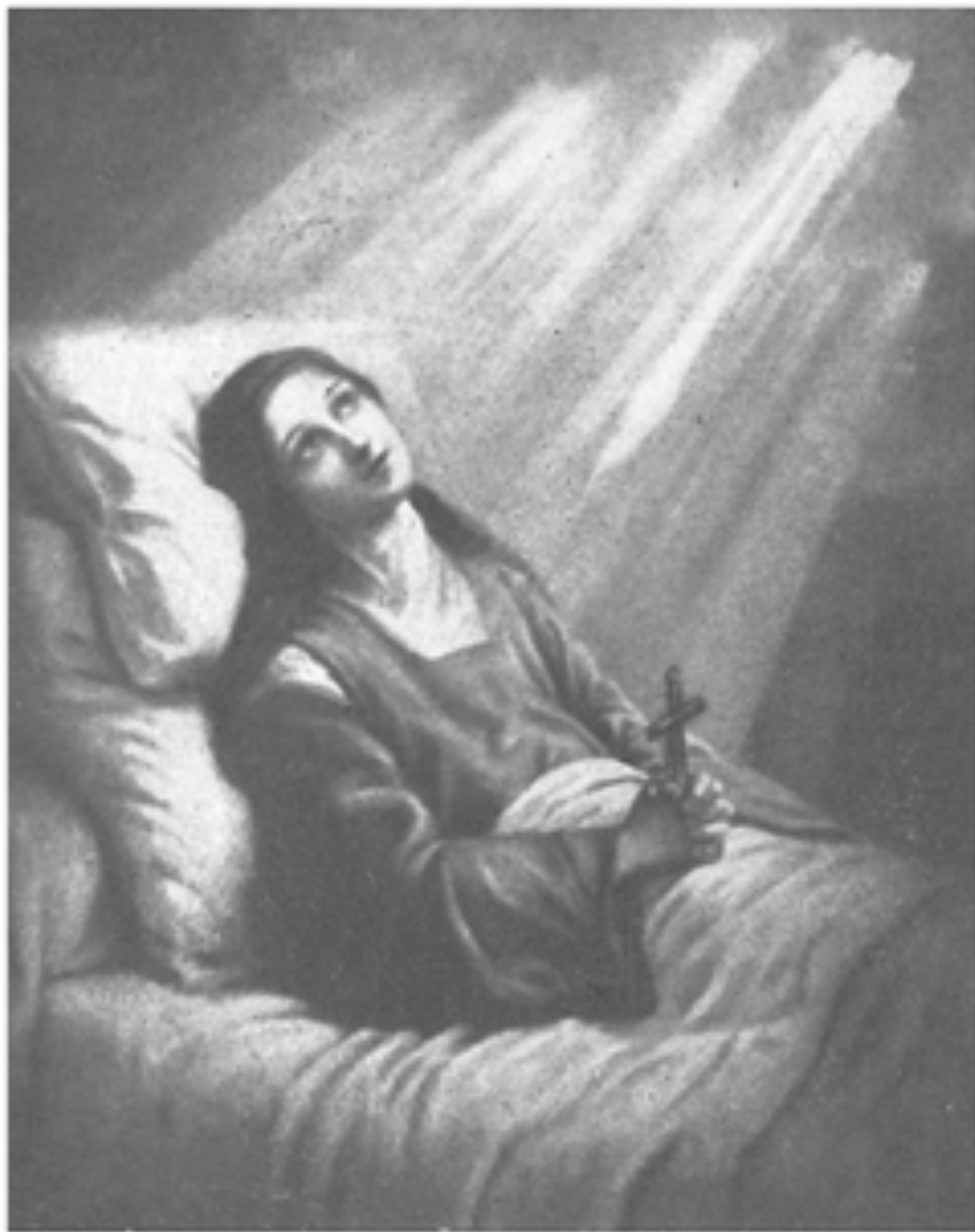
Bylo to jedním slovem protržení mraku, otevření nebe, byl to záblesk, šíp lásky, ale tentokrát záblesk poslední, neboť tento anděl neměl býti opětným zázrakem zadržén na zemi, a nit jeho smrtelného života se roztrhla božským dotekem.

Ale kde je teď duše Tereziina?

Církev promluvila. Terezie je svatořečena, je v nebi.

Ale Bůh dokázal, že je zároveň na zemi; má tu své poslání, učiti Lásku znáti a milovati, milosrdnou lásku Páně a jeho otcovskou dobrotu k nám hříšníkům. V sídle blaženého patření bdí nad námi a činí zázraky, které nekonečně převyšují její nesmírné touhy po lásce a po apoštolátě!

C. I. A. et R.!

„Ó, miluji ho! . . . Můj Bože, . . . miluji tě!“

MODLITBA SV. TEREZIE JEŽÍŠKOVY

*Úkon obětování milosrdné lásce Boží
v oběť zápalnou.¹*

Ó nejsvětější Trojice, jediný Bože! Toužím tě milovati a přičiňovati se, abys byl milován, toužím pracovati na oslavu Církve svaté, zachraňujíc duše na zemi a vysvobozujíc duše trpící v očistci. Toužím plniti dokonale tvou vůli a dosáhnouti toho stupně slávy, kterýs mi připravil v svém království; zkrátka toužím státi se světicí. Ale cítím, jak jsem ubohá, a proto tě prosím, můj Bože, buď ty sám mou svatostí!

Protože jsi mě tak miloval, žes mi dal svého jediného Syna, aby byl mým Spasitelem a Snoubencem, náležejí nekonečné poklady jeho zásluh mně; obětuji ti je s radostí, prosíc tě, aby ses na mne díval jen skrze tvář Ježíšovu a skrze jeho Srdce planoucí láskou.

Obětuji ti též všechny zásluhy svatých, kteří jsou v nebi i na zemi, jejich úkony lásky i úkony lásky svatých andělů. Konečně ti obětuji, nejsvětější Trojice, lásku Panny Marie, své milované Matky, i její zásluhy; jí odevzdávám své obětování a prosím ji, aby je přednesla tobě.

Její božský Syn, můj milovaný Snoubenec, řekl za svého pozemského života: „Všechno,

začkoli prositi budete Otce mého ve jménu mém, dá vám.“² A proto jsem si jista, že splníš mé touhy... Víím, ó můj Bože, že, čím více chceš dáti, tím více tužeb člověku vnukáš.

Cítím v srdci nesmírné touhy a s důvěrou tě prosím, abys mou duši učinil svým vlastnictvím. Ach, nemohu přistupovati k sv. přijímání tak často, jak bych si přála! Ale Pane, což nejsi všemohoucí? Zůstaň ve mně jak ve svatostánku, nevzdaluj se nikdy ze své malé hostie!

Kéž bych tě dovedla potěšiti za nevděk hříšníků, a prosím tě, nedopusť, abych se ti kdy znelíbila! A když někdy klesnu ze slabosti, kéž tvůj božský pohled očistí mou duši, kéž sžehne všechny mé nedokonalosti jak oheň, který vše přetvořuje v sebe!

Děkuji ti, Bože, za všechny milosti, kteréš mi udělil, zvláště žes mi dal projíti výhni utrpení. S radostí budu pohlížeti na tebe, třímajícího žezlo kříže, až přijdeš v poslední den. Protožes mě učinil účastnou tohoto vzácného kříže, doufám, že se ti v nebi budu podobati a že na svém oslaveném těle uzřím zářiti svaté rány tvého utrpení.

Doufám, že po vyhnanství pozemském budu tebe požívati, ale nechci shromažďovati zásluh pro nebe. Budu pracovati jen za tvou

lásku s tím úmyslem, abych ti působila radost, abych potěšovala tvé svaté Srdce, zachraňovala duše, které tě budou věčně milovati.

Na večer tohoto života objevím se před tebou s rukama prázdnýma, neboť nežádám, Pane, abys počítal mé skutky . Všechny naše spravedlnosti jsou poskvrněny v očích tvých . . . ! Proto se přioději tvou vlastní spravedlností a od tvé lásky přijmu tebe na věky. Nechci jiného trůnu a jiné koruny nežli tebe, můj Miláčku.

Čas není před tebou ničím, den jeden jest jako tisíc let.³ Můžeš mě tedy v jediném okamžiku připravit, abych mohla předstoupiti před tebe.

Abych ustavičně žila v dokonalé lásce, zasvěcuji se, Bože můj, tvé milosrdné Lásce v oběť zápalnou a prosím tě, abys mě stále stravoval a mou duši zaplavoval proudy své nekonečné něhy, abych se stala mučednicí tvé Lásky.

Až mě toto mučednictví připraví, bych se mohla objeviti před tebou, kéž způsobí konečně mou smrt a kéž se má duše ihned rozletí do věčného objetí tvé milosrdné Lásky!

Toužím, Miláčku duše mé, obnovovati tuto svou oběť každým úderem svého srdce, až se konečně stín nachýlí⁴ a já tě budu směti

Modlitba sv. Terezie Ježíškovy

tváří v tvář ujišťovati po celou věčnost o své lásce . . . Amen.

MARIE FRANTIŠKA TEREZIE
od Ježíška a od přesvaté Tváře
z řádu bosých karmelitek.

Na svátek nejsv. Trojice 9. června l. P. 1895.

Odpustky 300 dní po každé, modlíme-li se zbožně a zkroušeně tuto modlitbu, počínajíc aspoň slovy „Abych ustavičně žila v dokonalé lásce . . .“ až do konce.

Plnomocné odpustky jednou za měsíc za obyčejných podmínek, modlíme-li se ji po celý měsíc denně.

V Římě v posvát. sboru odpustků 31. července 1923.

OBRAZY SV. TEREZIE JEŽÍŠKOVY

Někteří kritikové projevili nedůvěru, že by obrazy sv. Terezie Ježíškovy, které zdobí Dějiny duše, podávaly věrnou její podobu. Mínili, že jsou jen plodem obrazivosti a idealisovanou komposicí. Poněvadž se tyto názory počaly šířiti, zdálo se nám nutným, abychom tyto obrazy i jejich původ důkladně prozkoumali.

Vyšetřování v Karmelu nám ukázalo, že v soukromém klášterním archivu je 12 – 15 fotografických ploten s různými skupinami řeholnic, mezi nimiž je i sestra Terezie Ježíškova. Tyto plotny byly pořízeny při důvěrných klášterních slavnostech a jsou většinou z r. 1895, 1896, 1897, t. j. z posledních let života služebnice Boží.

Přirovnáváním těch dokladů docházíme k těmto patrným závěrům:

1. Služebnice Boží ztrácela někdy v okamžiku fotografování přirozený klidný výraz tváře. Tak na př. jeden z prozkoumaných dokladů, ačkoli je jak ostatní fotografie, nepodává nikterak její podoby.

2. Podobizna poprsí, která je na titulním listě této knihy, jest upravena velmi svědomitě a co nejpečlivěji podle nejlepších prvků výrazu, jež podávají fotografie shora zmíněné. Proto neváháme pokládati tuto podo-

Obrazy sv. Terezie Ježíškovy

biznu za pravou a za hodnověrnou podobiznu služebnice Boží, když jí bylo asi 23 let. Podle ní lze posouditi cenu obrazů ostatních.

V Lisieux 8. září 1915.

Tomáš, biskup z Bayeux a z Lisieux.

(Výňatek ze Semaine religieuse de Bayeux et Lisieux ze dne 12. září 1915).

Poznámka. Ale též ostatní obrazy, vydané Karmelem z Lisieux, podávají podle úsudku současníků dosti věrně podobu světice – vyjímaje malé odchylky ve výraze – zvláště ten obraz, který představuje duchovní život světice a její poslání a předvádí ji, jak růžemi věncí svůj kříž. Ostatně se zdá, že sv. Terezie sama se v něm poznává a potvrzuje jeho pravost, poněvadž právě v této podobě se zjevuje nejčastěji.

Několik údajů zajímavých pro ty, kdo by si přáli znáti podobu sv. Terezie Ježíškovy:

Śvětice byla postavy ztepilé, měla světlé vlasy, modravé oči, přímé obočí, malá ústa, rysy jemné a pravidelné. Obličej byl pleti bělostné, souměrný, pěkně utvářený a vždy jevil roztomilou veselost a nebeský mír. Její chůze byla důstojná, ale prostá a půvabná.

POZNÁMKY

Úvod.

- 1 Mat. 5, 8.
- 2 Kanovník Dubosq, doktor theologie a církevního práva, byl obhájcem víry v informačním a apoštolském procesu sv. Terezie Ježíškovy.

Hlava I.

- 1 1. Kor. 12, 31.
- 2 1. Kor. 13, 1 – 3.
- 3 Kol. 3, 14.
- 4 1. Kor. 13, 8.
- 5 1. Kor. 13, 13.
- 6 Řím. 13, 10.
- 7 Hl. 11.
- 8 A. září 1890.
- 9 Hl. 8.
- 10 A. září 1890.
- 11 Hl. 8.
- 12 Tato odpověď připomíná odpověď sv. Františka Sal. jedné řeholnici, která mu řekla: „Toužím nabýti lásky pokorou.“ – „A já,“ odpověděl světec, „toužím nabýti pokory láskou.“
- 13 Některé části dopisů, jež se uvádějí v této knize, nejsou v Dějinách duše pod týmž datem. Tam se uveřejňují jen zlomky a stejné myšlenky se vynechávají, aby se předešlo opakování. – I části zde uvedené, které jsou vzaty z původních listů, jsou zkráceny, aby se lépe hodily do tohoto pojednání.
- 14 Ž. 49, 9, 10, 12 – 14.
- 15 Sv. Jan od Kříže.
- 16 Jan 4, 7.
- 17 Píseň všech písní 4, 9.
- 18 1. Kor. 13.
- 19 Píseň všech písní 8, 7.

- 20 Násl. Krista III. 5, 2.
- 21 Násl. Kr. III. 5, 3.
- 22 Sv. Terezie z Avily.
- 23 2. Tim. 2, 3.
- 24 Jud. 15, 1.
- 25 Šir. 16, 15.
- 26 Řím. 3, 24.
- 27 Luk. 17, 10.
- 28 Násl. Krista III. 26, 3.
- 29 Ž. 54, 7.
- 30 Is. 38, 14.
- 31 Mat. 9, 13.
- 32 Sv. Jan od Kříže.
- 33 Násl. Krista III. 5, 4.
- 34 Jan 15, 13.
- 35 Ž. 143, 1, 2.
- 36 Sv. Jan od Kříže.
- 37 Píseň všech písní 8, 7.
- 38 Luk. 16, 9.
- 39 Luk. 22, 42.
- 40 Píseň všech písní 1, 13.
- 41 Mat. 26, 65.
- 42 Násl. Krista III. 5, 7.
- 43 Ž. 118, 112.
- 44 2. Kor. 9, 7.
- 45 Malach. 2. 13.
- 46 Sir. 35, 11.
- 47 Píseň všech písní 7, 1.
- 48 Ž. 136, 4.
- 49 Luk. 12, 40.
- 50 Píseň všech písní 8, 6.
- 51 Sir. 34.
- 52 Píseň všech písní 2, 1.
- 53 Píseň všech písní 1, 2.
- 54 Zjevení 22, 12.
- 55 Job. 15, 15.

Hlava II.

- 1 Násl. Kr. III. 5, 4 – 5.
- 2 Ž. 118, 14, 54.
- 3 Podle tehdejšího zvyku směly dívky teprve po uplynulém 11. roce přistupovati k prvnímu sv. přijímání.
- 4 Tento dopis, jenž obsahoval tak správnou nauku o nejsvětější Svátosti oltářní, nauku v té době zapomenutou, vzbudil podiv Pia X.: „Opportunissimo! opportunissimo!“ – Nanejvýš vhod! nanejvýš vhod! – zvolal, čta již první řádky; potom obraceje se k msgru de Teilovi, podobhájci procesu naší světice, pravil: „Ó, to je pro mne veliká radost! . . . gaudio magno! . . . Třeba rychle jednati!“ – Později se svatý papež nebál říci, ukazuje na obraz služebnice Boží: „Hle, největší světice naší doby!“
- 5 2. Jan 5.
- 6 Jan 15, 2.
- 7 Luk. 11, 33.
- 8 Luk. 6, 30.
- 9 Mat. 5, 40.
- 10 Mat. 5, 42.
- 11 Luk. 6, 34, 35.
- 12 Mat. 25, 36.
- 13 Luk. 12, 37.
- 14 Is. 58, 6.
- 15 Přísl. 10, 12.
- 16 Ž. 118, 32.
- 17 Násl. Kr. III. 44, 1.
- 18 Přísl. 10, 12.
- 19 Násl. Kr. III. 5, 5 – 7.
- 20 Luk. 2, 19.
- 21 Jan 8, 50.
- 22 Sv. Jan od Kříže.
- 23 Luk. 16, 9.
- 24 Tauler, řeč na 6. neděli po sv. Duchu.
- 25 Luk. 10, 41.
- 26 2. Esdr. 4, 17.
- 27 Jak. 1, 12.

- 28 Sir. 51, 21, 22.
29 Sir. 51, 30 – Sir. 50, 29.
30 Pís. všech pís. 8, 7.
31 Násl. Kr. III., 5, 7.
32 Sv. Ter. z Avily.
33 Is. 53, 4.
34 Luk. 15, 4.
35 Luk. 22, 28.
36 Is. 63, 3.
37 Ž. 68, 21.
38 Ž. 89, 15.
39 Ž. 91, 5.
40 Is. 55, 8.
41 2. Kor. 6, 2.
42 2. Kor. 12, 9.
43 Bl. Rusbrock přijmím „podivuhodný“, převor opatství v Groenendaelu ve 14. stol.
44 Týž.
45 Luk. 9, 58.
46 Jan 21, 16.
47 Luk. 18, 13.
48 Nevědomky měla světice tytéž myšlenky jako Rusbrock, jenž napsal: „Panna Maria bez hříchu prvotního počatá má vznešenější pokoru než Magdalena. Magdaleně bylo odpuštěno, Maria byla bez poskvrny. Tato neposkvrněná čistota však, která je vznešenější nežli všeliké odpuštění, stoupala od země k nebi jako díkůčinění vznešenější nežli obrácení Magdalenino.“
49 Moudr. 4, 12.
50 Sv. Jan od Kříže.
51 Is. 53, 2, 3.
52 Ž. 140, 5.
53 Jan 18, 38.
54 Luk. 1, 49.
55 2. Kor. 11, 30.
56 Násl. Kr. I. 16, 4.
57 Jer. 10, 23.
58 Ž. 93, 18.

- 59 Luk. 5, 5.
- 60 Násl. Kr. II. 11, 4.
- 61 Mat. 9, 13.
- 62 Pís. všech pís. 2, 1.
- 63 Pís. všech pís. 1, 3.
- 64 Sv. Augustin.
- 65 Pís. všech písní 5, 2.
- 66 Job 3, 15.
- 67 Ž. 30, 1.
- 68 Zach. 4, 10.
- 69 Bar. III. 29, 30.
- 70 Jan 14, 2.
- 71 Pís. všech pís. 1, 3.
- 72 Pís. všech pís. 2, 1.

Hlava III.

- 1 Mar. 9, 35.
- 2 Mat. 18, 3, 4.
- 3 Mar. 10, 13, 14.
- 4 Mat. 18, 6.
- 5 Mar. 10, 14 – 16.
- 6 Luk. 10, 21.
- 7 Přísl. 9, 4.
- 8 Is. 66, 12, 13.
- 9 2. Mojž. 12, 5.
- 10 Mal. 1, 8, 11, 13.
- 11 Ž. 102, 8, 13, 14.
- 12 Přísl. 1, 4, 8, 5.
- 13 Přísl. 8, 31.
- 14 Násl. Kr. II, 1, 1.
- 15 Is. 66, 12, 13.
- 16 Is. 6, 2.
- 17 Zach. 13, 6.
- 18 Luk. 15, 22.
- 19 Ž. 102, 14,
- 20 Mat. 19, 14.
- 21 Pís. všech pís. 2, 1.
- 22 Luk. 10, 42.

- 23 Moudr. 6, 7.
24 Ž. 75, 10.
25 Proml. sv. Otce Benedikta XV. dne 14. srpna 1921
o hrdinných ctnostech bl. Terezie Ježíškovy.

Hlava IV.

- 1 Násl. Kr. III, 5, 3.
2 Přísl. 29, 6.
3 Přísl. 34, 6.
4 Tob. 14, 4.
5 Sv. Fr. Sal.
6 Přísl. 15, 15.
7 Přísl. 1, 17.
8 Mar. 16, 6.

Doslov.

- 1 Ž. 35, 6. Ž. 56, 11. Ž. 107, 5. Ž. 144, 9.
2 Jan 16, 7.
3 Zjev. 10, 6.
4 Mat. 27, 46.
5 Jan 19, 30.
6 Luk. 21, 36,

Modlitba.

- 1 Sv. Terezie Ježíškova nosila tuto obětovnou [modlitbu dnem i nocí v knize sv. evangelií na svém srdci.
2 Jan 16, 23.
3 Ž. 89, 4.
4 Pís. všech pís. 4, 6.

OBSAH

Aprobace J. M. msgra Lemoniera, bisk. z Bayeux a z Lisieux	5
Předmluva J. Em. ndp. kard. Vica, pref. Sv. Kongr. obřadů	7
Upozornění	9
Zkratky	10

HLAVA I.

Láska k Bohu je zdroj síly, jež činí bohulibým všecken duchovní život sv. Terezie Ježíškovy	11
---	----

Článek I.

Nauka sv. Terezie Ježíškovy o ceně lásky	13
Láska jest jejím pravidlem a zákonem	13

Článek II.

Směrnice jejích projevů lásky	19
Snaží se pečlivě o vše, co působí Bohu radost	19

Článek III.

Vlastnosti lásky Boží sv. Terezie Ježíškovy	24
§ 1. Láska účinná	24
§ 2. Láska velkodušná	36
§ 3. Láska nezištná	43
§ 4. Láska něžná	50
§ 5. Láska čistá	57

HLAVA II.

Láska, sv. Terezie Ježíškovy se rozvíjí úkony všech ctností	71
---	----

Článek I.

Zvláštní úvahy o některých ctnostech sv. Terezie	73
§ 1. Ctnost zbožnosti	73
§ 2. Láska k bližnímu	84
§ 3. Opatrnost. – Moudrost jejích rad	96
§ 4. Láska k utrpení	110
§ 5. Pokora	126
§ 6. Důvěra v Boha	143
§ 7. Oddanost k Bohu	150

Článek II.

Prostota, význačná vlastnost sv. Terezie Ježíškovy	162
§ 1. Prostota pečetí jejího života	163
§ 2. Prostota pečetí jejích ctností	167
§ 3. Prostota pečetí jejího ducha	176

HLAVA III.

Láska sv. Terezie Ježíškovy se zdokonaluje na „cestičce duchovního dětství“	185
---	-----

HLAVA IV.

Utěšené ovoce života zasvěceného lásce	205
--	-----

DOSLOV

Modlitba sv. Terezie Ježíškovy	233
Obrazy sv. Terezie Ježíškovy	237
Poznámky	239

DUCH
SVATÉ TEREZIE JEŽÍŠKOVY

Přeložily a vydaly

Sestry Neposkvrněného Početí P. Marie

v Přerově, Šířava 7, Morava

Úryvky z básní sv. Terezie Ježíškovy

přeložil dr. Alfred Fuchs

Vytiskly

Lidové závody tiskařské a nakladatelské,

spol. s r. o.

v Olomouci L. P. 1927